

Isk. 0.

245.
I.

Isk. 0.

245.
E.

6 f.

INTRODUCTIO

I N

LINGVAM UNGARICAM.

SIVE

COLLOQUIA CLIX.

EX VESTIBULO FRID. MUZELII

PETITA EX NATURA, HISTORIA, ANTIQUITAT

ET MYTHOLOGIA.

I S O C R A T I S

AD DEMONICUM PARAENESIS,

PER

RUDOLPHUM AGRICOLAM

E GRAECO

IN LATINUM SERMONEM TRANSLATA.

PESTINI,

M. DCC. XC. III.

INTRODUCTION

J. H. GAYLARD

COLLEGE

OF THE

UNIVERSITY OF

CHICAGO

1893

AND

REVISION

BY

J. H. GAYLARD

REVISED

BY

I.

QUOT I litteras 2 habent Latini? viginti 3 tres 4. quot Græci? viginti quatuor. 5 a quo inventæ 6 sunt litteræ Græcæ? a 7 Cadmo, & ab 7 Evandro. an utile 8. inventum 9? omnino 10. nam absque 11 litteris si essemus, nihil sciremus 12. cur A est lætum 13? quia est signum 14 absolutionis 15. cur C. est triste 16? quoniam est signum 17 condemnationis 18 quis typos 19 & typographiam 20 primum invenit? Faustus Moguntiae.

II. Cur abies 1 amatur? quia non tantum 3 viret 4 æstate 5, sed etiam 6 hieme 7 viridis 8 est. an fructus 9 profert 10? nihil, nisi conos 11, uti pinus 12 firibiles 13. an utilis est arbor 14? est, nam non tantum dat ligna 15 ad comburendum, 16,

I. 1 Hány 2 betű 3 húsz 4 három 5 huszon négy 6 fel találni 7 tól 8 től 9 hasznos 10 találmány 11 igen is 12 nélkül 13 tudni 14 örvendetes 15 jel 16 fel szabadítás 17 szomorú 18 megítélés 19 nyomtattott betűk 20 könyv nyomtató ház.

II. 1 Jegenye fa 2 szeretni 3 nem tsak 4 zöld 5 nyár 6 hanem 7 tél 8 zöld 9 gyümölcs 10 teremni 11 jegyenye 12 fenyő fa 13 fenyő mag

fi cuneis 17 fissa 18 est, sed etiam materiam 19 ad ædificandum 20, ut trabes 21, tigna 22 & sublicas 23 ad sublicos pontes 24.

III. *An abies etiam apta 1 ad omnia opera 2? omnino quando enim caudex 3 sectus 4 est in asseres, tabulas 5 & asserculos 6, arcularius 7 dolat 8 dolabra 9 coassat 10, facit abacos 11, arcas 12, & alia vasa 13. acer 14 quale est? nulli 15. ligno est secundum 16. ebenus 17 qualis? tota nigra 18 & spississima 19 ex omni arbore, uti etiam buxus 20. ubi optima & maxima? in Turcia.*

IV. *Quid traditum 1 est de Clitorio fonte 2? eos esse abstemios 3 vini 4, qui bibissent 5 ex eo. ubi scatet 6? in Arcadia. quamdiu 7 juvenes 8 Romanorum abstinuerunt 9 vino? ad trigessimum 10 annum.*

14 élő fa 15 fa 16 égetni 17 ék 18 hasítani 19 épületre való fa 20 építeni 21 gerenda 22 létz 23 hid láb 24 talpakon álló hid.

III. 1 Alkalmatos 2 munka 3 fa töve 4 vágni 5 széles deszka 6 deszkátka 7 asztalos 8 gyálulni 9 gyálu 10 őszve enyëveezni 11 számláló asztal, pohár szék, ostábla 12 láda 13 edény 14 juhar fa 15 egyhez sem 16 Indiai fekete fa 17 fekete 18 sűrű 19 puszpang fa.

IV. 1 Beszélni, mondani 2 kút fő 3 nem éllek véle 4 bor 5 innya 6 buzog, ki for 7 médig 8 ifjú 9 meg tartóztatom magamat 10 harmi-

Cur fons Salmacis est notabilis? quod eos effœminet 12, & faciat molles 13, qui bibunt ex eo. *Quis Romæ prospexit* 14 *aquam* 15? Agrippa & Claudius; nam duxerunt 16 juges 17 fontes in urbem per tubos 18 (fistulas), aut rivos 19 derivarunt 20 a fontibus. *qualis fons fuit ad templum Ammonis?* interdiu 21 frigidus 22, & noctu 23 calidus 24.

V. *Quid Æsopus finxit* 1 *de columbis* 2? quod elegerint 3 accipitrem 4 regem, contra 5 milvium 6. *qualis autem erat accipiter?* acrior 7 milvio; nam discerpfit 8 eas unguibus 9 & evisceravit. 10 *qualis vultur* 11? minime noxius 12, nam pascitur 13 cadaveribus. *quales sunt columbae?* mites 15 imbelles 16. *quæ regina* 17 *fingitur alta* 18 *esse a columbis?* Semiramis. *qualis fuit?* fortissima, hinc fortes 19 Reginæ Semiramides dicuntur, ut Margaretha Danica, Olga Russica & Elifabetha Anglica.

taadik 11 meg jegyzésre való, vagy méltó 12 alszönyöfsá tenni 13 puha életü 14 gondoskodni 15 víz 16 vezetni 17 mindég 18 tsatorna 19 patak 20 víz folyását intézni 21 nappal 22 hideg 23 éjjel 24 meleg.

V. 1 Költeni 2 galamb 3 választani 4 ölyü 5 ellen 6 Kánya, héja 7 erös 8 széjjel tépni 9 köröm 10 béli kifzaggatni 11 sas keselyü 12 ártalmas 13 el, tápláltatik 14 dög 15 szelid 16 gyenge 17 Királyné 18 táplálni 19 erös

VI. *Ex qua conficitur 1 acris 2 acetum 3? ex vino 4, quod acuit 5. quare 6 vinum facile accessit 7? cum infusum est 8 in vas, quod non est sincerum 10. quam vim tribuit 11 Plinius acris aceto? quod lapides 12 possint macerari 13; hinc traditur Hannibal rupes 14 macerasse 15 & vias fecisse 16 per Alpes 17, & Cleopatra solvisse 18 magnos uniones 19 (margarites) aceto, & eos bibisse, ubi eos piscantur 20? circum 21 insulam Margaritam in America. qui praeterea 22 usus 23 aceti? instillatur 24 cum oleo 25 olivarum 26 in acetaria 27. quis potus militum Romanorum? posca i. e. acetum aqua dilutum 28.*

VII. *Quid dixit vulpes 1, cum non posset accipere 2 uvam 3? acerbas 4 esse gustatu 5. qualis est vulpes? callidissima 6 omnium animalium 7, quid simia 8 rogavit 9 vulpem? ut daret partem 10 caudae*

VI. 1 Készíteni 2 erős kemény 3 etzet 4 bor 5 savanyú 6 ha 7 savanyodni 8 be önteni 9 edény 10 tisztá 11 tulajdonítani 12 Kö 13 lágyítani 14 köszikla, kö szirt 15 meg lágyítani, megszolni 16 utat tsinálni 17 havas hegyek 18 elolvasztani 19 gyöngy 20 halászni 21 körül 22 vele élni 24 tsepegtetni 25 Olaj 26 Olajfa 27 etzetes edény 28 elegyíteni.

VII. 1 Róka 2 meg nyerni, hozzá jutni 3 szőlő 4 keferő 5 íz 6 tsalárd 7 állat 8 kérni 9

11, ad tegendum 12 anum 13. (tegendas nates) 13. *an vulpes anuit* 14? non, sed renuit 15 dixitque, se malle verrere 16 humum 17. *quis dicitur in simiam conversus* 18? Epimetheus. *ubi templa sacrata* 19 *simiis*? Goæ in urbe Indiæ.

VIII. *Quid observas* 1 *de adamante* 2? eum durissimum 3 esse, & pretiosissimum 4 omnium gemmarum 5 (inter gemmas, ex gemmis). *quis usus adamantis?* adhibetur 6 ad annulos 7 & in aures 8 cum cartilago 9 auris perforatur 10; in Sirræa Lio-
nia a etiam nasi 11 ornatur 12. *quid gal-
lus* 13 *preposuit* 14 *adamanti*? granum, 15
adoris 16, quod eruit 17 ex quisquiliis 18,
aut fimeto 19. *cur?* quia ador edere 20
poterat gemma autem non est vesca (esui,
esculenta) 21 *cur politur* 22? ut fiat lævis
23, & fulgeat 24, *quis primus polivit* 25
eos? Jacobus Treccia. *quæ optimæ gemæ?*

rész 10 fark 11 takarni 12 al fel 13 reá állani
14 meg tagadni 15 seperni 19 föld 17 által vál-
tozni 18 szentelni, ajánlani.

VIII. 1 Meg jegyezni 2 gyémánt 3 kemény
drága kövek 5 alkalmaztatni 6 gyűrű 7 fülön
függő 9 fül portzogó 9 által fűrni 10 orr 11 éke-
síteni 12 kakas 13 drága 14 fellyebb betsülni 15
mag 16 búzaszem 17 ki vájni 18 gaz 19 ganaj 20
enni 21 eledel 22 fényesíteni, simítani 23 sima.

quæ ex Oriente 26 afferuntur 27 sunt meliores, quam Bohemicæ.

IX. *Cui similis est adulator* 1? cani 2, qui adulatur 3 hero 4 (herum) propter 5 escam 6. *quomodo Sigismundus Imperator 7 appellavit 8 assentatores 9?* tineas 10 & forices 11 palatii 12 *qui sunt mores 13 adulatorum?* palpant (palpantur) 14 alios, laudant 15, mirantur 16 omnia, arrident 17; talis fuit Hages poeta, qui Alexandrum fecit Deum: contra Philoxenus maluit 18 lapides cedere 19, quam Dionysii versus laudare. *quid Cicero censuit 20 de adulatione 21?* in amicitia 22 nulla major peffis 23 quam adulatio, *qui fuerunt veri amici?* Damon & Pythias, ut alter pro altero vas 24 factus sit in re capitali 25.

X. *Cur æmulatio 1 est utilis?* quia acuit 2 æmulos 3 ad laudem 4. *cujus æmula*

könnyü 24 villogni 25 ki tsinosítani 26 nap kelet 27 hozni.

IX. 1 Hízelkedő 2 kutya 3 hízelkedni 4 úr 5 miatt 6 éték 7 Tsáfzár 8 nevezni 9 hízelkedő 10 moly, szú 11 patkány 12 királyi palota 13 erkölcs 14 tapogatni 15 ditsérni 16 tsudálkozni 17 reá nevetni *item* tetszeni 18 inkább akarni 19 vágni 20 vélni itélni 21 hízelkedés 22 barátság 23 pestis dög halál 24 kezes 25 halálos

X. 1 Vetekedés 2 élesíteni, ösztönözni, serkenteni 3 dítseret 4 vetekedő társ 5 vetekedni 6 ha-

fuit Carthago? Romæ. *quem Hortensius emulatus 5 est?* Ciceronem, qui æqualis 6 erat ei, sed eloquentia 7 superior 8. *a quo interfectus 9 est Cicero?* a Popilio, jussu 10 Antonii, cum in lectica 11 fugeret 12 ad mare. *quomodo præterea sevitum 13 est in illum?* manus 14 & caput 15 ei amputata 16 sunt, & fixa 17 in rostris 18, & lingua compuncta 20 acubus 21, a Fulvia, uxore 22 Antonii. *cur notabile?* quod eloquio 23 perierit 24 ut & Demosthenes.

XI. *Quis fuit ærumnosissimus 1 omnium (inter omnes, ex omnibus)?* Moses, nam præter domesticas 2 tricas, omnes ærumnas pertulit. *4 quodnam est optimum munimentum 5 ærumne?* animus æquus 6, nam æquo animo ferendum est, quod vitari 7 non potest. *quinam liberos 8 suos pa-*

sonló 7 ékes szállás 8 nevezetes híres 9 ölni 10 parantsolat 11 tetzelszék, négy fogatékú hintó, melyet két ember, vagy ló vihet 12 szaladni 13 kegyetlenkedni 14 kéz 15 fő 16 elvágni. elvetni 17 leszegezni 18 szállószék, mellyből a' Romaiak a' néphez beszédet tartani szoktak 19 nyelv 20 meg szurkálni 21 tö 22 feleség 23 ékesszóolás 24 elveszni.

XI. 1 Nyomorúlt 2 marakodás, versengés, perlekedés 3 nyomorúság 4 szenvedni 5 erőtség 6 egyenes: igaz 7 el mellözni; el kerülni 8

zia 9 *assuefecerunt* 10 *a prima ætate* 11?
Lacones 12 & Japones 13.

XII. *Cur æs alienum* 1 *vitandum est?*
quia æris alieni comes 2 est ægritudo 3 ac
misera 4. *cur Augustus iussit* 5 *sibi culci-*
tram 6 *debitoris* 7 *emi* 8? ut melius dor-
mire 9 posset. *cui similes sunt debitores* 10?
vespertrilioni 11, nam uti hic fugit 12 lu-
cem 13, sic illi metuunt 14 sibi a credito-
ribus 15, ne flagitent 16 debita 17 per
exactores, 18 *cur fingitur lucem fugere?*
quod mutatus 19 sit pecuniam 20, eamque
amiserit 21 naufragio 22 ideoque nec for-
tem 23 nec usuram 24 solvere 25 queat 26.
quodnam asylum 27 *olim* 28 *concessum* 29
erat oberatis 30? templum Dianæ, item Deo-
rum aræ 31. *quid autem Plutarchus censuit?*
multo magis frugalitas 32 & parsimonia 33

magzat 9 békeséges türés 10 reá szoktatni 11
idő, élet 12 Lákoniaiak 13 Jáponiaiak.

XII. 1 Adósság 2 úti társ követő 3 beteg-
ség 4 nyomorúság 5 parantsolni 6 dunna párna
7 adós 8 meg venni 9 alunni 10 adós 11 szárnyas-
egér 12 szaladni, nem szenvedhetni 13 világ, vi-
lágosság 14 félni 15 hitelben, vagy költsön adó
16 kérni 17 adósság 18 adó szedő 19 költsön
kérni 20 pénz 21 elvesztetni 22 hajótörés 23
fors 24 uzsora 25 fizetni 26 lehetni 27 menedék-
hely 28 régen 29 adósságba keveredett adós 30
engedni 31 Oltár 32 mértékletesség, takaré-

præbet 34 asylum. *quamdiu homicida* 35 in *Berckheim oppido Alsatie inviolabilis* 36 *erat?* per centum 37 annos & unum diem.

XIII. *Cur Aristoteles dicitur se precipitasse* 1 *in mare* 2? quia nequivit 3 indagare 4 æstum 5 maris quem tamen vehementer 6 cupivit 7 exquirere 8. *at nostro ævo* 9 *quomodo Cartesius explicavit (explicuit)* 10 *æstum maris?* quod luna 11 premat 12 aerem 13, aer premat mare, ut reciprocet 14. *cur Aristoteles cognominatus est Peripateticus?* quia docuit inrer ambulandum 15 in Lyceo 16. *ubi Chryssippus docuit?* in Cynofarge 18, alii in Athenæo 18, Corinthi in Cranio 19.

XIV. *Quid notabile occurrit* 1 *Julio Cesari, cum properaret* 2 *Pharsulum?* agaso 3, cui nomen 4 erat Eutyclus, id est felix 5, & asinus 6, cui nomen erat Nicon, id est, victor. *quid inde auguratus* 8 *est?*

kosság 33 kémellés 34 adni 35 gyilkos, ember öljő 36 sérthetetlen, itt ment 37 szát.

XIII. 1 Vetni 2 tenger 3 nem lehet 4 vizsgálni 5 tenger' habzása 6 leg inkább 7 kívánni 8 kikeresni fel találni 9 örök idő, itt, időt tesz 10 magyarázni 11 hold 12 nyomni 13 levögő ég 14 vízontolni 15 sétálni 16 tanító hely volt, iskola 17 Tziuosarga 18 Athenás 19 Kránia.

XIV. 1 Eleibe szaladni itt eleibe jönni 2 fietni 3 lovász 4 név 5 boldog 6 szamar 7 győző 8

prosperum 9 eventum 10 prælii 11. *an
 eventus respondit* 12 *augurio* 13? respon-
 dit, nam cecidit Pompejum 14 ad inter-
 necionem. *quomodo exceptus* 16 *est Ro-
 me?* plerique a cives ovarunt 17, nam
 erat clementi 18 & leni 19 ingenio 20. *quo-
 ties* 21 *triumphavis* 22? uno mense 23
 quinquies 24. *cur triumphantes illeverunt*
 25 *faciem* 26 *minio* 27? ut Diis essent fini-
 les 28, quos pingebant 29 rubicunda 30 fa-
 cie 31. *qui fiebat triumphus?* capti 32 ho-
 stes præcellerunt 33 in vinculis 34, præ-
 ibat 35 senatus 36, triumphans 36, trium-
 phans lauro 37 coronatus 38, vehebatur
 39 quadrigis 40 in Capitolium 41; & ne
 efferretur 42, sequentes acclamabant 43,
 respice 44 post te, hominem memento
 te 45.

jövendölni 9 j6, szerentsés 10 kimenetel 11 hartz
 12 meg felelni 13 jövendölés 14 meg verni 15
 halállal való el törlés 16 fogadni 17 örülni 18
 kegyes 19 engedelmes 20 elme, itt természet 21
 hányiszor 22 gyözödelmeskedni 23 h6nap 24 öt-
 ször 25 békenni, bé mázolni 26 ábrázat 27 mi-
 niom 28 hasonló 29 rajzolni 30 piros, veres 31
 artzúlat 32 fogni 33 elő menni 34 bék6 35 elő
 menni 36 tanáts 37 borostyán 38 koronázni 39
 vonatni, vonni 40 négy l6 41 Kápitolium 42
 kevélykedni, bízni 43 kiáltozni, kiáltani 44 viz-
 szá nézni 45 meg emlékezni.

XV. *Quomodo antiquissimi 1 coluerunt 2 terram 3? verterunt 4 eam palis 5 & lignibus 6. quis docuit 7 id homines? porcus 8 rostro 9 postea inchoarunt 10 arare 11 agros 12. quis aratrum 13 invenit 14? Triptolemus. quibus partibus 15 constat 16? ferreo cultro 17, quo terra profcinditur 18, vomere 19, quo sulcus 20 ducitur 21, siva 22 (buris) quia regitur 23 aratrum, & temone 24, cui junguntur 25 boves 26. quomodo illos incitabant 27? stimulis 28. qui optimi ad opus 29? torosa cervice 30. ubi maximi? in Kent, provincia Angliæ, ut vir justæ magnitudinis 31 vix queat attingere 32 spinam dorli 33.*

XVI. *Cur agri arandi? ne nascantur 1 cardui 2, spinæ (sentes) 3, tribuli 4, filix 5, nam incultus 6 ager profert 7 dumos 8, & lolium 9. quid porro facien-*

XV. 1 Régi 2 tisztelni 3 föld 4 fordítani itt kápálni, szántani fel forgatni 5 karó 6 kapa 7 tanítani 8 dísznő 9 órra valamelly állatnak 10 kezdeni 11 szántani 12 szántó föld 13 eke 14 fel találni 15 rész 16 áll 17 kés 18 metzeni, hasítani 19 szántóvas, eke 20 barázda 21 vezetni, itt húzni 22 ekeszarv 23 igazgatni 24 rúd 25 forgattatni, itt bé fogni, p. o. 26 az ökröket 27 üztönnözni, itt üztönnöző eszköz 29 munka 30 nyak 31 nagyság 32 el érni 33 hát.

XVI. 1 Születtetni itt nyöni 2 bogáts kőrő 3 tövis 4 sulyom 5 perje 6 nem mivelni 7 nő

dum? semen spargendum 10 est ex thylaco
 11 aut corbe 12. *quid deinde* 13? occa 14
 occandum 15 est arvum 16, ut porcæ 17
 exequentur 18, & semen subigatur 19 *fir*
au em glebæ 20 *remaneant* 21? illæ fran-
 gendæ 22 sunt rastris 23 aut cylindro 24.
cuc Sterculius (Picumnus 25) cuius fuit?
 quia rationem stercoreandi 26 primus in-
 duxit.

XVII. *Quid ajunt* 1 *de sancto* 2 *Jo-*
hanne? eum conjectum 3 esse in ahenum
 4, quod plenum 5 fuit ferventi 6 oleo, &
 tamen nihilominus 7 incolumen 8 exstitisse
 9. *qui hoc fieri potuit?* Deus illum sospi-
 tavit 10; uti etiam tres viri 11 in ardenti
 12 furno 13 sospites 14 erant divino 15 au-
 xilio 16. *qui martyres* 17 *dicti?* qui prop-
 ter Christi confessionem 18 trucidati sunt 19.
sed qui confessores 20? qui acerba 21 passi

nevel, ád 8 túskebokor 8 konkoly 9 mag 10
 hinteni; szórni, vetni 11 vető reha 12 kosár 13
 azután 14 borona 15 boronálni 16 szántó föld 17
 hant, barázda 18 eggyesülni 19 bé borítatni,
 bé fedetni 20 darabos föld, hant 21 meg maradni,
 itt találatni 22 törni 23 gereblye 24 henger 25
 Pikumnus 26 trágyázni ganajozni.

XVII. 1 Mondani 2 szent 3 vettetni 4 vas
 fazék 5 tellyes 6 forró 7 még is 8 egészséges,
 sértetlen 9 maradni, lenni 10 oltalmazni 11 férfi
 12 égő 13 kementze 14 ép, egészséges 15 isteni
 16 segítség 17 Mártir 18 meg vallás 19 meg ölái

22 erant. quot persecuciones 23 numerantur 24? decem, Neronis, Domitiani, Trajani, Antonini pii & Antonini philosophi, Severi Maximi, Decii, Valeriani, Aureliani, Diocletiani.

XVIII. *Cur Dædalus notabilis?* quod sibi & filio Icaro finxerit 1 alias 2 ex cera 3 & abolaverit 4 ex Creta. *quæ fuit sors* 5 *Icari?* cum ita prope 6 accessisset 7 ad solem 8, ut cera liquefacta 9 sit radiis 10 solis, delapsus 11 est in mare, ac submersus 22 est. *quid invenit Dædalus?* amussim 13, asciam 14, antennam 15, perpendiculum 16, gluten 17 & lithocolam 18. *quis scripsit de inventoribus?* 19? Polydorus Virgilius.

XIX. *Quid Ovidius finxit de Scylla?* eam mutuatam 1 esse in alaudam 2, quia patrem Nysum prodidit 3 hosti 4 Minoi.

20 Konfessor 21 keserűség 22 szenvedni 23 üldöztetés 24 számlálni.

XVIII. 1 Tsinálni, ki gondolni 2 szárny 3 vialsz 4 el repűlni 5 sze entséilenség, sors 6 közel 7 hozzá menni, itt járni, közelíteni 8 nap 9 meg olvadni 10 sugár 11 le esni 12 el merűlni 13 tsapó tzerňa, mellyel élnek az átsok 14 gyalú 15 vitorla fa 16 függő 17 enyv 18 enyvnek neme, millyennel élnek a' könyvkötők 16 fel találó.

XIX. 1 Változni 2 patsírta 3 eladni, el

*quid patri accidit 5? mutatus est in avem
nifum 6, qui (ideo persequitur alaudas 7.
Pieride cur in picas converse? quia cum
Musis certarunt.*

XX. *Alumen 1 an est utile? omnino
2; nam aluta 3 præparanda 4 est alumine,
& infectores 5 etiam utuntur eo ad tingen-
dum 6 pannum 7, postquam fullo purga-
vit 9 in fullonia 10. quis usus est alutæ?
ex ea conficiuntur 11 calcei 12 & sandalia
13: item ocreæ 14 optimatibus 15.*

XXI. *Quo sapore 1 est mel? dulci 3,
quo sacharum est. an datur etiam mel
amarum 4? datur & quidem in Sardinia.
qui fit hoc 5? quia ex amaris floribus 6
colliguntur 7. exempli causa, 8 ex absinthio
9, ubi apes 10 condunt 11 mel? in sexan-
gularibus 12 cellis 13, quas struunt 14 in
favo 15. quomodo mel secernitur 16 a cera?
colatur 17 per saccum 18, aut qualum 19,*

árúlni 4 ellenség 5 törtenni 6 károly madár 7
patsirta.

XX. 1 Timsó 2 igenis 3 bör irha 4 készíteni 5
festő 6 festeni 7 posztó 8 posztó tsináló, készí-
tő 9 tisztítani 10 festő ház 11 készíteni, varni
12 paputs 13 tsizsma, faru 14 fő rend

XXI. 1 Iz 2 méz 3 édes 4 keferü 5 hogy
lehet az 6 virág 7 szedegetni 8 példának okáért
9 üröm 10 méh 11 rakni 12 hat szegletű 13 lyu-
katska 14 építeni 15 köpű, méhkas 16 ei választ-
tani 17 szűrni 18 szűrő zsatskó, vagy edény

postquam apes sulphure 20 (sulphurato) 21) fumigatae sunt 22. *quodnam celebratur* 23? Hyblæum 24 & Hymettium 25: in Mingrelia album est.

XXII. *Quibus armis* 1 *usi sunt antiqui?* cominus 2 sparo 3, sudibus 4 quæ præusiæ 5 erant, aut ferratae 6, eminus 7 pilo 8 ac telo 9. *quomodo usi sunt telo?* vibrarunt 10 tela in hostes & amento 11 retraxerunt 12, *quomodo arcibus* 13 *usi sunt?* tetenderunt 14 eos nervis 15, & sagittas 16 jaculati 17 sunt in hostes, quas promiserunt 18 pharetra (coryto) 19. *hodie* 20, *quæ arma sunt usitata* 21? bombardæ 22, quæ globo plumbeo 23 onerantur 24 & magno bombo 24 exploduntur 26, hinc Americani ita territi 27 sunt fragore 28, ut crediderint, Hispanos esse Deos.

XXIII. *Qualis erat Simonides?* senex 1 avarus 2. *quomodo excusavit* 3 *avaritatem*

19 kosár 20 бүдös kö 21 madzag 22 fűfűlni 23 dítserni.

XXII. 1 Fegyver 2 közelről 3 nyárs 4 dorong 5 égetett 6 vasazott 7 meszsziról 8 vasas cárda 9 nyíl 10 hányni, hajítani, fűtani 11 tekerő 12 vizsza vonni 13 káva ijj 14 fel vonni 15 nyíl húr 16 nyíl 17 löni 18 elérni 19 pantzél 20 mai időben 21 Szokásban van 22 ágyú, puska 23 golyóbis 24 meg tölteni 25 durranás 26 el löni 27 meg ijedni 28 ropogás

XXIII. 1 Öreg 2 fösvény 3 meteni 4 fös-

tiam 4 *suam*? malo, inquit 5, relinquere 6 rem 7 meam inimicis 8, quam amicis 9 indigere 10. *quid censendum* 11 *de hoc responso*? nihil sane 12 melius. *quid Seneca dixit in avaros senes*? nihil potest esse absurdus 13, quam, quo minus vitæ 14 restat 15, eo plus viatici 16 quærere. *quid de Gifanio* 17 *proditum*? eum parce ac duriter vixisse 18, quamvis viginti quinque millia philippeorum 19 reliquit. *quid autem prisci* 20 *monent liberales* 21? manu ferendum, non toto (tota) corbe 22.

XXIV. *Ubi sita* 1 *sunt Tempe*? in Thessalia. *quare commendantur*? amoenitate 3, nam sunt amœna 4 opaco 5 nemore 6 & frigido 7 amne. *quæ loca amaverunt Musæ*? Parnassum, qui bina juga 8 habet, & Helicon. *quid traditur de monte Atho*? eum jacere 9 umbram 10 Lemno tenus 11 quæ distat 12 amplius 13 qua-

vénség 5 mondani 6 maga után hagyni 7 kints, gazdagság. 8 ellenség 9 barát 10 reá szorúlni 11 itélni 12 felelet 13 valóban 14 balgatag 15 úr 16 hátra van 17 úti költség 18 Királyi tanácsos volt 19 fősvényen 20 arany 21 régiek 22 kosár.

XXIV. 1 Feküdni, helyezettve lenni, 2 dítsérni, javafolni 3 kedveltség 4 vidámító 5 árnyékos 6 liget 7 híves 8 hegytető 9 vet, tart 10 árnyék 11 egész 12 távol van 13 több 14 negyven 15 draginta

Araginta 14 milliaria 15. *quis celsissimus* 16
omnium? Pico in Tenariffa creditur. *cur*
Ætna miranda? quod ignem evomat
 17, & incendio 18 ejus anno 1693. perie-
 runt 19 nongentā 20 tria millia hominum,
 septingenta 21 templa, ducenta 22 quin-
 quaginta 23 cænobia 24, quadraginta no-
 vem urbes, præter vicos 25 absumta 26.
quantus erat Crater 27? ambitus 28 vi-
 ginti stadiorum. *qui præterea ignivomi* 29
montes? Vesuvius prope Neapolin, Hecla
 in Islandia alique.

XXV. *Imperator Maximinus cur no-*
tabilis? non modo magnitudine 1, nam
 armilis 2 conjugis 3 usus est pro 4 annulo
 5, sed etiam quia quotidie 6 solitus 7 est
 edere 8 quadraginta libras 9 carnis 10 &
 bibere amphoram 11 vini, & excipere 12
 sudorem 13 poculo 14. *cur Hercules bu-*
phagus 15 *dictus?* quod integrum 16 bo-

mért föld 16 nevezetes magas 17 okádni, ki
 ontani 18 gyúlladás 19 meg halmi, elveszni 20
 kilentz száz 21 hétszáz 22 ötven 23 klastrom
 24 falu 25 hamuvá lenni 26 üreg, lyuk 27 ke-
 rület 28 lépés (25) 29 tüzet okádó, tüzet
 hanyó

XXV. 1 Nagyság 2 arany peretz, kar jel
 3 feleség 4 gyűrő helyet 5 naponként, min-
 den nap 6 szokott 7 enni 8 font 9 bús 10 kor-
 só, akó 11 fel fogni 12 izzadás 13 pohár 14

vem 17 comederet quotidie. *quid dici hæc in re potest?* visceribus viscus gignitur 18.

XXVI. *Anas* 1 *quotuplices* 2 *sunt?* sunt aut *cicures* 3 aut *feræ* 4, uti etiam *anser* 5 sunt vel *feri* 6 vel *mansueti* 7. *cur saginantur* 8 & *farciantur* 9? quia *adeps anserinus* 10 bonus est, imo *melior arvina arietina* 11? & *sebo* 12 (*sevo*). *cur anser Romæ quotidianus* 13 *circumlatus* 14 *est lectica* 15? quia *clangore* 16 *anserum* *demum* a *expergefactus* 17 *Manlius*, *hostes* *fenfit* 18 & *dejecit* 19 *ex capitolio*. *cur canis* 20 *circumlatus affixus* 21 *cruci* 22? quia *sopiti* 23 *fuerunt*, *nec latrarunt* 24, quibus (quorum) *tamen proprium* 25 *est*. *quis cani suo salutem debuit* 26? *Wilhelmus princeps Arausionensis* 27; *nam pede eius scalpatus* 28 *facie* 29, *evigilavit* 30, & *Hispanos evasit* 31. *ubi sunt multi ca-*

ökör, faló 15 egész 16 ökör 17 hús húst 18 szár-
maztat.

XXVI. Kátsa, retze 2 hány féle 3 szelíd 4
vad 5 lúd 6 vad 7 meg szokott 8 hizlalni 9
duggatni 10 lúd zsír, 11 kos kövérség 12 fagy-
gyú 13 környös körül hordozni 14 taliga, tséza
15 lármázás 16 fel ébredni 17 ellenséget ta-
pasztalni, érzeni 18 levetni 19 egyik Római
hét hegynek temploma 20 eb 21 üggeszteni 22
kereszt 23 aluuni 24 ugatni 25 tulajdon 26 kö-
szöni 27 fejedelem 28 kartzolni 29 ortza, kép

nes? in insulis Canariis, quæ inde appellatae 32 sunt. *unde molossi* 33 *dicti?* a Molossis, gente Epirotica, qui multos tuebantur 34. *Lipsii canis quo nomine insignitus* 35? mopsi?

XXVII. *Quid refertur* 1 *de Xerxe, rege Persarum?* quod trepidus 2 trajecerit 3 Hellespontum in cymba piscatoria 4. *cur ita angebatur* 5 *animi* 6 (*animo*)? quia redactus erat in angustias 7 una cum exercitu 8 suo. *quid inde colligitur* 9? inconstantia 10 fortunæ 11. *quid porro* 12 *accidit* 13 *Xerxi?* trucidatus 14 est ab Artabano, duce 15 suo, cum ebrius 16 esset. *in quo præterea patet* 17 *vicissitudo* 18 *fortunæ?* in Polycrate, qui annulum recipit 20, quem in mare projecerat: postremo 21 in crucem actus est 22. *quid narratur* 23 *de annulo Gygis?* quod Gyges non potuerit videri 24 si palam 25 convertisset 26 ad palmam 27.

30 vigyázni, 31 el tünni 32 nevezni 33 nemzet 34 tünni 35 neveztetni.

XXVII. Beszélni, mondani 2 refzkető 3 menni 4 halász tsónok, hajótska 5 gyötrödni 6 kedv, ész, lélek 7 meg szorítás 8 fereg 9 származik, következik 10 ájhatatlanság 11 szerentse 12 tovább 13 történni 14 meg ölni 15 vezér 16 részeg, boros 17 ki tettzeni 18 nyomorúság 19 gyűrű 20 visszsa venni 21 végtére 22 feszíteni, kereszttve vonni, 23 beszélni, mesélni 23 gyűrű 24 látni 25 gyűrű fej 26 be fordítani 27 te-

que fuit hujus fors? ex privato 28 rex factus est. *cur olim reges quotannis 29 semel tantum in cubico 30 comparuerunt 31?* ut eo major reverentia 32 esset.

XXVIII. *Quotuplices sunt anguli 1?* sunt vel recti 2, vel obliqui 3. *qui tractant 4 de angulis?* Mathematici. *quis fuit inclytus 5 Mathematicus?* Euclides. *quo instrumento 6 potissimum 7 utuntur 8?* circino 9 quo circinant 10, & norma (regula, canone) 11, *quid Archimedes dixit ferienti 12 militi 13?* noli turbare 14 circulos. *quomodo Lucas Valerius dictus?* Archimedes sui temporis, quia pariter 15 mathesi excelluit 16.

XXIX. *Quicum certavit 1 Arachne tela 2?* cum Pallade. *quo eventu 3?* Pallas eam superavit 4 percussit 5 fuso, 6 & mutavit Arachnen in Araneam 7. *cum quo distidium 8 est aranæ?* cum bufone 9. *quibus*

nyér 28 egygyes magános 29 elztendőként 30 nyilván, a' közönség előtt 31 jelenni 32 tisztelet.

XXVIII. 1 Szeglet 2 egyenes 3 görbe 4 tani-tani 5 nevezetes 6 eszköz, szerzám 7 többnyire 8 élni 9 tziikalom 10 tziikalmozni 11 ke-rekség 12 süto mérték 13 katona 14 akadályoztatni 15 idő 16 tündökleni, meg haladni.

XXIX. 1 Viaskodni, veszekedni 2 nyil 3 ki menetet, vég 4 győzni 5 meg ltni, verni 6 ors 6 7 pók 8 ellenkezés, villongás 9 varas béka 10

Infesta 10 est? muscis 11 easque subtili 12
tela aranea 13 cadit 14. *cur Caligula* 15
decies mille 16 *libras* 17 *rele aranea* 18 *col-*
legit 19? ut ostenderet 20 magnitudinem
21 Romæ.

XXX. *Quid prisca* 1 *finxerunt de Ado-*
nide? cum sauciatum 2 esse dente frenden-
tis 3 apri, & ex cruore 4 florem anemo-
nem natum esse. *an credibile* 5? nulla anus
6 tam delira 7, quæ hoc credat 8. *sed*
aper quale animal est? ferum & horridum
9 fetis 10. *Adonidis horti* 11 *quales sunt?*
sunt horti voluptatis 12, non utilitatis 13,
contra Alcinoi hortus uberabat 14 fructi-
bus 15 per totum annum.

XXXI. *Cur apes mirabiles* 1? quod
tam industriæ (sedulæ) 2 & exemplum 3
sedulitatis 4 sint, vagantur 5 enim per agros,
carpunt flores 6, aliæ favos 7 faciunt,

irigy, ellenséges 11 légy 12 vékony gyengétske
13 pók hálló 14 fogni 15 fejdelem 16 ezer 17
font 18 pók hálló 19 szedni, gyűjteni 20 meg
mutatni 21 nagyság, hatalmasság

XXX. 1 Régiek. haidan 2 meg fojtani, ölni
3 tsikorgó 4 vér, alut vér 5 hihetős 6 vén afz-
izony, banya 7 észtelen, bolond 8 hinni 9 izo-
nyú 10 sörtvély 11 kert 12 gyönyörűség 13
haszon 14 bővelkedni 15 gyümöls.

XXXI. 1 Tsudálatos 2 szorgalmatosság, se-
rénység 3 példa 4 szorgalmatosság 5 ide, 's
tova járkálni 6 virág 7 lépes méz 8 hordani,

aliæ aquam apportant 8, aliæ mel conferrunt. *quid præterea notabile?* eas habere ducem 9, quem sequantur 10 multo fufurre (fufurru) 11, uti regem, cum examen 12 emittant 13. *quomodo revocantur* 14? tinnitu 15 aeris. *quæ loca amant?* aprica 16. *quid traditur de rege apum?* eum carere 17 aculeo 18. *quid de Pïasto rege Polonorum notas* 19? eum apes curavisse 20. *cur Plato & Ambrosius notandi?* quod examen apum confederit 21 in labiis 22 eorum, in omen 23 eloquentiæ 24.

XXXII. *Quo colore* 1 *est aquila* 2? aquilo 3. *cui sacra est?* Jovi. *cur autem aquila vocatur armiger* 5 *ales* 6 *Jovis?* quia fulmina 7 monstravit 8, cum pugnaret 9 contra gigantes 10. *cur fulmine iñi* 11 *sunt?* quia acervos 12 lapidum 13 con-gesserant 14, quos vibrarunt 15 in cœlum 16, ut Jovem de cœlo deturbarent 17. *cui regnum portendit* 18 *aquila?* Gordio,

hozni 9 vezér 10 követni, 11 zúgás 12 raj 13 botsájtani 14 víz/za híni 15 tsendüles, 16 me-leg, napra fekvő 17 szükölködöm 18 fülánk 19 jegyezni 20 gondoskodni 21 raj 22 ajak 23 jegy 24 ekeffen szóllás.

XXXII. 1 Szín 2 sas 3 barna, fekete 4 szentel-tet, szent 5 fegyver hordozó 6 szárnyas, 7 — 8 meny kö 9 viaskkodni 10 óriás 11 ütni 12 asz-tág, rakás 13 kö 14 öszve gyűjteni, rakásra halmazni 15 fel hánni, lövöldözni 16 ég, 17 le

agricolæ 19, cum confedit in jugo 20 boum,
& Tarquinio, cum pileum 21 reposuisset 22
quem demserat (ademerat) de capite.

XXXIII. *Quid fingitur de Æolo?* quod
sit Deus ventorum 1 eosque incluserit 2
alto 3 monti 4, ipse autem sedeat 5 in
apice 6 montis. *quot sunt venti cardinales?* 7?
quatuor 8: Eurus 9 spirat 10 ab ortu 11,
Auster (Notus) 12 a meridie 13, Zephy-
rus (Favonius) 14 ab occasu, Aquilo (Bo-
reas) 15 flat 16 a septentrione 17; hinc
18 orbis 19 in quatuor plagas 20 describi-
tur 21. *ubi perfrigidi 22 venti?* in Chili
23, ut homines & equi enecti 24 sint, ne
putrefiant 25.

XXXIV. *Qua super 1 re altercate 2
sunt Juno, Pallas, Venus?* super pomo 3
aureo, quod Eris, sive Dea discordiæ 4
jecit in mensam. *quem constituerunt 5 ar-*

szni 18 jövendölni 19 föld mivelö 20 járom 21
lap 22 le tenni.

XXXIII. 1 Szél 2 bé zárni 3 magas 4 hegy 5
ölni 6 hegy töje 7 fö szelek 8 négy 9 nap ke-
leti szél 10 fü 11 nap keletről, 12 déli szél 13
délről 14 nap enyészeti szél 15 nap nyugotról
16 északi szél 17 fü 18 északról 19 innen 20 vi-
lágkerülete 21 osztatik 22 igen hideg 23 (tar-
tomány Amerikában) 24 meg ölni 25 meg rot-
hadni.

XXXIV. 1 Min, miért? 2 veszekedni 3
alma 4 vizsgálkodás, 5 rendelni, tenni 6 ítélö bírö

bitrum 6? Paridem. cui adjudicavit 7 *pomum*? Veneri, quæ venustissima 8 erat omnium, ejus arbitrio 9. unde dicitur orta 10 esse? ex spuma 11 maris 12. quis filius ejus? Cupido 13. cur Propoedites 14 in silices 15 versa 16? quod Venerem aspernata 17 sunt.

XXXV. Quid proditum est de Persis? quod celaverint 1 arcana 2 mira fide 3. quis Deus silentii 4? Harpocrates. quomodo effictus est? specie sedentis 7 pueri 8, qui digitum 9 impressit 10 labris 11. quid monet eo? silere 12 & mysteria 13 tacita habere 14. quomodo Alexander id monuit 15 Hephestionem? impressit 16 anulum ori. quid dicitur in hominem futilem 17, qui omnia effudit 18? facilius ardentem favillam 19 comprimet ore 20, quam secretum 21. quomodo nympa 22 Lara punita est 23, ob futilitatem 24? muta 25 facta est, quia mandata 26 ab Jovis prodidit 27.

7 tulajdonítani 8 szép 9 vélekedes 10 származni
11 tájtek 12 tenger 13 — 15 tüzkö 16 által változni 17 meg vetni.

XXXV. 1 Titkolni 2 titok 3 nagy hívség 4 halgatás; 5 lefesteni 6 forma, miut 7 űő 8 gyermek 9 újj 10 nyomni 11 ajak 12 halgatni 13 titok 14 titokban tartani 15 meg emlékezni 16 nyomni 17 fetsegő 18 tsatsogni 19 égő űzők 20 szájában tartani 21 titok 22 nimfa, Isten aszfony 23 meg büntetni 24 tsatsogás, fetsegés 25 néma 26 parantsolat 27 el árúlni, tel adni.

XXXVI. *Qualis fuit Hugo Grotius?*
 vir acutissimi 1 ingenii 2 & anno ætatis
 suæ 3 octavo 4 jam versus panxit 5. *cur*
evasit 6 *ex carcere* 7? quia destinatus 8
 erat ad necem 9. *quomodo evasit?* uxor
 ejus inclusit 10 illum arcæ 11 arcæ, atque
 efferrit 12 curavit pro libris 13. *quod fuit*
symbolum 14 *ejus?* hora ruit 15. *quomodo*
femina 16 *Weinsbargenses* probarunt 17 *fi-*
dem conjugalem 18? exportarunt 19 ma-
 ritos 20 suos humeris 21 ex urbe. *sub quo*
imperatore? sub Conrado tertio. *cur Adæ*
pellex (pallaca) 22 *Neronis* laudatur? quod
 Neronem humaverit 23; alioquin 24 inhu-
 matus 25 fuisset. *quomodo Indorum viduæ*
testantur amorem in maritos 27? se ipsæ
 (ipfas)projiciunt 28 in pyram 29; sed in Neuy-
 orck lugere 30 debent viginti quatuor horas.

XXXVII. *Cur mirabilis est Diocletia-*
nus? quod ipse flores & oleas 1 severit in
 areis 2, areas foderit 3 pala 4 ac ligone, &

XXVI. 1 Éles 2 elme 3 kor, idő 4 nyoltzadik
 5 vers 6 el szökni, illantani 7 fogház, fogság 8 idéz-
 tetni 9 halálra 10 be zárni 11 szoros 12 ki hor-
 dani 13 kinyv 14 választott mondás 15 fut 16
 afzszony 17 meg mutatni, bizonyítani 18 há-
 zassági hűség 19 ki hordani 20 férj 21 váll 22
 ágyas 23 el temetni 24 egyébaránt 25 temet-
 len 26 özvegy 27 férj 28 rohanni 29 égő ra-
 kás tűz 30 gyászolni.

XXVII. 1 Olaj fa 2 kerti ágy 3 ásni 4 ásó-
 vas 5 kapa 6 öntözni 7 víz öntöző, v. edény-

rigaverit 6 trua 7 si aruissent 8 & sarriverit
9 farculo, quin etjam imperio prætulit (præ-
optavit). *qui flores suavissimi ne olent* 10? viola
11, rosa 12, lilia 13 & lilia convallium
14, quæ in vallibus (convallibus) 15 na-
scentur 16. *quis præterea delectatus est*
horto? Carolus quintus, qui etiam se ab-
dicavit 17 imperio 18 & latuit privatus 19
in cœnobio 20 sancti Justi.

XXXVHL. *Quomodo olim subruerunt i*
mœnia 2? perterebrarunt 3 terebra 4 sub
musculo *a* atque ariete 5 quassarunt 6, do-
nec paterent 7 runis 8. *quomodo factus*
erat aries? erat trabs longa, cui præfixum
10 ferreum caput 11 arietis, atque Heil-
bronæ ostenditur aries octoginta pedum.
quis invenit arietem? Pericles. *qui primum*
usi sunt tormentis bellicis 12? Venti 13 con-
tra Genuenses; & Turci in expugnatione
14 Constantinopoleos, quibus Judæi ex-
pulsi Hispania ea ostenderunt 15.

8 ki száradni 9 gyomlálni, gyom vas 10 szagos
jó illatú 11 viola 12 rózsza 13 liliom 14 gyöngy
virág 15 völgy 16 nöni 17 meg köszönni, le
tenni 18 uralkodás, 19 magános 20 klastrom.

XXXVIII. Be törni. rontani 2 városi kő fal,
kerület 3 által, törni, sűrni, 4 sűro, a' ostromi
szerfzám 5 vaskos 6 törni, rontani, omlasztani
7 ki nyilni, meg 8 törés, omlás, 9 eleibe sze-
gezni, alkalmaztatni 10 vas fő 11 ágyú 12 — 13
14 meg hódolás 15 meg mutatni.

XXXIX. *Cur pastores 1 alunt 2 canes armillatos 3? ut defendant a armentum 4 & greges 5 ovium ac suum 6 a lupis 7 & fulvis b leonibus 8. cur leones notabiles? quia armi 9 eorum vestiti 10 sunt juba 11. quod animal præterea jubatum 12 est? equus 13. cui pecudi (pecori) 14 lupus infestus 15 præ cæteris? ovibus, hinc frequenter 16 invadit 17 eas, quando balantur 18. ubi lupi sunt rari? in Auglia propter fortes canes, tum etiam, quod princeps Walliæ debuerit trecentos 19 quotannis 20 mittere Regi Britannici, tributum loco 21.*

XL. *Quotuplices sunt artes 1? duplices, liberales & illiberales 2 sive fordidæ. quod Nero arbitratus 3 de arte? quævis terra artem alit 4, sed idiotæ 5 ubique locum (gentium) jacent 7. qua arte ipse inclutus 8 fuit? musica; hinc moriens clamavit 9? heu (ah) quantus artifex pereo 10.*

XXIX. i Pásztor, juhász 2 nevelni, tartani 3 örvös kutya. a óltalmazni 4 tsorda gulya, 5 fereg 6 disznó sertés 7 farkas 8 oroszlán 9 váll, szügy, nyak géréntz 10 fel ruházni 11 ferény 12 ferényes 13 16 14 barom 15 ellenség, gyülölő 16 gyakort, gyakran 17 reá rohanni 18 's mentegni 19 három száz 20 esztendőnként 21 adó gyanánt.

XL. i Mesterség 2 kézi, kemény, darabos 3 ítélni, vélni 4 táplálni 5 együgyü, tudatlan 6 nem mindenütt 7 meg vettetik 8 híres, nevezetes 9 fel kiáltani 10 meg halni 11 válasz-

quod symbolum 11 *fuit Neronis?* boni pa-
storis est tondere 12 pecus, non deglubere
13. *quid sentiendum* 14 *de illo?* magis de-
glupfit, quam totondit.

XL1. *Quid narratu de rege Agesilao?*
quod equitaverit 1 in longa arundine 2 in-
ter liberos 3 suos. *quid inde potest col-
ligi* 4? illum fuisse amantem 5 prolis (so-
bolis, suæ. *quid proditum est memoria* 7
de Augusto? puod luserit nucibus 8 cum
pueris minutis 9 animi relaxandi 10 ergo
11. *qualis præterea lusus pueritis* 12? myin-
da 13, cum oculis religatis, 14 venari 15
alium soliti sunt.

XLII. *Quid Cato monet patrem fami-
lias* 1? patremfamilias oportet, vendacem
2 esse, non emacem 3. *quid Seneca?* quod
non opus est, esse (obulo) carum est 4.
an bona admonitio? omnino 6, quia alias
totam substantiam 7 perdent 8 ad allem 9.

tott mondás 12 nyírní 13 el nyelni 14 érteni,
ítelni.

XL1. 1 Lovagolni 2 nád 3 gyermek 4 ítélni
5 szerető 6 magzat 7 emlékezetben hagyni
8 dió 9 kis gyermek 10 meg újjúlása az elmé-
nek 11 végett 12 gyermeki játék 13 szembe kö-
tő 14 be kötött zártt szemmel, 15 vadászni, ker-
getni.

XLII. 1 Házi gazda 2 el adó 3 vevő 4 drága
5 intés 6 igen is 7 vagyon, birtok 8 el veszt-
teni 9 kis pénz. fél.

quis scripsit de asse? Henricus Glareanus;
item Gronovius.

XLIII. *Cur Thales risus 1 est ab an-*
eilla? quia lapsus 2 est in foveam 3 cum
astra 4 contemplaretur 5. *quid dixit ancila?*
tu astra vis contemplari, & nescis 6, quæ
ante pedes sunt. *quotuplices sunt stellæ 7?*
vel errantes (planetæ) 8 vel fixæ 9. *qui*
differunt 11? hæ micant 12 majori jubare
13, sed non moventur 14, illæ vero mo-
ventur quidem; sed mutantur 15 lumen 16
a sole, ideoque fulgent 18 debiliore (ri) luce
19 & notho 20 lumine; hinc eclipsis 21 lunæ
accidit 22 interpositu 23 terræ inter solem, &
contra defectus 24 (defectio) solis, interpositu
lunæ. *quid Anaxagoras docuit?* lunam &
ceteros planetas habitari 25, valles 26
montes, lacus 27 & maria habere. *cur*
Hevelius notabilis? ob Selenographiam 28
& Cometographiam 29.

XLIV. *Quis fuit celebris 1 astu 2?* Si-

XLIII. 1 Ki neveni 2 belé esni 3 gödör 4
tsillag 5 visgálmi 6 nem tudni 7 mozgó tsillag 8
üstökös tsillag 10 mozdúlatlan 11 külömbözni 12
ragyogni 13 sugár 14 nem mozogni 15 költsönözni
16 világosság 17 tsillogni 18 gyenge 19 fény 20
költsönözött 21 fetéledet 22 történnik, származik-
23 közben tétel 24 fogyatkozás, homályosodás
25 lakni 26 völgy 27 tó 28 holdnak magyará-
zása 29 üstökös tsillagnak le írása.

XLIV. 1 Neveze:es 2 tsalárdság 3 ravasz 4

Sisyphus, hinc dicitur, Sisyphus in terris, quo non astutior 3 alter. *quam pœnam luit?* 4 saxum 5 volvit 6 in arduum 7 montem, quod continuo 8 revolvitur 9 ideoque ne hilum 10 quidem profecit 11. *quale proverbium de eo?* Sisyphi saxum volvere. *quo dolo* 12 *usi sunt Thraces adversus* 13 *Bœotas, cum pacti* 14 *essent inducias* 15 *triginta* 16 *dierum?* noctu 17 populaverunt (populati sunt) 18 agros & exinaverunt 19 domos. *quo prætectu* 20? quod paci essent inducias dierum, non noctium. *quæ calumnia* 21 *Rhadamistus* 22 *usus est in regem Mithridatem?* pulvinis 23 suffocavit 24, quia juraverat 25, se telo 26 non usurum.

XLV. *Quid traditur de sepia (loli-gine)* 1? quod cruor 2 ejus piscis sit ita ater 3, ut Afri utantur eo pro atramento 4. *sed nostrum atramentum unde conficitur?* ex fuligine 5, aut etiam ex galla 6, & vi-

meg büntettetni 5 kö szirt 6 gömbölygetni 7 magas, meredek 8 szüntelen 9 viszsa hemperegni 10 mák szemnyi 11 elő meuni 12 tsalárdság 13 ellen 14 — 15 meg alkudni, egygyezni 16 harmintz 17 éjjel 18 prédálni 19 ki üresíteni 20 szín fogás. 21 hamis magyarázat 22 — 23 párna 24 meg fojtani 25 meg esküdni 26 fegyver, nyíl, dárda.

XLV. 1 Fekete véru tengeri hal 2 vér 3 — 4 szánta 5 korom 6 gubits 7 gálitzkö 8 ki önte-

triolo 7, quod deinde defunditur 8 in atramentarium 9, in quod intingimus 10 calamos 11. *ex quo spencerus 12 in carcere atramentum fecerit?* ex pane combiustuo 13. *cur Thomas Schweicker mirabilis?* quod sine brachiis 14 natus, pedibus eleganter scripsit. *ubi natus?* Halæ Suavica. *quando?* an. 1540. quod mater virum mancum 15 vidisset.

XLVI. *Quid finxerunt poetae de Cerbero?* eum fuisse non solum atrocem 1 canem, sed etiam tricipitem 2, & excubuisse 3 in atrio 4 orci 5, atque alatrassse 6 omnes. *quis est Charon?* est portitor 7 inferorum 8, qui manes 9 trajicit in cymba trans 10 Acherontem. *quale adagium inde est?* alterum pedem in cymba Charontis habere 11. *quo pios transvexit 12?* in campos Elysijs 13, sed impios in tartara 14.

XLVII. *Quod erat 1 insigne augurum 2?* lituus 3, id est, curvus 4 baculus 5.

ni 9 kalamáris 10 bele mértani 11 pénzen 12 tudós Anglus 13 égetett 14 kar, váll 15 tsonka, béna.

XLVI. 1 Kegyetlen, iszonyatos, vad 2 három fejű 3 vigyázni, őrizni 4 p tvar 5 pokol 6 reá ugatni 7 által. bordo 8 pokol 9 meg holt 10 Lelek 11 — 12 fél lábaddal a' koporsóban 13 által vinni 14 — 15 pokol.

XLVII. 1 Jegy esmertető jel 2 jóvendő 3 jóvendő mondó bot, 4 görbe 5 páltza 6 vele

quis usus 6 litui? definiabant 7 templum 8
 & observabant 9 aves volantes 10 in æthero
 11. *ubi captabant augurium* 12? in colle
 13 aut tumulo 14, in primis tesqua 15 erant
 designate 16 augurio. *quæ auguria (auspi-*
cia) 17 *Romani putarunt fausta* 18? fini-
 stra 19, ut Græci dextera 20. *qui peritus*
 21 *fuit augurii (rio)?* Picus, qui a Circe
 mutatus est in avem picum 22. *cur Ac-*
cius notabilis? quod duram 23 cotem 24 dis-
 secuit 25 novacula 26, quæ tamen non est
 hebes 27 facta. *ubi copia* 28 *cotium?* in
 insula Samo, hinc etiam frequentes 29 Sa-
 miiatores (cotiarii) 30.

XLVIII. *Quo vitio laboravit Alcibiades?*
 erat bæsus 2. *quo laborabat Aristoteles?*
 erat balbus 3, & non potuit R.
 pronuntiariare 4; attamen adultores 5 imi-
 tati 6 sunt hoc vitium, uti contractos hu-
 meros 7 Platonis. *cur Pfisterus notabilis?*

élés 7 ki jegyezni 8 hely, darab, falka az égen
 9 figyelmezní, vigyázni 10 repülő 11 levegő ég
 12 madár szóból való jövedülés 13 domb 14
 tető 15 puzta 16 ki rendelni 17 jövedülés 18
 szereutsés 19 bal 20 jobb 21 tudós, bölts tudó,
 22 szarka 23 kemény 24 fénkő 25 szélyel vágni
 26 borotva 27 tompa 28 fokaság, számos, 29
 fokak 30 közörüs.

XLVIII. Fogatkozás 2 selyp 3 rebegő 4 ki
 mondani 5 hizelkedő 6 követni 7 váll 8 erő 9
 quod

quod non potuerit pronuutiare l. m. r. t.
& tamen Basileæ professor eloquentiæ fue-
rit. *quæ vis* 8 *tribuitur* 9 *Archiducibus* 10
Austriæ? quod osculo 11 titubantiam 12
linguæ curent 13. *quid dicitur in balbos*
14? balbus balbum rectius intelligit 15.

XLIX. *Quotuplicia erant balnea* 1?
vel privata 2, vel publica 3. *quomodo*
Fausta conjux 4 *Constantini magni obiit?*
suffocata 5 est vapore 6 præservidi 7 bal-
nei. *cur?* quia criminata 8 erat marito 9
privignum 10 Crispum, bellum 11 adole-
scentem 12, ne hæres 13 regni esset, sed
exhæredaretur 14. *quibus instrumentis* 15
utebantur 16 *in balneo?* spongia 17 ablu-
runt 18 se, & strigili 19 fricuerunt 20. *quæ*
nunc celebriores thermæ 21? Akenfes, quas
Carolus M. amavit, & Carolingicæ in Bo-
hemia, quæ sub Carolo IV. inventæ, oc-
casionem canis, qui pedes adusserat 22.

tulajdonítani 10 fő vezér 11 tsók 12 akadozó
13 orvosolni 14 selyp 15 érteni.

VLIX. 1 Ferdő 2 különös, 's magános 3
közönséges 4 hitves 5 meg fúlni 6 gőz, pára
7, igen heves, forró 8 vádoltatni 9 férj 10
mostoha gyermek 11 had, háború, ifjú 13
uralkodó, ura, 's kormányzója az országnak
14 örökségétől val akit meg fosztani, kita-
gadni 15 eszköz 16 élni 17 spongyia, tengeri
köfziclán termő tapló 18 mosni 19 vakaró 20
vakarni 21 fürdő 22 meg égetni.

L. *Quomodo antiqui* 1 *gestaverunt gladios?* in balteis 2, qui (quæ) pependunt 3 ex humeris. *quomodo ornarunt* 4 *balteos (baltea)?* argenteis, item aureis bullis 5. *quomodo nunc gestantur?* accinguntur 6 lateri 7 cingulo 8. *quid Cicero per jocum* 9 *dixit in generum* 10 *suum parvum?* quis generum meum alligavit 11 gladio.

LI. *Qui dicti sunt barbari* 1 *Græcis?* omnes aliæ gentes 2, etfi abhorrerent 3 a barbarie 4. *quid observas* 5 *de Russis?* eos cultiores 6 esse, quam olim 7 fuerunt. *quem morem* 8 *observant festo paschatis (tos)* 9? quisque basiat 10 obvios 11. *quid præterea?* præter basium 12 eos affantur 13, Christus resurrexit 14. *quid respondet alter?* Christus vere 15 resurrexit.

LII. *Quis fuit primus eremita* 1? Paulus Thebanus. *Quid proditum est de eo?*

L. Régi, hajdani 2 válról fügö szíjj, melly a' fegyvert tartya, 3 függeni 4 ékesíteni 5 aranyos gomb, pikkelly 6 fel övedzeni 7 oldal 8 öv 9 tréfa 10 vö 11 kard.

LI. 1 Darabos, ki míveletlen 2 nemzet, nemzetség irtózni, ifzonzkodni 4 darabosság 5 gondot valamire tartani, 6 ékesített 7 hajdani 8 szokás 9 husvét 10 meg tsókolni 11 eleibe akadó 12 tsók 13 valakit meg szóllítani 14 fel támadni 15 bizonyyal, valóba.

LII. Remete 2 nyalánkság 3 hasznotalan

quod omnia bellaria 2 nauci 3 flocci 4 fecerit a & contra boni consuluerit 5 betam 6, brassicam 7, caules 8 herbarum, asparagos 9 lupuli 10, fungos 11, boletos 12, & alia tubera terræ 13, napos 14, fiseres 15, & biberet purum, 16 ac limpidum 17 laticem 18, *cur autem vixit in eremo* 19? quia 20 ratus est eam vitam beatioram 21 esse vita urbana 22. *cur?* quia boni sunt rari in urbibus; & licet blandi 23 sint & urbani 24 ac blandiantur 25; tamen ita invidi 26 sunt, ut alter alteri 27 bolum 28 e faucibus 29 eripiat 30. *cur Simeon Stilitis dictus?* quia triginta annos in stylo 31 vixit.

LIII. *Unde bombyces* 1 *primum allati sunt in Europam?* ex Asia. *quomodo aluntur* 2? foliis 3 mori 4. *quæ bombix* 5 *est optima?* Assyria. *quis Romanorum primus usus est holoserica* 6 *veste?* Elagabalus. *qua-*

4 hĳába való 5 javaſolni, tanatſolni 6 tzékla 7 kápoſzta édes kápoſzta 9 ſpárga 10 komló 11 gomba 12 úr gomba 13 föld 14 karó répa 15 borsó 16 tiſzta 17 higgat 18 valahonnan ki folyó nedveſség 19 remete 20 el végezni 21 boldog 22 pompás 23 nyájas 24 pompás 25 nyájaskodni 26 irígy 27 más 28 falat 29 torok 30 ragadni 31 élni.

LIII. 1 Selyem bogár 2 táplálni 3 levél 4 eper fa 5 selyem bogár 6 egéſz selyem 7 ſzo-

lis ante fuit in usu 7? subserica 8 vestis. an blatta 9 rodit 10 sericum 11? non, sed lanam 12 & libros 13. quæ terra floret 14 fabricis 15 bombycinis 16? Italia & Gallia.

LIV. *Quid veteres 1 censuerunt 2 de bubone 3? illum esse dirum & infaustum, 4. cui bubo fuit malum omen 5? Herodi Agrippæ. quid de lepore 6 creditum est? quod visus 7 lepus faciat iter 8 inauspicatum 9 uti etiam sceta 10 vulpes, & canis prægnans 11. cur lepus est in deliciis 12? ob 13 pulpamentum 14. quale adagium de eo? tute lepus es & pulpamentum quæris 16. quid notandum est de leporibus in Prussia & vicinia 17? eos hieme 18 albescere 19.*

LV. *Quo pacto 1 Zeuxis pictor 2 obiit 3? cum rugosam 4 vetulam 5 aspexisset 6, quam pinxerat, ita chachinnavit cachinna-*

kás 8 fél selyem 9 moly 10 rágni 11 selyem 12 gyapjú 13 könyv 14 virágzik 15 fabrika 16 selyem.

LIV. *Régiek 2 vélni 3 bagoly 4 szerentsétlen 5 rosz jel 6 nyúl 7 látás 8 úton járás 9 szerentsétlen 10 terhes 11 nehézkes 12 gyönyörűség, gyönyörködtetés 13 miatt 14 kedves étek 15 bátran 16 keresni 17 szomszédság 18 tél, 19 fejedni.*

LV. *1 Miképen 2 képíró 3 meg halni 4 rántzos 5 vén allzony 6 látni 7 nevetni, ka-*

tus 7 est) ut eachinno 8 mortuus sit; Dia-
 goras præ lætitia. *quomodo Anacreon?* acino
 9 uvæ passæ 10 frangulatus 11 est, qui
 inciderat 12 in guttur 13; Godwin Anglus
 bolo 14 panis, per quem pejeraverat 15.
ubi Sanctus Galdinus obiit? in suggesto 16,
 ob fervorem 17, ut & Petrus monachus,
 in pulpito 18, quod optavit 19 ut confir-
 maretur 20 testimonium 21 suum: spiritum
 sanctum 22 in forma columbæ sæpius super
 caput Gregorii sessitasse 13. *quomodo Jo-
 vianus imperator?* fœtore 24 carbonum 25.
ubi? in hypocausto recens 26 illito calce
 27. *quomodo Regulus exstinctus* 28? in-
 fomniis 29, nam cilia 30 cum palpebris 31
 ei præfecta 32 sunt. *quomodo Fridericus
 Barbarossa?* rigore 33 cum se lavaret 34
 in fluvio Cydno. *cur cognominatus Bar-
 barossa?* quia rufus 35 fuit & rutilam 36
 barbam habuit. Johannes Gosselinus 37

tzagni, 8 nagy, nevetés, hahota 9 mag 10
 malozsa szöllő 11 meg fülni 12 bele esni 13
 nyeldeklő 14 harapás, falat 15 hamisan meg
 esküdni 16 beszéllő szék 17 hévség 18 tanító
 szék 19 kívánni, 20 meg igazodni, bé tellye-
 fedni 21 bizonyság 22 üldögelni 23 gőz, bü-
 dösség 24 szén, (elven) 25 friss, 26 meszelni,
 27 meg halni, ki múlni e' világból, 28 szem
 héj, 29 szem szőr 30 elméttzeni 31 — 32 hideg-
 ség, 33 förödni 34 verhenyeges, 35 veres 36

crematus 38 in camino 39, in quem præ senectute lapsus erat 40.

LVI. *Quod est insigne i Mercurii?* caduceus 2. *quale est caduceum?* virgula 3, duobus serpentibus 4 circumdata 5, qui se osculantur 6. *quid hoc indicatur 7?* hostes eloquentia placari 8 debere, uti hi serpentes se complectuntur 9.

LVII. *Quis erat Calus?* nepos 1 Dædali. *quid invenit?* ferram 2 ad lignum secandum. *qua occasione 2?* spinæ 4 piscium *quid accidit 5 illi?* præcipitatus 6 ex cacumine 7 turris 8, & mutatus in perdicem 9, quæ (qui) propterea vitat sublimia 10. *cur avus 11 eum præcipitem dedit 12?* ex invidia 13, nam figulus 14 invidet 15 figulo. Sic Aristides ostracismo 16 ejectus 17 Athenis; quia iustus dici voluit.

könyvház örző volt páris: 37 meg égni 38 tűz hely, kürtő, 40 bele esni.

LVI. 1 Esmértető jel 2 vitézi bot. páltza 3 veszfő 4 kígyó 5 körül vétetni, egymással ellent fonattatni 6 tsokolni 7 jelenteni 8 engesztelni 9 ölelkezni.

LVII. 1 Unoka 2 fűrész 3 alkalmatosság 4 hát gerintz 5 történni 6 vettetni 7 tető 8 torony 9 fogoly 10 magasság 11 nagy atya 12 levetni, talzítani 13 gyűlölség, 14 fazekas 15 ellenség, írigy 16 tserep edény, mellyben a véllemény igéje tétetett 17 ki vetni, szamki vetésbe küldeni.

LVIII. *Unde Caligula nomen traxit*
1 ? a caligis 2, quibus incessit 3 in castris,
iisque usus est pro ocreis 4. *cur præterea*
no abilis? quod decreverit 5 equum incita-
tum creare consulem 6, & triumphare 7
de conchis 8. *cur sternas* 9 colligit 10 ?
ut lacunam 11 aeris expleret 12, quod
profuderat 13.

LIX. *Quis fuit Lycurgus?* legislator
1 Spartanorum. *quam legem promulgavit*
2 *dē calibatu* 3 ? ut cælibes 4 hieme 5 nudi
6 circumirent 7 forum 8, cum ninxisset 9
& canerent 10 carmen 11, quod erat com-
positum 12 in cælibes. *quid ostendit* 13
per par 14 *canum?* quantum momentum esset
in educatione 16. *quomodo?* alterum in
otio 17 eduxit 18, alterum assuevit 19 ve-
nationi 20. *quo eventu* 21 ? ille segnis 22

LVIII. 1 Nevét venni 2 a' hoszú saru 3
menni, járni, 4 saru 5 eltökéllette, meg hatá-
rozta 6 polgár mester 7 győzedelmeskedni 8
tsiga 9 új esztendei ajándék 10 szedegetni 11,
ürültség, 12 helyre hozni, ki pótolni 13 el té-
kozolni.

LIX. 1 Törvényt tévő 2 nyilvánítani 3
nötelenség 4 nőtelen 5 mezíteten 6 járkálni 7
piatz 8 hó esik 9 énekelni, danolni 10 verse-
zet 11 készíteni, írni, 12 — meg mutatni 14
két, pár, kutya 16 nevelés 17 henyélés, 18
felnevelni 19 szoktatni 20 vadászás 21 ki mene-

& lentus a hic impiger factus. *qualis erēt educatio 24 Lacedæmoniorum?* dura, nam indurabant 25 eos ad omne opus, hinc manus non erant teneræ 26, sed callosæ (obductæ calo) 27, hinc de redivia non quæssi sunt, si etiam vapulavissent 28, ut corpus liveret vibicibus 30, has plagas 31 facile concoxerunt 32. *quo eventu?* plerique 33 fuerunt gnavi 34 & frugi 35, pauci nequam 36, nunc autem multi puri puti. nebulones 37, & Murciæ sive Vacunæ 38 mancipia 39.

LX. *Cur Augustus carpsit 1 filiam 2 suam Juliam?* quia evellerat 3 canos 4, cum comisisset 5 comas. *quid dixit?* mox 6 calva 7 eris, si cana 8 esse noles. *quid sæpius gemit 9 Argusias?* suos liberos degeneres 10 esse. *quid igitur optavit 11?* utinam 12 cælebs mansissem 13; aut liberis carerem 14. *quomodo appellavit libe-*

tel 22 tunya rest 23 frifs. eleven 24 — 25 meg keményíteni 26 gyenge 27 fel törtt kemény szálda, panaszolkodni 28 meg verettetni 29 kékellik 30 ütnyom 31 ütés, vagás 32 el túrni, ki állani 33 többnyire 34 szorgalmatos, 35 jó erköltsű 36 semmire való gaz ember 38 heverésnek istene 39 béres szolga.

LX. 1 Feddeni 2 leány 3 ki tépni 4 ősz haj 5 ékesíteni 6 kopasz 7 leszel 8 ősz 9 nyögni sohajtozni 10 el fajultt 11 kívánni 12 vájha, bár tsak 13 maradni, 14 nem volna, nem bírni

ros suos vomicas 15 & carcinomata 16. quod symbolum 17 habuit? festina lente 18. quibus extiosa 19 fuit festinatio 20? Gal-
lis cum fusi sunt 21 ad Nicopolim 22, quod
prælium præceperunt 23, priusquam Sigis-
mundus rex suppetiari 24 posset.

LXI. Cur Asiatici alunt 1 multos ca-
melos 2? quia patientes 3 sunt sitis 4 ad
undecimum 5 diem. cur mulis 6 utimur
in montanis 7? ut onera 8 bajulent (por-
tent) per angustos 9 colles 10 in clitellis,
quid notabile de mulabus 11? quod nun-
quam pariant 12. quando mula dicitur pe-
perisse? cum Galba crearetur 13 imperator
ubi optimi? in isula Minorca.

LXII. Quid invenit Episcopus Paulli-
nus? campanas 1 & nolas 2. quis primus
baptisavit campanas? Johannes XIII. Pon-
tifex Maximus 3. qui carent 4 campanis?
Turcæ, nam convocant 5 concionem 6 ma-

15 kelés, tályog 16 fene 17 — 18 lassan siess
19 káros ártalmas 20 sietség 21 meg veretni 22
a' duna szélén fekvő város Bulgáriában 23 ha-
marább kézdeni 24 segítségre jönni, segítséget
nyújtani adni.

LXI. 1 Nevelni 2 teve 3 békés 4 szomjú-
ság 5 tizen eggyedik 6 öszvér 7 hegyes hely
8 teher 9 szoros út 10 ösvény 11 kantza ösz-
vér 12 elleni 13 lenni, koronáztatott.

LXII. 1 Harang 2 tsengetsü 3 — 4 nints,

gno clamore 7 ex celsa 8 turri. *ubi maxima totius Europæ?* in Rouen metropoli 9 Normandiæ, & vocatur George d'Amboise. *ubi celsissima turris?* Cremonæ.

LXIII. *Quid accidit Acteoni?* dilaniatus 1 est a canibus suis, quibus copulam detraxerat 2. *cur?* quia transfiguratus 3 erat in cervum 4 & cornua 5 nata erant ex cranio 6. *an non agnitus 7 est a canibus?* minim. *quid clamavit 8?* Acteon ego sum, dominum cognoscite 9 vestrum. *cur prisci 10 talia finxerunt?* ut monerent 11, modum tenendum 12 esse in venatione. *quomodo olim venati 13 sunt?* callibus 14 (retibus) & indagine 14. *quis venabulum 15 invenit?* Piseus rex Thulciæ. *quis fuit Hubertus?* Episcopus Leodiensis 17 amans venationis, hinc festem ejus a principibus celebratur 18.

LXIV. *Quis usus est canistri 1?* panis in eo conditur 2 & ex eo promitur 3, cum

szülkölködni 4 öszve hívni 6 nép, gyülekezeti 7 lárma kiáltás 8 magas 9 fő város.

LXIII. 1 Öszve tépni, széjjel szaggatni 2 le venni 3 által formáltatott 4 szarvas 5 szarv 6 koponya 7 meg esmerni 8 kiabálni 9 meg esmerni 10 régiek 11 inteni 12 tartani 13 vadászni 14 tör 15 vadász háló 16 vadászi dárda 17 ünnepelni.

LXIV. 1 Kenyeres kosár 2 bele tenni el

prandium 4 aut cœna 5 parata 6 est. ex quo conficitur canistri (panaria)? ex salignis virgis 7, ut alii cophini. quomodo prisci pransi sunt (pranderunt) 8? parce 9 ac frugaliter. quomodo cœnati sunt (cœnaverunt) 10? laute & opipare 11; sæpe etiam sportula 12 data est. quo cibo 13 soliti inchoare 14 cœnam? ovo 15. quo finiverunt 16? malis 17. cur mensæ sternendæ 1 sunt mappis 19? ut manus detergere 20 possimus. cur anagostas (lectores) 21 adhibuerunt 22 in triclinio 23? ut animo quoque convivæ 24 delectarentur 25, quos invitarant 26.

LXV. Quid traditur de Erichtonio? illum invenisse currus 1. cur? ut tegeret 2 deformitatem 3 pedum 4. quot equos junxit 5? quatuor. quis carpentum 6 invenit? Carmenta, mater Evandri. quot rotas 7 habuit? duas & muli traxerunt 8.

rejteni 3 ki venni 4 ebéd 5 vatsora 6 kész 7 fufzfa vessző 8 ebédelni 9 lzüken, mértékletesen 10 vatsorálni 11 gazdagon, fényesen, 12 hideg sütemény, lakadalmi ajándék 13 szokni 14 elkezdni 15 tojás 16 el végezni 17 alma 18 leríteni 19 abrosz 20 meg törülni 21 olvasó, rendelni, tartani 23 három szegű párnás asztal, ebédlő palota 24 vendégek 25 gyönyörködni, 26 hívni, hivatalos.

LXV. 1 Szeker 2 el takarni 3 rútság 4 láb 5 be fogni 6 kotsi 7 kerek 8 vonni 9 ke.

quis vehebatur 9 *carpento*? *matronæ* 10, *optimates* 11, *Augustæ* 12. *cisium* 13 *quale fuit*? *duarum rotarum*, & *expeditum* 14 *vehiculum* 15; *rheda* 16 *usi sunt in itineribus* 17. *Lappones quomodo vehuntur* 18? *in trahis* 19, *quæ a machilibus* 20 *trahuntur* 21.

LXVI. *Quid asservatur* 1 *Laureti in Italia*? *casa* 2 *in qua Maria habitavit* 3. *quomodo Lauretum pervenit*? *dicitur ab angelis* 4 *eo delata esse*. *quid Mediolani monstrantur* 6? *clavus* 7, *quo Christus fuit affixus* 8 *cruci*. *ubi sudarium (lacinia)* 9 *custoditur* 10? *Augusta Taurinorum*. *quid Treviris* 11? *toga* 12 *Christi, cujus laciniam* 13 *mulier tetigit* 14.

LXVII. *Quo prisca texerunt* 1 *caput contra hostes*? *callide* 2 (*galea*). *ex qua materia confecta* 3 *erat*? *ex ferrea lamina* 4. *eudon* 5 *ex quo confectus erat*? *ex crudo*

tsizni, *vonttatni* 10 — 12 *úri*, 's *fö nemü* *afzfonyok* 12 *tsázfárnék* 13 *talyiga* 14 *futó*, *könnyü* 15 *kotsi* 16 *görbe kotsi* 17 *út* 19 *kotsiznak* 20 *szánka* 21 *futó ló* 22 *vonattatni*.

LXVI. 1 *Fentartatik*, 2 *kalyiba* 3 *lakni* 4 *angyal* 5 *oda vinni* 6 *mutattatik* 7 *szög* 8 *fel szögelzni* 9 *törülközö* 10 *öríztetik* 11 — 12 *palást* 13 *szél* 14 *illetni*.

LXVII. 1 *Be fedezni* 2 *sisak* 3 *készíttetni*, *tsináltatni* 4 *ki vert lapos vas* 5 *bör sisak* 6 *nyers*

6 corio 7. *quo ornabuntur* 8? crista 9 ex pennis 10. *quo pectori caverunt* 11? cataphracta (thorace) 12. *lorica* 13 *ex quo confecta?* ex loris 14 e crudo corio. *quomodo præterea defendebant* 15 *ictus* 16? scutis 17, clypeis 18, peltis 19 cetris 20, umbone 21. *agis* 22 *Jovis qualis erat?* in medio erat caput Medusæ (Gorgonis) cujus capilli in angues mutati 23.

LXVIII. *Quid de Melanione proditum est?* eum tam casium 1 fuisse, ut odio 2 mulierum migraverit 3, in solitudinem 4 & eremum. *quale proverbium inde natum* 5? Melanione castior. *cur Lucretia occidit se?* quia suprum illi illatum 6 erat a Lucio Tarquinio. *an impune habuit* 7? minime, sed expulsus 8 est regno cum patre, & exulare 9 coactus est. *cujus pudicitia* 11 *præterea prædicatur* 12? Xenocratis, ut

7 bör 8 ékesíteni 9 bokréta 10 toll 11 oltalmazni 12 vas derék 13 pántzél 14 szíjj 15 oltalmazni 16 ütés, sújtás 17 paizs 18 tatár paizs 19 gyalog paizs 20 spanyol kis paizs 21 szíj, jas pais 22 Jupiter és Pallás paizsa 23 altal változni.

LXVIII.; 1 Szüz tisztá életü 2 gyűlölség 3 elköltözni 4 magánosság 5 származni 6 meg széplősíteni 7 büntetetlenül maradni, 8 ki üzetteni 9 bújdosni, számki vetésben maradni 10 keszerítettett, 11 szüzesség 12 dítser-

a Phryne, pulcherrima meretrice 13, expugnari 14 non potuerit.

LXIX. *Ex quo olim charta 1 confecta est 2?* ex Aegyptiaca papyro 3, ubi vero non erat copia 4 papyri, inscripserunt foliis 5 palmae 6, populi 7, aut etiam in libro 8 tiliæ 9, ulmi 10, fraxini 11. *ex quo nunc conficitur?* ex veteri 12 linteo 13, quod in summam minutiam conteritur, 14. *quomodo levior 15 redditur 16 & aptior ad scribendum?* cum scabrita 17 chartæ lævigatur 18 dente afri 19.

LXX. *Quare cavillatorem 1 cavere 2 debemus (nobis) a cavillatore?* quia plerumque 3 est calumniator 4. *quomodo Fabius dictus est per contumeliam 5 (vituperationem)?* cunctator 6; quod cunctatus 7 esset aggredi 8 hostem. *an cunctatio 9 fuit salutaris 10?* omnino: hinc clypeus 11 im-

tetik 13 tisztátalan személy, kurva, gonosz életü 14 reá bírni erőszakot tenni.

LXIX. 1 Papiros 2 készíteni 3 nád hej 4 bőven 5 levél 6 pálma 7 nyárfa 8 belső fa hártya 9 hársfa 10 szilfa 11 körösfű 12 ótska, avultt 13 vázson 14 öszve törni 15 miképen 16 fima 17 tétetik 18 darabosság 19 vad dísznö fog.

LXX. Gúngyoló 2 kerülni 3 többnyire 4 rá galmazó 5 tsúfolásból 6 késedelmező 7 késelt 8 meg támadni 9 késlelés 10 hasznos propr. id-

perii appellatus. *quid Demosthenes respondit calvo* 12 *conviciatori* 13? ego laudo 14, inquit, crines 15 tuos, qui malam calvariam 16 fugerunt 17. *quod remedium* 18 *commendavit* 19 *Plato contra convicia* 20? sic vivas ut illis fides non habeatur 21. *qui fuerunt nobiles criminatores* 22? Pasquino tutor 23 Romæ, qui prætereuntes maligne vellicabat 24, ac hodieque satyræ 25 solent statuæ 26 ejus affigi 27: Scioppius Ciceronem reprehendit 28 ideoque canis grammaticus dictus; ei similis Laurentius Valla. Lavinius comœdias Terentii percensuit 29, Zoilus Homerum & Platonem perstrinxit 30, & Momus opera Deorum carpsit 31. *quid inter alia desideravit* 32? fenestram 33 in pectore hominum, & cornua in armis (toris) 34 taurorum 35. *quid dicitur in tales vituperatores* 36? cœlum vituperant 37. *cui similis conviciator?* diabolo 38 scorpio (oni) 39, cujus cauda semper

vességes 11 paizs 12 kopasz 13 rágalmazó 14 ditsérem 25 haj 15 kopaszság 17 el hagyni, kerülni 18 elköz 19 ajánlani 20 bestelenítés 21 nints hitele 22 rágalmazók 23 varga 24 tsipdesni, bosszantani 25 *szatira*, tsipe lö írás. 26 ošzlop 27 fel-függefzteni 28 hibásítani. 29 kissebbítéssel hibásítani. 30 meg-rostálni 31 gántsoškodni. 32 kívánni, ohajtani. 33 ablak. 34 ézúgy 35 bika 36 rágalmazó, kissebbítő 37 gya-

in ictu 40 est. *quomodo adpellantur rabula* 41 *latinis?* canes. *quis religiosus* 42 *advocatus?* Antonius Ruffi, nam solvit 43 *litem* 44, quam perdidit 45.

LXXI. *Quis Americam detexit* 1? Christophorus Columbus, *quis continentem occupavit* 3? Americus Vesputius, qui cum magna classe 4 eo missus est. *cur ea pars orbis mirabilis?* quod sit fœcundissima 5 auri. Nam sæpe latet 6 sub summo cespite 7, hinc quotannis multa talenta 8 auri inde afferuntur in thesauros (gazar) 9. *ubi autem fodiunt* 10 *nobilissimum aurum?* in Hungaria. *ubi ferrum?* in Suecia. *ubi chalybem* 11? in Austria. *ubi stannum* 12? in Anglia. *ubi plumbum* 13 *optimum?* in Anglia, & propter duritiem 14 aptius globis 15.

LXXII. *Lyra* 1 *cujus insigne* 2? Apol-

lászni 38 ördög 39 skorpío 40 tsipö vagy mardosó félben lenni 41 fetsegö, minden leben fözö kanál 42 kegyes, istenes 43 meg fizetni 44 per 45 el veszteni.

LXXI. 1 Fel találni 2 a' szár az tartományt, földet 3 el foglalni 4 fereg 5 termékeny 6 vagyon, taláztatik, lappang 7 hant 8 talentom, summa pénz, mintegy két ezer négy száz magyar forint 9 kints tár 10 ásni 11 atzél 12 tzin 13 ólom 14 keménység 15 golyobis.

LXXII. 1 Lant 2 esmértetö jel 3 húr 4

linis. *quot chordas 3 habet lyra Apollinis?*
 novem, pro numero 4 musarum. *quis pri-*
mus intercinuit 5 citharam 6? Amphion.
quid traditur de Amphione? quod sono 7
 testudinis 8 saxa moverit. *quid de Or-*
pheo? quod cantu 9 sylvas moverit, & in-
 hibuerit 10 cursum 11 annum. *quid pro-*
ditum est de Arione? quod delphini (del-
 phines) secuti sunt navim, & unus eum
 ejectum portavit 12 dorso 13 (orinthum).
quid de asino Ammü? quod relicta farrag-
 ine 14. audierit herum explicantem 15
 poetice 16. *que alia instrumenta musica?*
 barbitus (& on) 17, cymbalum, 18, sam-
 buca 19. *quibus classicum cecinerunt 20?*
 tuba 21, lituo 22, tympano 23, hinc ha-
 buerunt tubicines 24, litucines 25, tympa-
 rotribas 26.

LXXIII. *Cur Athenienses inplexerunt 1*
aureas cicadas 2 crinibus suis? ut ostende-
 rent 4 se procreatos 5 esse ex tellure 6

szám 5 mellette énekelt 6 tzipera 7 hang 8
 flauta furulya 9 énéklés 10 meg állítani propr.
 meg tiltani 11 folyás 12 vinni, hordani 13 hát
 14 elegyes gabona 15 magyarázni 16 költői
 tudomány 17 lant, hegedű 18 tzipbalom 19 -- 20
 trombitálni 21 trombita 22 kürt 23 dob 24 trom-
 bitás 25 kürtös, kürtölő 26 dobos,

LXXIII. 1 Be bele fonni 2 kábótza, ptrütsök
 3 haj 4 meg mutatni 5 származni. 6 föld 7 ere-

quid fingitur de origine 7 cicadarum? fuisse homines, qui cantu 8 perierunt 9 quibus similes sunt locustæ? 10 pigris, 11 & ignavis 12, uti formicæ 13 gnavis 14 quid locusta rogavit 15 formicam? cibum. 16 quid respondit? si æstate cantasti 17 hieme 18 falta 19. an locustæ noxiæ 20 sunt? omnino, nam Aegypto magnas clades 21 & calamitates 22 attulerunt, 23 in oriente tamen inter edulia 24 sunt, quid imprimis grave 25 fuit illis? caligo, 26 nam tamen denlæ 27 fuerunt tenebræ, 28 ut nulla nox 29 fuerit tam caliginosa. 30 quid Audeus docuit de tenebris? eas principio carere 31.

LXXIV. *In quot classes 1 divisi 2 erant cives Romani? in sex classes, quales erant in prima classe? ditissimi 4. qui in quarta? mediocres 5. qui in quinta? modici 6. qui in sexta? tenuissimi 7, qui capite censeban-*

det 8 éneklés 9 el vezteni 10 sáska 11 — 12 túnya, rest 13 hangya 14 szorgalmatos 15 kémi 16 étek, eledel 17 énekelni 18 tél 19 tántzolni 20 ártalmas káros 21 kár a' fákban 22 kár a' gyümölsökben 23 okozni 24 étek 25 főképen terhes, és alkalmatlan 26 a' letétség 27 nagy propr. vastag 28 letétség 29 éj; éjtzaka 30 letét 31 mellynek kezdete nintsen.

LXXIV. *1 Sereg rend 2 el, vagy fel osztani 3 polgár 4 gazdag 5 középszerű 6 a' kinek még kevesebb vagyon 7 a' leg szegényebb 8*

tur 8. *quis populum* 9 *retulit in classes* 9?
 Servius Tullius. *cur in cursum relatus* 10?
 ut ex prædiis 11, agris & fundis 12 vecti-
 galia 13 solverent 14. *quod fuit munus* 15
cenforum 16? non tantum censere 17 for-
 tunas 18 civium, sed etiam notare 19 mó-
 res 20 singulorum 21. *quid Juvenalis?* dat
 veniam corvis, vexat censura columbas 22.
quomodo censura 23 *peragitur?* 24 optime,
 si iudex, alios quod monet, ipse facit.

LXXV. *Imperator Titus quomodo co-*
gnominatus est? amor & deliciae orbis 1.
cur? propter clementiam 2; nam clemen-
 tissimus 3 fuit omnium, & tam comis 4,
 ut nihil supra 5; atque huic fuit mirabilis
 character animi. *quid exprobravit* 6 *patri*
Flavio? quod tributum imposuisset 7 *lotioni*
 8. *quid respondit Flavius?* nummos 9 ad-

fejek fzerént, betsültetni a' nép 9 bizonyos
 rendbe venni 10 betsülni 11 major föld, 12
 szantó, 's kaszázó föld 13 adó 14 fizetni 15 kö-
 telesség, propr. tisztség 16 betsülő; vigáló, 17.
 betsülni, vizsgálni, számba venni, 18 jövede-
 lem propr. jószág, 19 meg büntetni, 20 szo-
 kás, maga vifelete 21 minnyájak 22 a' kissebb
 tolvajok fel aggattatnak, a' nagyobbak pedig
 szabadon ereíztetnek 23 vizsgálás 24 véghez
 vinni.

LXXV. I A' világ gyöngörüsége 3 kegyes 4
 barátságos, nyájas 5 felettébb, tsudálatos szív-
 béli tulajdonság 6 szemre hányni, pírongatni,
 7 adót vetni 8 húgy 9 arany pénz 10 tenni, 11

movit 10 naribus 11 ejus, dicens: lucri 12 bonus odor 13 ex re qualibet, hinc avaritiæ 14 insimulatur 15, quæ maxime indigna 16 principe.

LXXVI. *Cur Sisamni cutis 1 detracta 2 est?* quia erat iniquus 3 judex 4, & excæcatus 5 muneribus 6. *quid porro factum?* pelle 7 ejus tribunal 8 obductum 9 est. *cur?* ut nempe (videlicet) monerentur judices, ne animi eorum declinarent 11 a jure, nec reos 12 indicta causa (inauditos 13) sceleris (de scelere) 14 damnarent, nec lites 15 perperam 16 transigerent 17 inter litigantes 18, si quis dicam alteri scripisset 19. *quis tam severe consuluit (decrevit) 20 in Sisamnem?* rex Cambyfes. *cur clientes 21 celebrant 22 domos patronorum?* ut se commendent in clientelam 24.

orra alá 12 nyereség 13 jó szag 14 fősvényység 15 vádoltatni 16 nagyon illetlen.

LXXVI. 1 A' bőr 2 le húzattatni 3 igazságtalan 4 bíró 5 meg vakítottatott 6 ajándék 7 azö böre 8 ítélő szék, 9 vonattatott 10 tudniillik 11 távozni 12 bé vádoltatott 13 meg halgatás, vizsgálás nélkül, 14 gonofzság, gonofz tselekedet 15 per. 16 hamissan, tsalárd módon, igasságtalanúl 17 végezni 18 perlő részek, perlők 19 pert indítani 20 kemény rendelést tenni. 21 peres 22 gyakorolni 23 ügyefz, védelmező, pártfogó 24 magát pártfogásában ajánlani.

LXXVII. *Ephesi quid mirabile fuit?* templum Dianæ. *quàm ob rem?* quia fiructum erat a centum 1 & viginti regibus & fultum 2 fuit centum & amplius 3 columnis. *quis usus columnarum?* ut lapideum fornicem 4 (arcum, cameram) fustineant 5. *quomodo ornantur columnæ?* striis 6 & strige 7. *cur Herostatus incendit 8 templum?* ut sui memoria 9 esset immortalis 10. *cur Xerxes templa Græciæ destruxit 11?* quod infinitus 12 Deus includi 13 non posset.

LXXVIII. *cur Romani crearunt 1 consules 2?* ut curam gererent 3 civium, & consularent 4 publicæ rei 5. *ubi conveniunt?* in curia 7. *quæ fuerunt insignia 8 consulum?* fasces 9 virgarum ex betula 10 cum securi 11, quos lictores 12 prætulerunt 13: deinde prætexta 14, denique fella

LXXVII. 1 Száfsz húsz, 2 tartatott 3 több mint 4 bolt, boltoztat 5 tartani 6 gombölyű veszfzők 7 ki vájat 8 fel gyújtani 9 emlékezet 10 halhatatlan, örök, örökös 11 le rontani, le dönteni 12 véghetetlen 13 falak közzé zární.

LXXVIII. 1 Választatni, rendelni 2 polgármester 3 gondot viselni 4 javát keresni, közönység, köztársaság 6 öszve gyülekezni 7 tanáts ház külömbség, pr. külömböz tető jel, 9 kötés, köttet 10 nyír veszfző 11 fejsze, bárd, szekertze, 12 város, nagy kösség' szolgája 13 előle, vagy előtte vinni, hordozni 14 prémes^c

curulis 15, quæ ex ebore facta. *cur duo fuerunt?* ut si unus malus esset, alter eum cohiberet 16, quia parem 17 potestatem 19 habebat. *quis solus consul fuit?* Pompejus magnus. *quid Cicero joco 19 dixit in Caninium Rebilum?* quod per totum consulatum 20 vigilaverit 21, cum septem horis tantum ei præfuisset 22.

LXXIX. *Quinam habent monopolium a aromatum?* Belgæ fœderati *b. quis usus est aromatis* 1? coqui 2 condiunt 3 cibos aromatibus, ut jus 4 melius sapiat 5. *quibus potissimum utuntur?* pipere 6, quod crescit 7 in India; croco 8, quod provenit 9 nunc etiam in Austria; & zingibere 10, quod in Arabia nascitur. *qui autem caret* 11 *exoticis* *c?* is adhibet domestica *d*, ut cepas 12 cepe. *quod est optimum condimentum* 13? fames; tunc enim solemus

vagy prémzett ruha 15 itélő szék 16 tartóztatni, ellene, vagy ellent állani 17 egygyenlő 18 hatalom 19 tréfa beszéd 20 polgár mesteri hivatal 21 ébren lenni 22 hivatalt viselni.

LXXIX. *a* Magános kereskedés, *b* hollandusok, hollandiának lakosai, 1 fű szerzőm, 2 szakács 3 lév, leves, 4 jobb izű legyen 6 bors 7 terem. 8 sáfrány 9 terem, nyő, találtatik, neveltetik 10 gyömbér 11 nintsen, nem terem *c* külső országi, külső tartománybéli, *d* házi, hazabéli, belső országi 12 veres hagyma, 13

boni cosulere 14 panem butyro illitum 15, imo assum panem 16, aut etiam mucidum 17 & rancidum 18 lardum 19, idcirco Alexander dixit, se coquis non indigere. *quid de sale 20 censendum?* cum (id) maxime necessarium 21 esse; nam absque eo cibi sunt fatui 22. *quo Lappones 23 pro sale utuntur?* cortice 24 pini 25 comminuto 26. *quid præcipue in deliciis posuere 27 Romani?* jecur 28 anseris, verris 29, majalis 30 & ex piscibus nulli 31. *quis autem cibus saluberrimus 32?* cremor 33 ptisanæ 34 ex avena 35, aut hordeo 36 tufæ 37. *quis scripsit de coquinaria 38?* Apicius, qui omnibus decoctis 39 veneno vitam finivit 40.

LXXX. *An sitis tollerabilior 2, quam fames?* minime, qui enim sitit 3, non tantum vappam 4, sed etiam lympham 5 in

fűszerfűm, izzszerű 14 jónak találhatik, jó izű 15 vajas kenyér, 16 izzárak 17 penészek, dohos, 18 rothatt, 19 izzalonna 20 só, 21 izzűkséges 22 izzetlen 23 lapóniának lakosi 23 héj, haj, 25 fenyű fa, 26 őszve, apróra törni, 27 kellemetes falatnak tartani 28 ludmája, 29 vadkannak mája, 30 ártány' mája, 31 hartsá mája, 32 egésséges 33 lév, nedv, 34 kása, 35 zab 36 árpa, 37 törni 38 szakáts mesterség, 39 mindent őszve főzni, 40 méreg által, méreg itallal magát meg ölni.

LXXX. 1 A' izzomjűság 2 türhető, szenvedhető, 3 izzomjűzni 4 meg törtt, nyúlófo-

deliciis ponit. *quid de Dario proditum?*
eum siti langueret 6? eum bibisse aquam
 turbidam 7 ex lacuna 8, quæ plena erat
 cadaveribus 9. *quid dixit?* nunquam se
 jucundius bibisse. *quis periit siti* 10? inter
 alios Rolandus 11.

LXXXI. *Quale symbolum* 1 *habent*
Belgæ? concordia 2 res parvæ 3 crescunt,
 discordia vel maximæ dilabuntur. *quomodo*
id ostendit 4 *Scilurus, Scytharum rex?*
 fasce sagittarum quem dedit frangendum 5
 octoginta filiis. *quomodo respubl. Roma-*
norum pessumdata 5 *est?* (*pessum ivit?*)
 discordia procerum 7. *quid Senatus* 8 *po-*
poscit (*postulavit*) 9 *a Cesare?* ut legio-
 nes 10 exauctoraret 11. *quid respondit?*
 negavit se facturum ante, quam consul de-
 claratus 13 esset. *num suffragatus est* 14
senatus 15? minime, sed refragatus est 16.

dott bor 5 viz 6 szomjúság miát el lankadni,
 7 zavaros 8 motsár 9 holt test, holt tetem 10
 szomjuság által meg, halni 11 Rolandus, egy
 nagy vitéz Károly testvér hugának fia.

LXXXI. 1 Váloftott tzim, 2 egygyesség 3
 tsekély 4 meg mutatni, bizonyítani, erősíteni,
 5 el törni, ölzve törni, szaggatni 6 ölzve rom-
 lani 7 népnek nagygyai; 8 tanáts 9 kívánni 10
 hadi seregek, mellyek közönségesen 6100. gya-
 logokból, és 730 lovasokból állott 11 el erefz-
 teni, el botsátani 12 ellenzeni meg tagadni 13
 neveztetni, 14 reá állani, meg egyezni 15 tanáts,
 16 ellent mondni, ellent állni.

LXXXII. *Quo supplicio* 1 *vindicatur* 2 *latrocinium* 3? latronibus 4 & sicariis a vivis 5 crura franguntur 6, postea rotis imponuntur 7. *parricidæ* 3 *autem quam pœnam dederunt* 9? olim insuti 10 sunt in culeum 11, & demersi 12 in flumen 13. *cur Lycurgus non tulit legem* 14 *contra parricidam?* quia non credidit 15 tales fore (futuros esse). *cur Sardonii impii* 16 *judicandi?* quia parentes septuagenarios 17 Saturno immolarunt 18 risu 19, unde proverbium, Sardonium risum ridere 20.

LXXXIII. *Quis color* 1 *est prestantissimus* 2? purpureus 3, qui ex cruore 4 muricis 5 conficiebatur, quo pannus 6 tingebatur 7. *quorum gestarum* 8 *fuit purpura* 9? regum, deinde coccineus 10 qui ex cocco 11 five vermiculo 12 paratur, & quidem optime cum aqua ex rivo Bievre,

LXXXII. 1 Halál, halálos büntetés 2 büntetni 3 latorság gyilkosság 4 lator titkos gyilkos 5 eleven 6 lába szárait el törni 7 kerékre tenni, atyának, vagy anyának gyilkosa 9 büntetni 10 bé varni 11 bör zsák 12 süllyeszteni 13 folyó víz 14 törvényt szabni 15 hinni, magával el hitetni 16 gonosz istentelen 17 hetven esztendő 19 fel áldozni 19 nevetés 20 maga kárát, vagy maga kárával nevetni.

LXXXIII. 1 Szin festék drága 3 bársony veres 4 vér 5 tengeri tsiga 6 polító 7 fesseni, 8 öltözet, 9 bársony holtszű ruha, 10 skárlát

non procul Parisiis. *ubi crescit cœccus?* in Galatia, in Toscana & Portugallia. *quo colere* 13 *est cœlum* 14? coeruleo 15. *quales oculos affingunt Minervæ?* cœsos (sive glaucos) 16, qui sunt signum ingenuitatis 17. *quales sunt invidi* 18? plerumque 19 vivent 20 ore 21, & macri 22 sunt toto corpore. *icœterici* 23 *quales sunt?* lurido 25. flavo 24 colore. *sed mortui?* lurido 25. *quò pacto* 26 *Chaerephon pallorem* 27 *contraxit* 28? lucubratione 29, hinc oraculum commendavit Zenoni pallorem. *quid observas de Jasonè celeberrimo jurisconsulto* 30? eum solitum esse lucubrare 31 etiam de die, clausis valvis 32; Johannes Milto Anglus cœcitatem attraxit 33.

LXXXIV. *Ubi danur dame* 1 *multæ* (multi) (*rupicapræ*)? in montanis 2, exempli causa 3, in comitatu Tyrolensi 4. *qui*

festő mag 12 férgetske 13 festék szín 14 ég 15 kék 16 kék szem 17 nemes indulat, nemes erkölts, egyenes szívűség 18 írigy 19 közönségesen 20 kékes fekete lenni 21 ábrázat 22 sovány, fonnyatt, 23 a' kinn a' sárgaság vagyon, 24 sárga 25 fekete sárga 26 mi módon, 27 halavány szín, 28 magához vonni 29 gyertyánál dolgozni 30 törvény tudó 31 gyertya világnál dolgozni 32 ablak tábla 33 meg vakúlni.

LXXXIV. 1 Öz a vad ketske 2 hegyek, hértzek 3 példának okáért 4 Tiroli grófság,

differtunt 5 a capris? habent cornua anterioribus 6 curvata 7. *quid legitur de Maximiliano?* ascendit in jugum montis 8 tam cellum 9, ut desperarent 10 de salute 11 ejus. *cur?* ut damam persequeretur 12. *quid inde colligitur 13?* eum fuisse temerarium 14. *quo symbolo usus est?* semper cum cautione 15. *quis eum reduxit?* 16 senex ignotus 17 *Banier, Suecorum dux, quo pacto servatus?* visus est a cano 19 senex excipi 20, cum e cella fenestra delapsus esset. *quo ex discrimine 21 Christianus II. Danorum rex, servatus?* simia incolumem 22 ex culmine 23 tecti retulit, quo eum asportaverat 24.

LXXXV. *Quis fuit antiquissimus vitus 1?* Romani diu vixerunt pulte 2 quæ ex farina, $\frac{1}{3}$ aqua, mele, caseo, & ovo mixta 4 erat & crambe a. Postea inchoarunt 5 panem coquere 6. *quis docuit homines coquere panem?* Ceres, quæ etiam

5 küllömbeztetni, 6 előre 7 görbülñi 8 hegy tető, hegy teteje 9 magas 10 kételkedni, kétségben esni 11 élet 12 kergetni, üldözni, 13 tanúlni, tanúságot venni 14 vakmerő 15 öríz-kedés, vigyázat, okoság, 16 vízszá vezetni 17 ismételten 18 meg tartani 19 ősz, 20 fel fogni 21 veszedelem 22 sértetlen 23 ház teteje 24 helyhezteni.

LXXXV. 1 Étek 2 kása pép 3 liszt 4 elegyíteni a káposzta, abajdota 5 el kezdeni, 6

cribrum 7 invenit, quo farina cernitur 8
 a furfure 9. *quomodo farina conficitur* 10?
 olim frumentum 11 pinsuerunt 12 pilo 13
 in pistrino 14; nunc autem molitur 15 in
 mola 16, atque ex flore 17 similia (simi-
 lago) 18 fit. *quis autem furnos* 19 *inve-*
nit? Annus Aegyptiacus. *olim a quibus*
panis coctus est? a foeminis & matronis 20,
 sic conjux Photionis legitur coxisse panem.
nunc autem quibus convenit? pistoribus (ar-
 topoeis) 21, qui nudis 22 brachiis 23,
 etiam pedibus depressoerunt 24, fermentarunt
 25 massam 26, panes finxerunt 27 atque in
 furnum conjecerunt 28. *qui nominatim* 29
celebratur? qui coctus in Pardo, prope Flo-
 rentiam, & in vico Gonnensse prope a Pa-
 risiis. *ex quo Lappones panem faciunt?*
 ex torrefactis 30 piscibus 31.

LXXXVI. *Quis fuit potentissimus i re-*
gum? Alexander Magnus. *unde id liquet*
 2? quia alios reges privavit 3 regnis 4,

kenyeret sütni 7 szita 8 el választani 9 korpá
 10 kézfíteni 11 gabona 12 ölzve törni, 13 törő
 14 malom, vagy mozsár 15 örteni 16 malom,
 17 szin, része 18 a' semlye 19 süto kementze,
 20 első rendbéli aszfzonyság 21 pék 22 mez íte-
 len, 23 kar 24 dagasztani gyürni 25 savanyí-
 tani 26 tézta, kovász 27 kenyeret kézfíteni,
 28 süto kementzébe vetni 29 nevezet ízerént,
 30 száraz, meg száritott 31 hal.

LXXXVI. 1 Hatalmas 2 meg bizonyítatik
 3 el rabolni, meg fosztani 4 ország 5 fel ösz-

aliis autem diripuit 5 regna; gentes indomitas 6 domuit 7, atque adjecit 8 ditioni 9 suae. *qua ratione potuit debellare* 10 *Darium, cum tamen haberet exercitum duplo* 11 *numeriosorem* 12? Alexander erat bellator *a* & habebat lectissimam manum 13 veteranorum 14 militum, qui pleni erant cicatricum 15, Darius autem inordinatam turbam 16 tyronum 17. *in quot vitium incidit* 18 *Alexander per praedas* 19 *& spolia* 20? in luxum 21 & fastum 22. *quid Scythia exprobravit* 23 *ei?* gloriaris 24 te ad latrones 25 persequendos 26 venire, omnium gentium, quas adiisti 27, latro es.

LXXXVII. *Cur Diogenes Cynicus est mirabilis?* quia non habitavit 1 in domo, sed in dolio 2 & cubuit 3 sine pulvinari 4. *quid rogavit Alexandrum M.?* ne officeret lumini 5. *quid respondit Alexander?*

tani 6 zabolátlan, vad, szelídítetlen, hódoltatlan 7 zabolázni, meg hódoltatni 8 hozzá kaptsolni 9 bírodalom 10 meg győzni 11 tizszer 12 számos *a* hadakozó, hadi ember 13 választott, sereg 14 régi, törődött katona 15 seb hely, 16 rendetlen tsorda 17 ifjú tapasztalatlan ujjontz, 18 gántz 18 – 20 ragadomány zsákmány, préda, martalék 21 bujaság, mértékletlenség 22 büszkeség, kevélység 23 szemre hányni 24 ditsekedni 25 tolvaj, 26 üldözni 27 menni.

LXXXVII. 1 Lakni 2 hordó 3 fekünni, alúnni 4 párna 5 világosságot ellenzeni 6 háza

nisi Alexander essem, vellem Diogenes esse:
qualia suppellectilia 6 habui? suppellex
 curta a fuit, nempe pera 7, polenta 8,
 baculus 9, pallium 10. *cur scyphum 11*
abjecit? quia vidit, se carere 12 posse illo
 cum juvenis vola 13 bibisset.

LXXXVIII. *Que epistolæ 1 sunt ele-*
gantissimæ 2? Ciceronis, quas exaravit 3
 ad familiares 4, & Plinii junioris. *cur ju-*
nior dictus? propter adoptionem 6; nam
 adoptatus 7 erat ab avunculo 8 suo, Pli-
 nio majore (ri) 9. *qualis fuit?* fuit ab
 epistolis 10 Trajani. *quid Florus reliquit?*
 epitomen 11 rerum romanarum. *quid Sue-*
tonius? vitas 12 duodecim imperatorum.
quis optimus liber? biblia 13, quæ ven-
 duntur a bibliopolis 14, & servantur in bi-
 bliothecis 15. *quæ Turcarum biblia?* Al-
 coranus, uti Persarum Zend. *quid tradi-*
tur de Marco eremita? quod biblia me-
 moriter sciverit 16. *quid Sciopius jacta-*
vit 17? se restitutum 18 biblia, si perde-

eszköz a tsekély 7 tarisznya 8 árpa lepény 9 bot,
 10 köpönyeg 11 pohár 12 szükölködni 13 tenyér.

LXXXVIII. 1 Levél 2 ékes 3 irni 4 jóbarát
 5 ifjabb 6 — 7 fiának fogadni 8 annya bátyya
 9 öregebb, öregebbik, 10 Titoknok, leve-
 lező, 11 rövid foglalat; 12 élet folyása 13 bi-
 blia 14 könyv áros 15 könyv ház 16 könyv nél-
 kül tudni 17 ditsekedni 18 ismét öszve írni,

retur 19. *quid de Georgio Marchione Brandeburgico?* quod ea legerit octies & quinquagies, & in psalmis 20 subfiterit 21.

LXXXIX. *Quis fuit Æsopus?* famulus 1 Xanthi, & auctor 2 fabularum (apologorum). *qualis erat?* deformis 3 facie 4, fædus 5 gibbo (gibbère) 6, naso limo 7 & rauca voce 8. *cur igitur dilectus 9 est?* quia erat facetus 10 & festivum acroama 11. *quis autem erat Xanthus?* Philosophus Samius. *quis inter Persas docuit per fabulas?* Lochmannus.

XC. *Quis fastos 1 composuit 2?* Numa Pompilius. *quid amplius 3 observas de eo?* annum descripsit 4 in duodecim 5 menses 6, ítem dies fastos 7 & nefastos 8, ac ferias 9 annotavit 10 cujusvis hebdomadis 11; quæ pridie 12 aut postridie 13 nonarum (nonas) 14, aut idus (iduum) 15,

prop. helyre állítani 19 el veszni 20 zfoltár 21 meg állani, -meg állapodni.

LXXXIX. 1 Szolga, inas 2 szerző 3 disztelen 4 ábrázat 5 rút otsmány 6 ki nőtt hát, hátú 7 fitos 8 zörgő rekedékes szavú 9 szeretetni 10 tréfás 11 neveltető ember.

XC. 1 Kalendár 2 készíteni, írni, szerzesni 3 több, egyéb 4 fel osztani, el rendelni 5 tizenkettő 6 hónap 7 törvényt tévő nap 8 szün nap 9 ünnep 10 feljegyezni 11 hét 12 tegnap 13 egynappal az után, más nap 14 ötödik, vagy hetedik napja minden hónapnak 15 a?

aut calendis 16 celebrandæ. *cur insuper 17 notabilis?* religionem 18 introduxit 19 in semibarbarum 20 populum. *cur virgines Vestales 21 cæpit (legit) 22?* ut ignem perpetuum 23 alerent 24 in foco 25. *quando ignem de novo incenderunt 26?* festo Annæ Perennæ.

XCi. *Quale supplicium sumpsit 1 Brutus de filiis suis?* virgis cecidit 2 eos, in media concione 3, deinceps a feriebat (percussit) eos securi 4. *cur tam graviter statuit in liberos?* primo, quia faverunt 6 ejecto 7 Tarquinio, & familiæ ejus? deinde, ut captaret favorem 8 populi. *cur Philippus II. rex Hispaniæ filium Carolum interfecit?* causa latet 9.

XCII. *Quid Lysimachos accidit?* jussu 1 Alexandri objectus 2 frendenti 3 leoni. *an dilaniatus 4 est ab eo?* non, nam

hónak 15dik, vagy 16dik napja 16 a' hónapnak első napja 17 ezen kívül 18 isteni tisztelet 19 be hozni, fel állítani 20 félen ki mivel 21 szüz 22 szüntelen tartó tűz 23 táplálni 24 fel gyújtani.

XCi. 1 Meg büntetni 2 meg veszőzni 3 gyülekezni a annakutánna 4 fejet venni, le fejetni 5 keményen meg büntetni 6 kedvezni, 7 el üztött 8 keresni 9 titokban lenni.

XCII. 1 Parantsolat, ból, ra 2 elejibe vettetni 3 dühösködő 4 szélyel szaggattatni 5 obvolvít

obvolvitur 5 dextram 6 pallio, eamque inferuit 7 faucibus 8 ejus, & linguam evellit 9. *cur leo defendit Androclum?* quia hic ei spinam 10 ex pede extraxerat 11. *cur Caligula portavit 12 secum sericum 13 funem 14?* ne vili 15, & communi 16 fune frangularetur 17.

XCIII. *Quotuplex est febris?* multifaria 1, diaria 2, tertiana 3, quartana 4, quercera 5 & rapida 6. *cur mirabilis est febris?* quod febriculosi 7 mox ferveant 8, mox frigeant 9, nam fervor 10 excipit 11 algorem 12. *unde oritur febris?* ex multis causis, nam Antonius Pius obiit 13 febrili, quia casea intemperanter usus 14 erat. *qui inemperantia 15 mortui?* Boleslaus, dux Ligniciæ, cum tredecim pullos gallinaceos 16 comedisset 17 post jejunium quadragesimale 18.

XCIV. *Cujus erat manumittere 1 ser-*

be takarni 6 jobb kezet be lökni, tafzítani 8 nyeldekölö 9 ki szakítani 10 tövis szálka 11 ki vonni 12 hordani 13 selyem 14 kötel 15 óltsó 16 közönséges 17 meg fojtatni.

XCIII. 1 Sok, vagy külömbféle 2 egy vagy mindennapi 3 harmad napos 4 negyed napi 5 rázó 6 forró 7 hideg lelős 8 hevülni 9 fázni 10 hévség, hevülés 11 fel váltatni 13 fázás 13 meg halni 14 mértékletlenül élni 15 mértékletlenség 16 tsirkés tyúk 17 meg enni.

XCIV. 1 Fel szabadítani, szabadon eresz-

vos 2? prætoris 3. *quomodo fiebat hoc?*
 feriebat 4 eos festuca (vindicta); & dabat
 iis pileum 6 tanquam (ceu) signum liber-
 tatis 7. *ubi suspenderunt 8 vincula 9?* in
 delubro Saturni. *quomodo appellati sunt?*
 liberti 11 *an discrimen 12 erat inter liber-
 tinos 13 & ingenuos?* omnino. *quis man-
 cipatum 15 abrogavit 16?* Constantinus
 Magnus, quia sumus mancipia 17 Christi.
quæ fortuna 18 servorum erat? miserrima
 19, nam inclusi 20 ergastulo 21, fracti la-
 bore 22, & ne aufugerent 23, stigmatibus 24
 notati 25 sunt, ac frons literata 26.

XCV. *Quos Constantinus Chlorus 1
 expulit 2 aula?* qui defecerant 3 a fide 4
 Christiana. *quid causæ dixit 5?* qui non
 est fidelis 6 Deo, ei homo non potest fi-
 dere 7. *quis fuit insignis 8 hypocrita 9?*
 Ecebolius, nam Constantinopoli religionem

teni, 2 szolga 3 város kapitánya 4 — 5 vez-
 szövel meg ütni 6 süveg 7 szabadság 8 fel ag-
 gatni 9 bilints 10 templom 11 fel szabadúltt,
 szabadon eresztett 12 külömbség 13 fel szaba-
 dúlttól születtetett 14 szabadon születtetett 15
 rabság 16 el törteni 17 rab 18 állapot 19 nyo-
 morúltt 20 be zárni 21 dolgozó ház 22 dolog-
 miatt el senyvedni, meg törödni 23 szökni,
 el futni 24 bélyeg 25 meg jegyezni 26 meg be-
 tűzni.

CXV. 1 Ki hajtani 2 udvar 3 el térni 4
 hit 5 mondani 6 hív lenni 8 nevezetes 9 színes-

10 imperatorum amplexus 11, hinc ex gentili 12 Christianus, mox Arianus, mox iterum gentilis. *quid Horatius dixit in falsos amicos* 13? diffugiunt 14 cadis 15 cum fece 16 ficcatis 17 amici. *Græci quale proverbium habent in parasitos* 18? dum fervet 19 olla 20, vivit amicitia. *cui similes sunt tales?* Protheo, qui se potuit transfigurare 21 in mille figuras 22. *cur Sa'yruſ fingitur fuiſſe* 23 *hominem?* quia eodem ore flabat 24 frigidum 25 & halabat 26 calidum 27, *cur Popileus II. rex Poloniæ, infidus* 28 *& perfidus* 29 *cenſendus?* quia propinquos 30 accivit (arceſſivit) 31 & ſimulato 32 confinio 33 mortis, venenum propinavit 34. *quomodo perfidia* 35 *punita* 36? corroſus 37 eſt a muribus 38, qui ex cadaveribus 39 eorum pronati 40 erant.

XCVI. *Qua arte Theſeus ſe extricavit* 1 *ex labyrintho* 2? glomo (glo-

kedő 10 vallás 11 fel venni, reá állani 12 pogány 13 barát 14 el pártolni, el valóni 15 kád 16 séprő 17 ki száradt 18 tsapodár hízelkedő 19 forr 20 fazék 21 által változtatni 22 képekre, formákra 23 futni, kerülni 24 fúni 25 hideg 26 lehelleni 27 meleg 28 hűségtelen, 29 hitetlen, 30 atyafi 31 magához hívni 32 tettetni 33 közel 34 méreggel meg étetni 35 hitetlenség hűségtelenség 36 meg büntetni 37 meg rágni 38 eger 39 holt test 40 nőni, származni.

XCVI. 1 Ki fejteti, ki szabadítani 2 té-

mere) 3 fli, quod Ariadne ei dederat. quem in finem 4 detrusus 5 erat in Labyrinthum? ut a Minotauro conficeretur 6; nam Athenienses ex foedere 7 septem liberos ei quotannis 8 objiciebant devorandos. 9. quale monstrum 10 fuisse fingitur? biforme 11, superior 12 pars erat figura 14 hominis; inferior 14 autem forma tauri 15. quales Harpyiæ? rapacia 16 monstra, ore virginali a7, uncis 18 manibus, & corpore volucris 19; numero 20 tres; Aello, Ocy-pete, & Celleno.

LXXXV. Que Dea erat preposita 1 floribus? Flora. quem in finem? ut mali 3, piri 4, pruni 5, cerasi 6 ceteræque pomi 7, item fraga 8 in fruticetis 9 bene flo-rerent 10 & deflorent 11, & mala 12, pira 13, pruna 14, cerasa 15, bene pro-venirent 16. quod insectum 17 est infe-

velygös kert 3 gombolyag 4 ok 4 bé vetni, bé zárni 6 ölni 7 szövetség kötés 8 elztendönként 9 meg enni 10 tsuda állat, tündér 11 két ábrá-zatú, kettös test állású 12 felső 13 emberi ábrá-zat 14 alsó 15 bika, ökör 16 ragadozó 17 szüzi 18 horgas, kajmatos 19 madár 20 szám.

CXVII. 1 Rendelni, hatalom alá tenni, 2 virág 3 alma fa 4 körtvély fa 5 szilva fa, 6 tseresnye fa 7 gyümölts fa 8 eper 9 bokor 10 virágozni 11 el virágozni 12 alma 13 körtvély 14 szilva 15 tseresnye 16 bőven teremni, 17

Num 18 *arboribus*? eruca 19, quæ ex ovulis 20 papillonis 21 nascitur. *qua gratia Fornaci* 22 *festum instituerunt* 23? farris 24 torrendi 25 gratia. *qua de causa Fortunam* 26 *coluerunt*? quia fors 27 est domina campi 28. *quid Mimus censuit* 29? fortuna nulli plus, quam consilium valet 30.

XCVIII. *Quid traditur de Pactolo?* eum præter 1 glæream 2 fluere aureis. *quale proverbium inde natum in pecuniosos* 3? Pactolus illi fluit 4. *quid Tantalus optavit* 5? ut converteretur 6 in aurum, quidquid attigisset 7. *an bonum erat votum* 8? minime, sed factum 9; nam cum voti compos factus esset 10, fere fame enectus 11 est, quia ne micam 12 quidem edere, nec guttam 13 bibere poterat. *quo pacto Pytheo Carico conjux exprobravit* 14 *avaritiam*? esurienti 15 aurea & argentea vasa apposuit 16. *quid Erisichtoni regi accidit*? tam famelicus 17 factus est, ut con-

féreg 18 veszedelmes, káros 19 hernyó 20 tojás-vagy tojomány 21 lepe 22 sütő kementze 23 innepet rendelni 24 gabona 25 afzalni 26 szerentse 28 a' mezőknek afszonya 29 itélni, 30 többet ér az elme a' szerentsénél.

XCVIII. 1 Kivül, nélkül 2 sókö, homok, 3 arannyal gazdag 4 foly az aranya néki, 5 kívánni, ohajtani 6 változni 7 illetni 8 kívánság 9 ostoba 10 kívánságát el érni, kívánságából részefedni 11 éhel halni 12 morzsa, morzsalék 13 tsepp 14 szemére vetni 15 éhes 16

sumto 18 regno, membra 19 sua adederit 20. *cur?* quia lucum 21 Cereris excidit 22.

XCIX. *Cur Heraclitus notabilis?* quod omnia fleverit 1. *cur affectavit 2 stylum obscurum 3?* ut lectores 4 sudarent 5. *quo morbo conflictatus 6 est?* diro hydrope 7 venter 8 turlit (tumidus fuit) 9. *cur Democritus notabilis?* quod omnia riserit 10; Crassus contra semel in vita risit, ideo agelactus 11 dictus, Philippus II., rex Hispaniæ, dicitur nuquam risisse. *cur porro 12?* quod excæcavit 13 oculos suos fulgure 14 æneæ pelvis 15. *cur igitur voluit captus esse luminibus 16?* ne aliis objectis 17, avocaretur 18 a contemplatione 19 rerum. *quid homines suspicati 20 sunt de eo?* eum fatuum esse & impotem mentis 21, ideoque missus Hipocrates eum curatum 22 (curandi causa). *quid iudicavit Hipocrates*

fel tenni, eleibe adni, 17 éhes, 18 el vesztegetni 19 tag 20 fel enni 21, szenteltt berek, 22 ki vágni.

XCIX. 1 Sírni, síránkozni, 2 igyekezni, 3 homályosan írni, 4 olvasó, 5 izzadni 6 nyavalyában finlödni 7 vízi kórság 8 has 9 megdagadni 10 nevetni 11 a' ki nem nevet 12 ismét 13 meg folztani, propr. meg vakítani, 14 szem fény 16 meg vakúlni 17 tárgy 18 hátrálatni 19 elmélkedés, dolgok meg vizsgálása 20 vélni, vélekedni 21, esztelen, eszevelzett, 22

de eo? illum prudentissimum 23 esse. *quid statuit* 24 *de mundo* 25? eum constare 26 ex meris 27 atomis 28. *in quo erravit?* quod credidit eos æternos 29 (nas) esse.

C. Quale insigne 1 *tribuerunt* 2 *poeta Saturno?* curvam 3 falcem 4, quia flavas 5 & maturas 6 fruges 7 primus falce demessuit 8. *cujus rei solum est falx?* temporis, quod pariter omnia demetit. *quare regnum Saturni dicitur aureum seculum* 9? quia tellus 10 fruges sponte 11 protulit. *quomodo famam* 12 *effinxerunt* 13? Pegaso alato 14, quia nihil velocius 15. *quomodo Janus effixus est?* bifrons 16, cum clave 17 & baculo. *quomodo occasio effingitur?* fronte 19 capillata 20 postica 21 occasio calva 22 est. *quid hoc monentur* 23? ne illam dimittamus 24, cum eam nacti 25 fumus. *cui exitiosum* 26 *fuit?* Archiæ, qui distu-

orvosolni 23 bölt, okos 24 itélni 25 világ, 26 állani 27 tsupa 28 gömbölyeg 29 örökös, örökké tartandó.

C. 1 Jel 2 adni 3 görbe 4 kasza 5 sárga 6 érett, 7 gabona 8 kaszálni aratni 9 arany idő, boldog idő 10 föld 11 önnön magától, 12 hír 13 képzélni, képzeni, 14 szárnyas ló 15 sebesen, 16 két ábrázatú, kettős képű, 17 kults, 18 alkalmatosság, 19 homlok, 20 üstökös, 21 koponya, 22 kopasz, hatatlan, 23 inteni, emlékeztetni, 24 el szalasztani, 25 fel találni, elnyerni, 26 káros, veszedelmes, 27 halasztani,

lit 27 in crastinum 28 legere epistolam, qua detectæ 29 erant infidiæ 30, noctu jugulatus 31 est.

CI. *Cur canis apud Æsopum reuit 1 accipere a fure 2 frustrum 3 panis, seu offam 4 carnis? quia intellexit fraudem 5 ejus, quod vellet sibi os occludere 6 & furari 7, & expilare arcas a. quæ pœna furum? apud Romanos olim dupli 8, tripli (pœna) 9 damnati sunt. Sed si clathros (thra) 10, fores 11, cistas 12 vi effregissent 13; tum etiam fixi 14 sunt furca 15 & fauces 16 fractæ laqueo 17. cur Magnus rex Suecorum appellatus est sera horreorum b? quia fures una cum lupo vivo pedibus suspendit c. quæ pœna fœnatorum 18? quadrupli 19 damnati sunt, quia fœnore 20 exedunt 21 cives. quam pœnam luunt 23 fœtores crumenarum 24?*

28 holnap, holnapi nap, 29 fel fedezni, ki nyilatkoztatni 30 les, lefekedés 31 meg fojtani, meg ölni.

CI. 1 Nem akarni 2 tolvaj 3 darab, 4 falat 5 tsalárdság 6 a' szájt. bé tömni 7 lopni a. a' fzekrényeket ki üresíteni 8 dupla, három annyi, háromszor annyi 10 rostély 11 ajtó, kapu 12 szekrény, láda 13 fel törni 14 fel szegezni, 15 akasztó fa 16 nyak, torok, 17 kötél tsürök b. lakat, zár, c. akasztatni 18 uzforás 19 négy annyi; négyszer annyi 20 úzfora 21 meg eméltetni 22 polgár 23 büntettetni 24 erszény lopó.

fustibus 25 cæduntur 26, quando depre-
 hensi 27 sunt. *cur Turinus fumo 28 suffo-*
catus 29 est? quia falsas 30 gemmas 31 pro
 veris magni (magno) 32 venundedit 33.
quam sententiam tulit 34 Alexander con-
tra eum? fumo pereat 35, qui fumum ven-
 didit 36. *qualis fuit hic imperator?* lau-
 dabilis 37, fuit imprimis exosus 38 fures.
quid inscripsit foribus 39 palatii sui? quod
 tibi non vis fieri, alteri ne feceris. *quid*
Autolicus? filius Mercurii, insignis fur &
 in varias species 40 se formavit 41. *cur*
Onesimus laudabilis? quod ex fure pius
 evaserit 42.

CII. *Qui fuerant celebres funditores*
 1? Baleares pueri. *qui hoc factum est?*
 quia non datum est jentaculam 2 ante, quam
 scopum 3 tetigissent 4 funda a, postea jen-
 tabant 5. *quid proditum de Gratiano?* Gra-
 tiani tela 6 mentes habent 7. *cur hoc di-*

25 bot 26 botoztatni 27 rajta kapni, rajta ta-
 lálni 28 füst 29 fulladni 30 hamis 31 gyöngy,
 drága kö 32 drágán 33 el adni 34 itélni, itele-
 tet hozni 31 el veszni, meg öletni 36 el adni
 37 ditséretes 38, gyűlölni, 39 ajtó, kapu, 40
 forma, kép, ábrázolat, 41 változni, változ-
 tatni, 42 jámborosodni.

CII. 1 Parittyás 2 flöstököm 3 tzél 4 el
 találni a parittyá 5 flöstökömözni, reggeli
 kenyeret enni 6 nyíl 7 ezes, ezze vagyom

cicur? quod sagittas 8 ita collineavit 9 ad scopum, ut raro aberraverint 10. *quid olim sagittarii* 11 *posuerunt pro scopo?* scopas 12. *qui præerea celebres?* Wilhelmus Tell Helveticus, qui malum 13 de capite filii sui telo 14 dejecit 15. Idem de Tochoe Cotho proditum. Astor autem oculum Philippo effodit telo 16, cui inscriptum erat, hoc Astor Philippo mittit.

CIII. *Quomodo Plato docuit?* per dialogos, quæ est bona methodus. *quomodo definivit* 1 *hominem?* quod sit animal implume 2 bipes 3. *quomodo Diogenes refutavit* 4 *(refellit eum?)* evellit 5 plumas 6 gallo, atque immisit 7 in scholam Platonis, dicens; en (ecce) hominem Platonium, *quomodo Aristoteles definivit eum?* esse animal rationale 9. *an melius convenit homini?* omnino, nam rationis particeps 11 est, bruta autem sunt expertia rationis 12. *quis tribuit* 13 *bestiis* 14 *rationem?* Rorarius, quod vivant convenientius 15 naturæ. *quo argumento* 16 *Plutarchus id vo-*

néki 8 nyíl 9 arányozni, tzélozni 10 el véteni 11 nyilas 12 seprõ 13 alma 14 nyil 15 le löni 16 ki löni.

CIII. 1 Magyarázni, elő adni 2 tollatlan 3 két lábú 4 meg tzáfolni 5 ki tépni 6 toll 7 be botsátni 8 ember 9 okoskodó 10 illik 11 részés 12 okosság nélkül való 13 tulajdonítani 14 okosság 15 illendő 16 vitépni ok 17 meg mutatni 18

tuit probare 17? quod Gryllus Ulyssis socius mutatus in porcum, noluerit reformari 18 in hominem. *quid Trasilaus questus est?* quod mens 20 illi reddita esset remediis, cum amens 20 credidisset, omnes naves esse suas in pyræo 21, hinc Plautus censuit, sultorum felicissimam vitam esse.

CIV. *Quid relatum legimus de legione fulminatrice?* eam precibus 2 impetrasse 3 imprem 4, cum exercitus premeretur siti 5, & hostem fugatum 6 esse fulmine 7. *cujus insigne 8 est fulmen a?* Jovis. *quis imitatus 9 est fulmen?* Salmonæus in æneo ponte 10. *qui fulgur 11 representavit 12?* jaculatus 13 est faces 14, qui tangebantur, perimebantur 15. *quo eventu?* ipse ictus (tactus) est fulmine 16. *quid quercui respondit arundo 17 querenti 18 de ictibus 19 fulminis?* se fulmen evitare 20 cedendo 21. *quid fabula monet?* vanam 22 cum poten-

víza képeztetni 19 ész 20 meg tébolyodás 21 ki kötő hely.

CIV. 1 Menyköves, menykövező sereg 2 imádság 3 meg nyerni 4 zápor eső 5 szomjúság 6 le üzni, kergetni, szaladásra, futásra kényszeríteni 7 menykő, Isten nyíla 8 ismertető jel, a menykő 9 követni, majmozni 10 réz hid 11 villámlás 12 képzeni, elő adni 13 löni 14 fáklya 15 meg ölni 16 menkő által agyon üttetni, 17 nád szál 18 kérdezni 19 menykő ütés 20 el mellőzni, ki kerülni 21 engedni 22 híjába való,

tioribus iram esse. *quid Favorinus respon-*
dit amicis, mirantibus patientiam 23, *qua*
injurias Hadriani ferebat? sapiens esse 24
cedere illi, cui triginta legiones 25 pare-
rent 26.

CV. *Qualis erat Tiberius?* helluo 1
& potator 2, hinc Biberius appellatus est.
qua via invenit ad imperium? adoptatus 3
est a vitrico 4 suo Augusto. *quid simula-*
vit 5? se invitum 6 suscipere imperium 7,
hinc non ante capessivit 8, quam a senatu
flexis genibus 10 rogaretur, uti etiam Boris
Gudeon in Russia, precibus senum immo-
tus 11, puerorum tandem legatione 20 vi-
ctus 13 est. *quomodo autem Decius per-*
veni: ad imperium? populus eum adegit 14
stricto ferro 15.

CVI. *Quid est pruina?* est congelatus
1 ros 3. *qui glacies* 4 *nascitur?* cum aqua
concrefcit 5 & duratur 6 gelu 7. *quomodo*

hazontalan 23 békességes türés 24 bölts, okos
25 hadi sereg, melly 6100 gyalogokból, és lo-
vasokból állott 26 engedelmeskednek.

CV. Zabáló 2 izos 3 fiúnak fogadtatni 4
mostoha atya 5 tettetni 6 kéntelen, akarát el-
len 7 uralkodás 8 fel válalni 9 tanáts 10 térd
11 meg mozdíthatatlan 12 követség 13 meg
győzettetett 14 kényszeríteni 15 ki vontt fegy-
verrel.

CVI. 1 Dér, zuzmaráz 2 fagyott 3 har-
mat 4 jég 5 öfzve nyö 6 öfzve keményed-

funt fliriae? cum hieme stillæ 9 cadunt ex
 fullicidio 10. *quomodo nascitur grando*
 11? cum pluviae guttæ 12 congelatæ, sua
 gravitate 13, & magna vi 14 decidunt.
cui strati 15 sunt grandine? Galli, cum
 ivissent spoliatum 16 templum Apollinis.
quanta esse solet Quinvira in America se-
ptem rionali 17? quanta ova anserina 18.
quid Suenoni I. regi Suecorum evenit 19,
cum cænobium 20 spoliare 21 vellet? telo
 & nubibus 21 fauciatus 22. *quid Helio-*
doro? a duobus Angelis ex templo Hiero-
 solymitano fustibus 23 exactus 24.

CVII. *Quid lupus 1 oravit gruem 2?*
 ut extraheret 3 os 4 ex gluto 5, quod hæ-
 ferat 6 de vervece 7, quem voraverat 8.
quid sponondit 9 grui? promisit 10 præ-
 mium 11, aut potius mercedem 12. *an*
grus mota est? omnino 13, atque rostrum
 14 inseruit 15 in fauces 16 & evellit 17 os.

ni 7 fagy 8. jég tsap 9 tsepp 10 ház fedél
 tsatorna 11 jég essö 12 essö tsepp 13 nehézség
 15 agyon verni 16 ki fosztani, ki rabolni 17
 ejszaki 18. lúd tojomány 19 történni 20 klastrom
 21 ki rabolni, ki pusztítani 22 felhő 23 bottal
 24 ki. botozni.

CVII. 1 Farkas 2 darú 3 ki venni, ki húz-
 ni 4 tsont 5 torok 6 akadni 7 kos 8 meg enni
 9 fogadni 10 meg igérni 11 jutalom 12 bér 13
 igen is, úgy 14 orr 15 bé dugni, bé ereszténi
 16 torok 17 ki húzni 18 háláádó, háladátoz,

an lupus gratus 18 fuit, & mercedem solvit? *ingratissimus* 19. Nam ne habuit quidem gratiam 20, nedum 21 retulit 22. *quid prisci de ingrato homine censuerunt* 23? quod terra nihil pejus alat. *unde rati* 24 *sunt prisci ravim* 25 *oriri* 26? rati sunt eos raucos 27 fieri, quos lupus vidisset prior. *quis vocem prorsus* 28 *dicitur amisi* 29? Quintus Hortensius, æmulus 30 Ciceronis.

CVIII. *Quale proverbium est de talpa* 1? talpa cæcior 2. *an noxium* 3 *animal est?* omnino; nocet 4 gramini 5 pratis 6 & hortis, dum grumos 7 egerit 8. *quid de glire* 9 *montano observas?* ille non infestus 10 est granariis 11, hordeo, tritico 12, avenæ ut glis domesticus *a*; sed in eunte hieme 13 abdit se 14 in cavernas 15 ac dormit, & tamen pinguis 16 est; scribunt etiam eum fuisse in deliciis 17 Romanorum, ut vespertilio *b* Indis. *quid narratur de muribus* 18, *cum Senacherib ob-*

19 háláadatlan 20 még ismérni, 21 nem hogy 22 meg hálálni 23 vélni, itélni 24 vélni 25 rekedtség 26 származni 27 rekedni, rekedös lenni 28 egézfzen, mindenestől 29 el vesztteni 30 bajnoktárs, vetekedő társ.

CVIII. 1 Vakondak 2 vak 3 ártalmas 4 ártalom 5 fü 6 rét 7 halom hant 8 fel vetni, fel túrni 9 erdei patkány 10 ártalmas 11 életes ház 12 búza *a*. patkány 13 ki kelet, ősz 14 al rejteni 15 lyuk, odú 16 kövér 17 jó izü,

videret 19 *Fe'usium?* eos corrodissse 20 ner-
vos 21 arcuum, & habenas 22 frenorum
23, ut coactus sit reducere 24 exercitum.
quomodo Cosioes II. coactus est so'vere ob-
fidionem 25 *urbis Nisibin?* propter pedicu-
culos 26 & pulices 27, quibus jumenta 28
infestabantur 29. *ex quo nascuntur pedi-*
culi? ex lendibus 30. *qui ducunt religioni*
31 *pulicem* 32, *pediculos interficere?* Ban-
janes in India, propter migrationem ani-
marum 33.

CIX. *Qua fraude* 1 *lupus volebat fal-*
lere 2 *hædum* 3? venit ad ostium 4 stabuli
5, & mentitus a est capram. *quid respon-*
dit hædus? est quidem vox 6 matris, sed
video per rimam 7, te lupum esse. *cur*
jurgabat 8. (*jurgabatur*) *cum agno* 9?
quod aquam inquinasset 10. *quo pacto*
agnus refellit 11 *lupum?* infra 12 te, in-
quit, sto 13 & aqua a te desluit 14 ad me.
an lupus repulsus 15 *est?* minime, sed ju-

kellemetes falat *b.* szárnyas eger 18 eger 19 ví-
tatni, meg szállani 20 el rágni 21 húr 22 — 23
zabola szíjak 24 vizsgálva hívni, vizsgálva vonni,
25 meg szállás 26 tetű 27 bolha 28 marha 29
gyötreni 30 serke 31 vétek 32 bolha.

CIX. 1 Tsalárdság 2 tsalni 3 bárányka 4
ajtó 5 istálló *a.* hazudni *b.* szóhangzás 7 hafa-
dék 8 perleni, versengeni 9 bárány 10 fel za-
varni 11 meg hazúdtolni 12 alább alatta 13
állani 14 le folyni 15 vizsgálva veréttetni, viz-

gulum petiit 16, & agnum jugulavit 17.
quid docet hæc fabula? parum præsidii 18
 esse in innocentia 19 contra violentos 20.

CX. *Quo pacto Darius evectus est 1
 ad fastigium regni?* hinnitu 3 equi. *quid
 convenerat 4 inter principes 5 (primores)
 Persarum?* convenerat, ut cuius equus pri-
 mus hinnivisset a sub solis ortum 6, is rex
 esset. *quid observas de Abdolonymo?* quod
 Alexander eum ex olitore (hortulano) re-
 gem creavit, ut & Bellorium, regem Sido-
 nis, ex gregario milite 8.

CXI. *Cur Leo III. vocatur Iconoma-
 chus 1?* quia icones 2 ejecit ex templis.
quis reduxit imagines in Ecclesias 4? im-
 peratrix 5 Irene. *cujus filius fuit Leo?*
 *tutoris. qui præterea humili & obscuro loco
 nati 6 fuerunt?* Philippus Arabs, nam erat
 gnatus 7 latronis. Justinus I. subulcum ege-
 rat 8. Maximus senior bubulcum 9. Lici-

iza igazítottatni 16 torkát, vagy torkánál ra-
 gadni 17 meg fojtani 18 segedelem, oltalom 19
 ártatlanság 20 erőszakosak.

CX. 1 Emeltetni, magasztaltatni 1 király-
 ság 3 ló nyerítés 4 alkudni, öszve bezélleni 5
 fő rendek; a' nepnek nagygyai a. nyeríteni 6
 nap kelet, nap hafatta, reggeli hajnal 7 ker-
 téfz 8 köz vagy közönséges katona.

CXI. 1 Kép üldöző kép rontó 2 — 3 kép
 4 templom 5 tsáfzárné 6 alattony forsból szár-
 mazni 7 fiú 8 disznó pásztor, kondás 9 tehén
 niü

nii pater fuerat inops 10 agricola, quem ipse etiam in opere 11 iuverat 12. *cur Premislaus I. Bohemiæ rex notabilis?* quod suos calceos 13 iussit successoribus 14 monstrari 15, ut meminissent 16 originis 17. Nam rusticus 18 fuerat, & ab equo sibi relicto 19, designatus est 20.

CXII. *Quis instauravit 1 imperium Romanum?* Carolus magnus. *quantus erat?* septem pedes (pedum, pedibus). *sub quo occiderat 2 imperium?* sub Romulo Momylo, qui etiam ob brevem & humilem staturam 3 Augustulus dictus est. *an bene hic gubernavit 4 imperium?* minime. Nam non erat idoneus 5 imperio (ad imperium). *sub quo imperium orientale occidit?* sub Constantino Palæologo; Turci animati nube ab urbe levata.

CXIII. *Cur Draufi notabiles?* quod lamentati 1 sint, cum infantes ederentur in lucem 2. *an igitur non ejularunt a & lu-*

pasztor, tsordás 10 szegény 11 szántás, föld mivelés 12 segíteni 13 sáru, tzipó 14 utánna következendő 15 meg mutatni 16 meg emlékezni, reá emlékezni 17 származat 18 paraszt 19 magára bízni 20 jegyezni.

CXII. 1 Helyre allítani, meg újítani 2 meg hanyatlani, el veszni el enyészni 3 test' állás 4 kormányozni 5 alkalmatlan, tudatlan.

CXIII. 1 Siránkozni 2 Születtetni a. ordí-

xerunt 3, *cum morerentur*? nequaquam, sed jubilarunt 4. *quid autem de Niobe proditum*? eam ita moeruisse 5 orbitatem 6 suam, ut riguerit 7 in marmor, *quot liberis orbata* 8 *est*? septem gnatis 9, & totidem filiabus, septem nuribus 10, & totidem generis 11. *cur letho affecti* 12 *sunt*? ob factum 13 Niobes; nam præ se Latonam contempsit 14, (sprevit) quæ tantum gemellos 15 enixa 16 erat, Dianam & Apollinem. *ubi*? in insula Delo. *quot liberos* 17 *Margaretha, Wilhelmi Hollandi conjux simul* 18 *peperit* 19? tercentos sexaginta quatuor, æquales 20 scarabæis 21.

CXIV. *Quod erat symbolum imperatoris Probi*? pro stipe 1 labor. *quod Severi*? laboremus 2. *quot labores Hercules exantlavit* 3? innumerabiles 4; inter alios hydram 5 in palude Lernæa 6 extinxit, quæ habebat quinquaginta capita, & si unum amputabatur 8, duo pullulabant 9:

tani 3 gyászolni, szomorkodni 4 örvendezni 5 meg szomorodni 6 magzatok el rablása, vagy szülék el rablása 7 el keményedni 8 fosztatni 9 fiú 10 menyé 11 vő 12 ölettetni 13 kevélység 14 meg vetni, fitymálni 15 kettős gyermek 16 szülni 17 magzat 18 egyszerre, egyszüléssel 19 szülni 20 akkora, olly nagy 21 tserebogár.

CXIV. 1 Fizetés, 2 dolgozni 3 ki állani, el végezni 4 számtalan 5 motsár, sáros tó, 7 meg ölni 8 le vágni 9 ki nyöni, propr. tsirázni

Antæum gigantem lucta 10 prostravit 11: freudentem 12 leonem in sylva Memea jugulavit, eum deglupfit, & exuvias 13 pro insigni 14 sumfit 15. *quid porro* 16? dicitur Isthmum 17 perfodisse 18 ad Gibraltarium, ubi nunc fretum 19 est, & montem Abylam trans 20 fretum in Africa, & Calpen cis (citra) 21 fretum in Hispania posuisse, quæ idcirco columnæ 22 Herculis appellantur. *quid igitur de Hercule censendum* 23? eum fuisse teretibus 24 ac compactis 25 membris 26, imprimis valuisse lacertis 27, hinc non temere 28 quisquam nec impune 29 eum lacessivit 30, nec læsit 31. *quid de Andrea Raubero traditur?* eum luctatorem 32 Hispanum destruisse 33 in saccum 34.

CXV. *Qui præterea lacertosus* 1 *fuit?* Simson. Nam maxilla 2 asini stravit 3 mille

10 viadal, birkózás 11 földre, vagy földhöz verni 12 dühös, dühösködő 13 bör 14 jelenség 15 fel venni 16 azután annakutánna, továbbra, későbben 17 a' földnek szorúlattya két tengerek között által ásni 19 zúgó tenger, tenger nyílás 20 túl 21 innét, által tenni 22 oszlop 23 itélni 24 tellyes, gömbölyü 25 izmos, hufos 26 tag 27 váll 28 könnyen 29 büntetlenül 30 belé akadozni 31 meg bántani 31 küzködő, viaskodó 33 — 34 zsákba vetni, zárni.

CXV. 1 Vállas, izmos 2 áll kaptza 3 le

Allophilorum 4. unde patet cum fuisse firmo
 poplite 5? quod portas evellit 6 ex car-
 dine suo, & transportavit 7 in tumulum 8,
 qui oppositus 9 erat oppido 10 Casæ. qua
 ratione robur 11? ejus debilitatum 12 est
 & fractum? cum Delila cinnos (cincinnos)
 13 ejus refecisset 14, tum non solum vin-
 ctus 15 est vinculis, sed etiam habitus lu-
 dibrio 16. quid de Augusto II. Polonorum
 rege proditum? is soleas ferreas 17 nullo
 negotio 18 rupit 19; quod etiam de prin-
 cipe Pomerana, Elisabetha 20, Caroli IV.
 imperatoris conjugæ, traditum.

CXVI. Quid Plinius tradit de villosa
 urfa 1? eam parere 2 informes 3 catulos
 4, sive massam carneam 5 sine villis 6,
 eamque fingere 7 & formare 8 lambendo 9.
 an probabile 10? nugæ 11 sunt, & meræ
 12 nenix 13. quid proditum de S. Ma-

verni 4 Filisteus 5 erös a' térdeiben 6 farkából ki
 venni 7 által vinni 8 domb 9 által ellenében 10
 város 11 erö, eröség 12 meg gyengülni 13 haj-
 fürt 14 el vágni 15 meg kötöztetni 15 tsüfság-
 nak ki tétetni 17 vas lö patkó 18 minden eröl-
 tetés nélkül, könnyen 19 ketté törni 20 her-
 tzig alfszony.

CXVI. 1 Szöros, borzas medve 2 meg el-
 leni 3 faragatlan, formátlan, idontalan 4 kölyök
 5 hús darab 6 ször nélkül 7 — 8 képezni, áb-
 rázolni, faragni 9 nyilni 10 lehetséges, ha-
 hetö 11 — 12 — 13 tsupa gyermekség, mese

ximino, Trevirensi episcopo? quod ursum
 adegerit 14 muli sui vice 15 clitellas 16
 ferre, quem laniaverat 17. *quale prover-*
bium de urso? fumantem urli nasum ne
 tentaveris 18. *quid monemur hoc?* ne la-
 cessamus eos, qui possunt nobis nocere 19.
quod proverbium huic simile? ne irrites 20
 vespas 21 aut crabrones 22. *qui possunt ta-*
lia insecta 23 *nocere?* pungunt 24 aculeis.
quid lo fecit, cum puçna esset a vespis?
 præcipitavit 25 se in mare, quod hinc di-
 ctum Ionium, & inde enavit 26 in Aegy-
 ptum, & Isis dicta.

CXVII. *Quæ sunt legumina* 1? lens 2,
 arvum 3 pisum 4, cicer 5, vicia 6 faba.
quomodo crescunt hæ fruges 7? cum grana
 8 sata sunt, germinant 9, deinde herbe-
 scunt 10 mox florent 11, denique siliquan-
 tur *a*, postremo pertica 12 excutiuntur 13
 ex siliquis 14. *quo pacto olim extriverunt*
b grana? circumagitaverunt *c* boves aut

14 kényszeríteni 15 öszvér 16 terh alá való nye-
 reg 17 öszve szaggatni 18 ingerleni 16 ártani
 20 ingerleni 21 darás 23 ló darás 23 féreg 24
 szúrni 25 bé úgrani 26 ki úszni.

CXVII. 1 Hajas vetemény 2 lentse 3 me-
 zei borsó 4 borsó 5 tzitzer borsó 6 vad lentse
 7 kerti vetemény 8 mag 9 tsirázni 10 leveled-
 zeni 11 virágozni *a* hüvelyezni 12 bot 13 ki ver-
 ni, 14 hüvely *a*. tsépelni *b*. környül hajtani, *c*.

equos. *quomodo crescunt frumenta d? fere*
 pari modo. Nam ex grano germen 15 na-
 scitur, ex germine herba 16, ex herba cu-
 mulus 17 surgit, ex vagina 18 spica 19,
 atque in glumis 20 continentur grana. *quo-*
modo purgantur 21 ab acere 22. & festucis
23? vanno 24 vannuntur 25. ex quo fa-
cta est vannus? ex saliginis 26 virgis 27,
 quæ deglupta 28 sunt. *cur autem ventila-*
bro 29 jactantur? 30 in horreo 31? ut iti-
 dem paleæ 32 separentur 33. *quid e gra-*
no plurimum multiplicatur 34? milium 35
 & papaver 36. *ubi milium uberrime 37*
provenit 38? in Loango, regno Aethiopiæ.
 Nam ter 39 quotannis feritur & metitur
 40 ac communissimus 41 victus 42 est.

CXVIII. *Quomodo Æsopus manife-*
stavit i servum, qui ficus liguriverat 2?
 dedit ei aquam tepidam 3 bibendam. *quo*
eventu? ficus evomuit 4. cur obsonavit 5

gabona 15 tsira 16 fű 17 gabona fzar 18 hü-
 vely 19 kalász 20 gabona tok, hüvely 21 tisz-
 titani 22 bors 23 tövis 24 rosta 25 ki rostálni
 26 fűz fa 27 velzfű 28 le hajazni 29 szóró 30
 szórni 31 pajta 32 polyva 33 külömböztetni,
 ki választani 34 szaporodni 35 köles 36 mák
 37 böven 38 teremni 39 háromszor 40 vetni,
 s aratni 40 közönséges 41 — 42 eledel, éték.

CXVIII. 1 Ki nyilatkoztatni, el árúlni,
 2 el nyelni 3 híg, lágy meleg 4 ki okádni 5

linguam? quia iussus erat obsonare optimum in macello 6. *an igitur lingua est optima?* est simul optima & pessima. Nam est interpret 7 animi, tam cum bene, quam cum male loquitur. *quid Plautus observat de mulieribus?* nullam mutam 8 repertam esse ullo in seculo. *cur Græci dicunt, eas armaturam 9 in linguis gerere?* quia de rebus frivolis 10 & lana caprina 11 facile jurgantur 12. *cur Julio Cæsari Vanino lingua excisa 13?* ob blasphemias 14 in Christum. *quod supplicium sumtum 15 de Serveto?* crematus 16 est. *cur Domitius Grammaticus optavit 17 homines lingua carere?* ne vitia sua cum aliis communicarent 18. *quid de Ægle pugile 19 proditum?* quod mutus natus sit, sed ex indignatione 20 loqui cœperit 21, cum vellent eum defraudare 22 præmio 23; idem de filio Cresi narrantur, cum miles patrem cæsurus 24 erat. *cur Lycurgus paucas leges tulit Lacedæmoniis?* quia pauca loquentibus, paucis legibus opus est.

bé vásárolni 6 mézfárszék 7 magyarázó, tal-
máts 8 nema 9 fegyver 10 semmire kellő 11
aprólék dolog 12 versengeni, perelni 13 ki-
válni 14 káromlás, szitok 15 büntetés 16 meg-
égetni 17 kívánni, óhajtani 18 közleni 19 baj-
nok, küszködő 20 neheztelés 21 kérdeni 22
meg tsalni 23 jutalom 24 vágni, ölni.

CXIX. *Quo vitio laborabat Tamerlan?* erat loripes 1. *quo Bajazeth?* erat luscus 2. *quid præterea miratus est Tamerlan?* Deum se, Bajazethum præposuisse regnis 3. *quæ fors Bajazethi fuit?* inclusus est cavæ 4 ferreæ, & circumvectus 5 in spectaculum 6. *quæ fuit fortuna Valeriani (imp)?* æque miseranda 7. Nam sapor usus est eo pro scabello, quoties conscendit equum 9; postremo deglupsit ei cutem 10. *cur Edmundus, Henrici III. Angli filius exclusus 11 regno?* quia erat gibbosus 12. *quid Anastasius I. episcopus Romanus, sanxit 13?* ut vitiosi 14 sacerdotio arceantur.

CXX. *Quid mirabile in Dionysio?* vicissitudo 1 fortunæ. Nam ex rege ludimagister 2 factus est. *ubi ludum aperuit 3?* Corinthi, atque ibi pueros docuit elementa litterarum 4. *quid Plutarchus per jocum dixit in eum?* regiam 5 Dionysii pulveru-

CXIX. 1 Sánta, görbe lábú 2 fél szemű egy szemű 3 királyá tenni 4 vas kalitka 5 ide 's tova hordozni 6 játék 7 nyomorúlt, ízánakodásra méltó 9 fel ülni a' lóra 10 meg nyúzatni 11 az országglástól ki zárni 12 püpos hatú, görbe 13 rendelni, végezni 14 vétkes, hijános.

CXX. 1 Szerentse változása 2 oskola mester 3 oskola 4 A. B. C. &c. 5 királyi palota 6

lentam 6 esse, propter multitudinem 7 eorum, qui scriberent geometricas figuras in pulvere 8. *cur contra Tyrtaeus notabilis?* quod ex ludimagistro factus sit dux. *quo successu?* felici, nam versibus instigavit 9 milites ad pugnam, & victoriam reportavit 10. *quid igitur monet 11 sapiens 12?* ne efferamur 13 rebus secundis 14, sed fortunam reverenter habeamus 15.

CXXI. *Quid solenne 1 lanis (lanionibus) 2 Regiomonte 3?* ut farciant 4 magnum farcimen 5, & circumferant per urbem magna pompa 6. *quantum fuit maximum?* mille & quinque ulnarum 7 (as, is). *quando?* sub initium 8 decimi septimi seculi. *quot libras triti piperis 9 indiderunt?* octodecim. *quid ibi præterea notabile accidit?* rusticus aliquis, Andreas Grunheide dictus, cultrum deglutivit 10, qui hodieque 11 monstratur. *quid in margine ibi 12 maris invenitur?* succinum (electrum) 13, quod amuleti 14 ratione 15 alligatur 16, ut amoliatur 17 pericula.

poros 7 sokaság 8 por 9 fel biztatni 10 győzedelmeskedni 11 inteni, javasolni 12 bölts 13 magát el bízni 14 szerezte 15 meg betsülni.

CXXI. 1 Szokás 2 mézfáros 3 városnak, a' neve 4 tölteni 5 kolbász 6 pompa 7 1005. font 8 kezdete 9 bors 10 le nyelni 11 mai nap 12 tenger part, 13 gyanta 14 — 15 nyakra szokott köttetni, orvosság 16 kötni 17 el hárítani.

CXXII. *Quid proditum de Deucaliōne & Pyrrha?* eos diluvio (catalilmo) 1 orto, lintre (scapha, scaphula) 2 parvo (parva) evasisse 3 in montem Parnassum, & genus humanum reparasse. *qua ratione?* iussi erant oraculo Themidos ossa 5 magnæ matris retro 6 jacere. *qua autem erant ossa magna matris?* interpretati 7 sunt lapides esse. *an congruit 8 interpretatio?* congruit, & ex lapidibus, quos ille jecit, mares 10 creati sunt; qui autem ab hac jacti sunt, ex illis fœminæ natæ. *quales idcirco sunt homines?* duri, instar petræ 11. *quomodo deleti 12 erant homines?* diluvio, seu potius magna inundatione 13. *quomodo incolæ 14 Ægrinæ extincti sunt?* peste 25. *quomodo recreati 16 sunt?* precibus Aeaci, Jupiter formicas 17 in vacuis 18 quercubus mutavit in homines, qui Myrmidones dicti sunt. *quid de his mirabile?* illos retinuisse a ingenium 19 formicarum, & sedulos 20 esse ac strenuos 21, in opere, uti formicæ mi-

CXXII. 1 Víz özön 2 tsónak 3 el szabadúlni, tünni 4 emberi nemzet 5 tsont 6 vissza 7 magyarázni 8 illik 9 magyarázat 10 férfiak 11 köfszikla 12 el töröltetni 13 víz ki áradása, el öntése 14 lakosok 15 dög halál 16 ismét elő vagy fei támadni 17 hangya 18 üres a. meg tartani 19 természet 20 szorgalmatos 21. friss

cas 22 vectant 23, adeo ut per filices 24
femitas 25 faciant.

CXXIII. *Quæ erat mater Socratis?*
obstetrix 1. *quo ingenio fuit Socrates?*
supra modum 2 modesto 3 & æquo 4;
adeo ut tulerit modelie 5, cum Xantipe,
marito 6 ejus mensam subverteret *a*, cum
convivaretur *b* cum conviva *c*, & inverge-
ret 7 matulam 8 capiti ejus, & cum ma-
defaceret 9 lotio 10. *quid dixit, cum ita
maderet 11?* post tonitrua 12 solet imber
13 sequi. *qualis autem erat uxor ejus?*
immodesta 14, pessima mulier; imo tam
mala, ut pejor non possit reperiri. *quid
maxime mirabile?* quod eam repudiare 15
noluerit, ut exerceret patientiam 16, cum
licitum 17 fuisset renuntiare repudium 18.
quid Euripidi accidit? dicitur a feminis dis-
cerptus 19 esse, quia sceminis maledixit 20.
*cur autem Henricus Frauenlob memorabi-
lis 21?* quod ab iis elatus sit, quia sequior

serény 22 morzsa 23 vinni, hordani 24 tüz kö
25 út, ösvény.

CXXIII. 1 Bába 2 igen 3 — 4 egyenes, 's
jó szívű 5 békességesen el türni 6 feleség *a*.
fel fordítani *b*. vendégelni *c*. vendég 7 fejére
önteni 7 éjtzakai edény 8 le önteni 9 húgy, vizel-
let 11 nedvesedni, meg ázni 12 menydörgés 13
zápor esső 14 szemtelen, gonosz 15 magától
el verni, tőle el válni 16 békesség türest ta-
nálni 17 szabad 18 el válás 19 ölzve szaggat-

sexui 23 ubique benedixit 24. *cur Ludovicus comes de Gleichen?* quia duas conjuges habuit. turcicam, & christianam, & inter utramque 25 sepultus 26 est. *qualis erat Tanaquii?* imperiosa 27. *quis mundus* 28 *maxime decet mulieres?* modestia 29. *quid Græci Comici sentiunt de mundo mulierum?* mores mulierem 30, non monilia 31 decorant 32.

CXXIV. *A quo malus* 1 *inventus?* a Dædalo. *quem in finem* 2? ut velum 3 alligent 4 nautæ, ubi non possunt contis 5 subigere ratem 6. *velum ex quo conficitur?* ex linteo 7. *ubi linum* 8 *optime provenit* 9? in Aegypto. *quare illa est tam plena motibus* 10? ne agri quidam oblientur 11 limo 12, redundante 13 & stagnante 14 Nilo. *quid traditur de Crocodilo?* eum lacrymas emittere 15, cum conspexit ho-

tatni 20 meg átkozni 21 emlékezetre méltó 22 fel emeltetett, fel magasztaltatott 23 fejr nép; aszszony 24 ditsérni, áldani 25 kettő között, 26 temettetni 27 parantsoló 28 aszszonyi ékeség 29 szemérmesség, tsinos vagy tsendes maga viselete 30 erkölts 31, gyöngy, drága kö, boglár 32 szépíteni.

CXXIV. 1 Arbotz fa 2 vég, ok 3 vitorla 4 fel kötni 5 evező 6 a' hajót üzni 7 vászon, 8 kender 9 terem 10 töltés, halom, árok 11 bé sározni 12 sár ifzap 13 bővelkedni, nagyon meg szaporodni 14 meg allapodni 15 fi-

minem, mox autem devorare 16. *qualès*
Ægyptiū? superstitioniffimi 13 adeo, ut
 etiam membratim 18 dilacerarint 19 mili-
 tem Romanum, qui felem 20 confecerat
 21; quin 22 cepas 23 & quoque pocrum
 24 coluerant. Hinc Juvenalis: Felices gen-
 tes, quibus hæc nascuntur in hortis nu-
 mina 25.

CXXV. *Quibus ritibus* 1 *quondam* 2
condidere 3 *urbes?* junxerunt 4 taurum 5
 & vaccam aratro, postea ararunt, ubi lira
 6 erat, ibi murum excitarunt 7; ubi sulcus
 8 erat, ibi fossam 9 foderunt 10, ubi por-
 tam voluerunt esse, ibi portarunt 11 ara-
 trum. *qua fraude Romulus allexit* 12 *in-*
colas? asylum aperuit in luco 13. *cur Sa-*
binas rapuit 14? quia vicini populi 15 re-
 cusarunt 16 (repudiarunt) matrimonium 17.
quomodo divisit 18 *populum?* in tres tri-
 bus attribuit 20 certam partem urbis. *cur*
germanum fratrem 21, *Remum peremit*

ránkozni, 16 meg enni 17 babonás 18 tagon-
 ként 19 öszve szaggatni 20 matska 21 meg öl-
 ni, 22 veres hagyma 24 pár hagyma, magya-
 ró hagyma, 25 Isten, istenség.

CXXV. 1 Szokás 2 régenten 3 építeni 4
 igába fogni 5 bika 6 barázda közti 7 falat épí-
 teni 8 barázda 9 árkot ásni 11 vinni 12 magá-
 hoz tsalni 13 berek 14 el ragadni 15 nemzet
 16 meg vetni 17 házasság, öszve házasság 18
 fel osztani 19 osztály 20 által adni 21 testvér

22? quia muros transilierat 23. *an iusta causa cedis* 24? frivola 25 & levis 26 aut praetextus 27 potius. *quae verior* 18 *causa?* quia nec regna socium ferre 29, nec tædæ sciunt. *quid de Zenobia* 30 *proditum?* quod maritum 31 suum e medio sustulit 32, regnandi 33 cupiditate 34, idem, de Semiramide.

CXXVI. *Quod fuit symbolum Conradi Salici?* omnium mores, imprimis tuos, observa 1. *qua gratia?* ut nos emendemus 2, quoties in aliis aliquid notamus 4. *quo simili hoc monstrarunt prisca?* simili manticae 5, quod eam facile intueamur 6 in tergo 7 alterius, sed in nostro dorso 8 non observemus. *quid dici solet in tales?* papulas 9 observas alienas, ipse oblitus 10 es ulceribus 11: item a lare incipe 12. *in quo reprehendit Tacitus Germanos?* quod nimis 14 ament merum, & compotores 15

ötsém 22 meg ölni 23 által ugrani 24 gyilkosság 25 tsalárd 26 hijába való, elégtelen 27 ízín fogás 28 igaz, valóságos 29 az országlás, és a' házasság 30 Zenobia Görög tsálszárné 31 férj 32 ki végezni a' világból, meg ölni 33 uralkodás 34 kívánság.

CXXVI. 1 Visgálni 2 meg jobbítani, 3 észre venni 4 elő adni 5 zsák 6 látni 7 hátula 8 hát 9 sömör 10 tele lenni 11 seb 12 magad airtaja előtt seperj 13 fitymálni 14 igen mód nélkül,

urferint 16 grandibus 17 urceis (fidelis)
 18. *quomodo Lacones deterruerunt* 19 *fi-*
lios ab ebrietate 20? inebriarunt 21 feros,
 ut cernerent 22 turpes mores 23. *cur Ama-*
ma, professor Franequera, laudabilis?
 quod commissiones 24 studiorum abroga-
 rit 25, utinam 26 & alibi 27 fieret.

CXXVII. *Quid observas de Andrea*
Tiraquello? eum genuisse 1 triginta liberos
 2, & scripsisse totidem libros; nec vinum
 gustasse 3, sed aquam potasse 4. *cur Tran-*
quillus Faber notabilis? non tantum eru-
 ditione 5, sed etiam filia Anna, quæ Da-
 cerio viro litterato 6 nupsit (nupta est).
qualis ergo filia fuit? haud 7 fuit semido-
 cta *a*, sed oppido 8 perita 9 litterarum græ-
 carum, & non solum certavit cum litteratis
 viris, sed etiam varios libros edidit (pu-
 blicavit 10. *an extiterunt plures erudite*
 11 *femine?* extiterunt, inter alias Schur-
 mannia nobilis 12; calluit namque 13 linguam

15 együtt ivók 16 kényszeríteni, erőltetni 17 nagy
 18 korsó 19 el ijesztteni, meg ultáltatni, 20 ré-
 szegség 21 meg részegíteni 22 látni 23 erkölts,
 24 vendégeskedés 25 el tiltani 26 bar, vajha,
 27 másutt is.

CXXVII. 1 Nemzeni 2 gyermek, magzat 3
 kostolni 4 innya 5 tudósság 6 tudományos tu-
 dós 7 nem *a* fél tudós 8 jól, helyelen 9 tanúlt
 10 ki adni, világozágra botosítani 11 tuda-
 ományos, tudós 12 híres, nemes nevezetes 13

Latinam, Græcam, Hebraicam, Syriacam, Chaldaicam, Arabicam, Aethiopicam præter Geographiam, Philosophiam, Astronomiam. *quod symbolum habuit?* amor meus crucifixus 14 est (id est Christus). *quæ præterea?* Margaretha regina Navarrae, decima Musa, Theano Pythagoræ vidua 15, post mortem philosophiam professa 16 est, nec ita nuper Friderica Sophia Bareuthensis publice 17 disputavit in fundatione 18 Erlangicæ academiciæ.

CXXVIII. *Quid questus 1 est Hadrianus (Imper.)?* multi medici imperatorem perdidit 2. *cur?* quia hydropi 3 suo non medicati 4 sunt, nec potuerunt mederi 5. *qui morbi difficiles sunt curatu 6 aut prorsus 7 insanabiles 8?* podagra & calculus 9, qui etiam vehementes 10 dolores pariunt 11. *ubi podagra ignota 12?* in Tonquin, uti & calculus 13 & pestis. *ubi calculus nascitur?* in renibus 14 & vesica 15. *quis e Romanis retulit 16 præcepta 17*

mert 14 meg, és fel feszítetett 15 özvegy 16 oktadni, tanítani 17 nyilván 18 fel állítás.

CXXVIII. 1 Panaszokodni 2 el veszíteni 3 víz kórság 4 orvosolni 5 gyógyítani 6 ki gyógyítás 7 épen, tellyességgel 8 meg orvosolatlan gemberben lévő kö 10 igen nagy 11 szűlni, okozni 12 esméretlen 13 kö 14 vese 15 hójag 16 maga után hagyni 17 tudomány, tanítás
medicinæ ?

medicinæ? Cornelius Celsus, vir non mediocri 18 ingenio. *qui fuerunt clari medici?* Hipocrates, Aesculapius & Chiron. *quis laudationem 19 podagræ scripsit?* Antonius Galateus, ut dolores solarentur 20. *quis fuit Theodorus Schlagheck?* chyrurgus 21, sed a Christiano II. Sueciæ præfectus 22. *quo eventu 23?* combustus est, & ei melius fuisset, si emplastra 24, livisset 25.

CXXIX. *Estne remedium 1 adversus 2 mortem?* nullum. & Ovidius 3 scite dixit: fata 4 manent 5 omnes, metam 6 prope-ramus 7 ad unam. *quid Persius monet?* vive memor 8 lethi 9. *quid fecit Armeniæ princeps ut saepe reminisceretur 10 mortalitatis 11 (tem)?* comas 12 (parsit cinere 13, & Aegyptii cranium *a* interposuerunt *b* dapibus *c*. *quid fecit magnus Saladinus rex turcarum?* mandavit 14 feralem lodicem 15 circumferri 16 in lancea

módgya 18 közönséges, közép szerű 19 dítséret 20 enyhülni 21 seb gyógyító 22 emelni 23 kimenetel 24 flastrom 25 kenni.

CXXIX. 1 Eszköz, orvosság 2 ellen 3 okofan, böltsen 4 halál, meg halálozás 5 fel maradni, várakozni 6 tziel 7 szetni 8 meg emlékezni 11 halandóság 12 haj 13 hamu *a*. kőponya *b*. közbe tenni *c*. érek 14 meg parantsolni 15 halotti takaréok 16 körül, széllyel hordozni.

17, & per præconem 18 proclamari 19 in
compitis 20, hæc sunt, quæ Saladinus se-
cum portabit. *cum vero nihil sit certius*
21 *letho, quid mirabile?* nos tamen im-
memores 22 esse lethi, & procul 23 a no-
bis esse putamus, præfertim juvenes, etfi
heri 24 (hesterna luce) imo hodie 25, quis
elatus sit. *quid igitur nostrum est* 26? ut
ita vivamus, quasi continuo 27 morituri,
& sic laboremus, quasi æternum 28 victuri.

CXXX. *Quid acclamabatur* 1 *Philip-
po regi Macedonum?* memento 2 te esse
hominem. *cur?* quia triplici nuncio 3 bea-
batur *quid rogavit fortunam?* pro tot
bonis macta nos levi aliquo malo 5. *cur?*
quia levis 6 fortuna est, cum cito reposcit
7, quæ dedit *quid Dario acclamatum*
est? rex! recordare 8 Athenienses (ium).
cur? ut moneretur ulcisci 9 illos, & ma-
culam 10 delere 11. Nam exercitus suus
fusus 12 erat ab iis. *quid Mancino, Ro-*

17 dárda, lántsa 18 kiabáló, 19 kiáltozni 20
kereszt utak, útszak 21 bizonyosabb 22 meg
emlékezetlen 23 mellze 24 tegnap 25 ma 26
a, mi gondunk 27 mindég, mindenkor 28 ö-
rökké.

CXXX. 1 Kiáltozni 2 meg emlékezni 3
követ 4 közföntetni, tiszteltetni 5 veszély, kár
6 könnyü tsekély 7 vissza kívánni 8 észbe, jut-
tatni 9 meg bosszúlni 10 motsok 11 le törülni 12

manò consuli, evenit? nudus, 13 religatis
14 a tergo 15 manibus, traditus 16 est
Numantinis, quia turpem cum iis pacem
inierat 17, armis traditis 18.

CXXXI. *Quid dicitur in scrupulosos*
1? eos nodum 2 in scirpo 3 quærere. *quando*
locum habet 4? cum anxie 5 scrutantur 6,
ubi nulli scrupuli 7 sunt. *quid solent fa-*
cere, qui meditantur 8 *res severas* 9? ca-
put scabere 18, rodere 11 ungues 12, &
cædere 13 pluteum 14. *quid narrantur de*
Chryippo? eum ita intentum 15 fuisse me-
ditationibus 16, ut oblitus sit cibi & potus
(cibum). *an hoc est salubre* 17? minime,
hinc solent esse macro 18 corpore, valetu-
dine infirma, 19 Rævardus Papinianus Bel-
gicus 20 phtisín 21 contraxit & mortem ac-
celeravit 22. *quid de Phileta poeta pro-*

még verettetni 13 mezítelen 14 hátra kötni 15
hát 16 által adatni 17 békeséget kötni szerezni
18 által adni.

CXXXI. 1 Kétségeskedő, akadázoskodó 2
tsombók 3 káka 4 van helye 5 gondoskodva 6
tünődni 7 kételkedés 8 gondolkozni, elmél-
kedni 9 mély dolgok 10 vakarni 11 köröm 12
rágni rágtsálni 13 vágni, mettzeni 14 író láda
15 hajlandó 16 mély gondolkozás, elmélkedés
17 egészséges 18 sovány, száraz, ösztövé 19
gyenge, gyengélkedő egészség, betegesség, 20
alsó belgiomi 21 kábolygás, fő szédelgése 22

ditum est? eum tam gracilem 23 & exi-
lem 24. fuisse, ut plumbum 25 aligaverit
soccis 26, ne a vento abriperetur 27. Aven-
roes 28 tamen pinguis fuit; etsi semel tan-
dem ederet. *quid igitur monet Ovidius?*
interpone tuis interdum gaudia curis 29.

CXXXII. *Quot fuerunt miracula 1
mundi?* septem, primo mœnia 2 Babylo-
nis; deinde mausoleum 3 quod Artemisa
firuxit Mausolo, marito, regi Cariae; ter-
tio, pensiles horti 4 Semiramidis, qui su-
perfructi 5 erant cameris 6 (arcubus); post-
ea templum Dianæ; domus Cyri; simula-
crum 7 Jovi Olympii; postremo (tandem,
denique) Colossea statua 8 Rhodi tanta
magnitudine 9, ut per intervalla crurum 10
naves possent navigare 11 passis velis 12.
quid est miraculum Angliæ? templum cœli
13 dicatum 14 Stonehenge, ex faxis 15
28 pedes longis & 10 latis. *quantus obe-
liscus 16 quem Sesostris, rex Ægypti,*

fiettetni 23 sovány száraz 24 vékony, könnyű
25 olom 26 faru 27 el vitetni ragadtatni 28 ne-
vezetes arabiai bölts 29 gondgyaidat néha,
ollykor örömmel tserélgeszed, váltogasd.

CXXXII. 1 Tsuda 2 kőfal 3 kripta, kirá-
yi temető sír 4 függő kert 5 felül építletni 6
bóltozat 7 kép, képezet 8 faragott, vagy bál-
vány kép 9 nagyság 10 láb szár 11 hajókáznai
12 vitorla 13 ég 14 ajánlani szentelni 15 kő

excitavit 17? centum viginti sex pedem
adhæc ex uno marmore.

CXXXIII. *Uunde nebula* 1 *oritur?*
ex vaporibus 2, qui vaporant 3 ex hu-
mo. *quæ origo* 4 *est iridis* 5? cum radii
6 solis ex pluvia 7 remittuntur (repercu-
tiuntur) 8 iridem faciunt. Sic & halo 9
oritur, & parelius 10, ac parafelene
11. *cur Thomas Mûntzer notabilis?*
quod iride tanquam bono omine 12 rebel-
les rusticos confirmavit 13. *qui excitantur*
14 *nimbi* 15? ex nubibus densis 16, quan-
do cum vi guttæ 17 labuntur. *quid pro-*
ditum de Romulo? eum coorta tempestate
18 denso nimbo opertum 19 esse, non po-
tuerit conspici a concione 20. *quid cre-*
ditum est? eum receptum esse in numerum
21 Deorum, & cum nimbo ac jubare 22
apparuisse 23 Julio Procuro. *quid manda-*
vit? ut se pro numine 24 venerarentur 25?
quid Antigonus respondit poetæ, qui eum

szikla, kö szirt 16 hegyes magas ofzlop 17 fel-
állítani.

CXXXIII. 1 Köd 2 gőz, gőzölgés 3 ki gö-
zölögni 4 eredet 5 szivarvány 6 sùgár 7 esső
8 vissza ütödni 9 nap és hód udvara, vagy
szérüje 10 melles nap 11 melles hold 12 jegy,
jel 13 meg erösíteni 14 támadni 15 zápor esső
16 sürü 17 tsepp 18 szélvész 19 be takarni, el-
lepettetni 20 gyülekezet 21 szám 22 fényesség.

faciebat Deum? cubicularius 26 meus te refutabit 27.

CXXXIV. *Quid fuit symbolum Constantini secundi?* parendum 1 est necessitati 2. *quod Henrici sancti?* ne quid nimis 3. Nam plus offendit 4 nimium 5, quam nimis parum 6. *quod Balbini?* nocet bonis, qui parcit 7 malis. *quem Carus arbitratus est nobilem* 8? nobilis est, inquit, quem sua virtus nobilitat 9. *quod Æmiliani symbolum?* non gens 10, sed mens 11. *quid censendum de iis, qui gloriantur* 12 *prosapia* 13? næ, nil est iis vanius 14; si enim præditi sunt pravis moribus 15 suam stirpem 16 obscurant 17. *quis de usu* 18 *calamitatum scripsit?* comes de Bussi, ac catalogum (indicem) infelicium appendicis loco adtexuit.

CXXXV. *Quis solvit nodum Gordium* 1? Alexander magnus. *qua ratione?*

tsillogzás 23 meg jelenni 24 ifteni méltóság 25 tífzt, legény 27 meg tzáfolni.

CXXXIV. 1 Engedelmeskedni 2 szükség 3 igen, eröltetve 4 meg sérteni 5 igen sok 6 keves 7 kedvezni, meg engedni 8 nemes 9 nemesít 10 nemzetség 11 ész, elme 12 ditsekedni 13 születés a valóban 14 mulandó, hazontalan 15 erkölts 16 születési nemzetség, familia 17 homályosítani fzenyel, motsokkal illetni 18 hafzon.

CXXXV. 1 Tsombók 2 el vágni, ketté,

discidit 2 eum gladio. *quis nexuerat* 3 *nodum*? Gordius rex Phrygiæ. *quo omine* 4? illum potiturm 5 esse Asia, qui eum solvisset. *quid dixit Alexander*? nihil interesse 6, inquit, quomodo solutus esset. *plaustrum* 7 *eius ubi servabatur*? in templo Gordii, quæ urbs sita erat in magna Phrygia.

CXXXVI. *Quis primus cudit* 1 *numos* 2? Numa Pompilius. *ex quo cussi sunt olim*? Dionysius cudit stanneos 3 ex stanno 4; Byzantini ferreos; denique ceptum 5 est cudi argenteos, & aureos; quin etiam scorteos 6 ex cocto scorto. *quomodo solverunt olim pecuniam*? non numerarunt, sed pependerit 7 lance (libra) 8. In Siam conchis marinis pro pecunia usi. *qua mensura* 9 *olim mensi* 10 *sunt*? cubito 11, pede, spithama 12, pugno 13. *quis pondera* 14 *& mensuras invenit*? Phidon, Argivus. *qui fuerunt celebres medaliarii*? Johannes Varin, Falz, Karlsteen, Hedlinger, Helvetius, aliique.

vagy szélyel mettzeni 3 kötni 4 elő magyarázat 5 bírni, hozzá jutni 6 semmi sem függ attól 7 szekér, kotsi.

CXXXVI. 1 Pénzt verni 2 pénz 3 tzín pénz 4 tzín 5 kezdeni 6 böro böl való, bör pénz 7 meg mérni, fontolni 8 mérő serpenyü 9 mérték 10 mérni 11 öl 12 arasz 13 ököl marok 14 font, mérték.

CXXXVII. *Quis fuit Lynceus?* unus ex Argonautis, qui potuit prospicere 1. triginta millia passuum 2. instar lyncis 3., nec solum transmittere visu 4. macerias 5. & parietes 6., sed etiam saxa & truncos 7. *quis ei similis?* Strabo, qui ex Sicilia naves in Carthaginensi portu dicitur numerasse. *qualis autem fuit Argus?* totus oculus 8., nam centum oculos habuit. *quid fingitur de oculis ejus?* binos 9. dormivisse simul, cum cæteri omnes interim 10. vigiles 11. essent. *quid factum est cum occisus esset Argus?* oculi ejus inserti 12. caudæ 13. pavonis 14. *cui dicatus est pavo?* Junoni. *quid ei questus est?* sibi negatam 15. esse suavitatem 16. vocis. *quid respondit Juno?* hanc ejus fortem 17. esse, ut vincat luciniam 18. plumis 19., philomela 20. autem prædita 21. sit voce. *quid ostendit 22. hæc fabula?* neminem contentum esse sua sorte 23. *quis linguam exsecuit 24. Philomela?* Tereus, qui idcirco mutatus in upupam 25. *qualis est upupa?* est quidem

CXXXVII. 1 El látni 2 lépet 3 hiúz 4 által látni 5 sár fal 6 kö fal 7 fa töve, tuskó 8 szem 9 kettő 10 azonban, azonközben 11 vigyázni 12 be helyhetni 13 farka 14 pára 15 meg tagadni 16 kellemesség, ékesség 17 rendeltetés 18 patsirta 19 toll 20 filemille 21 birjon, fel ékesítetni 22 mutatni 23 állapat, el rendelte-

ornata versicoloribus 26. plumis, sed foetet 27.

CXXXVIII. *Cur Timon nuncupatus 1 est Misanthropus 2? ob odium 3 hominum. cur exosus 4 est omnes homines? merito 5, inquit, odi 6 improbos? reliquos 7 autem, quia non oderunt improbos. quid Terentius monet? obsequium 8 amicos, veritas 9 odium parit 10. quid narratur de filiis Oedipi? eos mutuis plagis a se occidisse 11, & cum impositi essent rogo 12, alterum ab altero os avertisse 13. quomodo nuncupati sunt? alter Cleocles, alter Polinices. quid inde patet? gratiam fratrum raram esse 14. quorum concordia 15 mirabilis? Augusti Luneburgensis ducis & quatuor fratrum, qui sortem duxerunt 16, quis eorum uxorem duceret 17 & familiam propagaret 18. quis sorte ductus? Georgius, natu minimus.*

CXXXIX. *Quid scripsit Strabo? Geo-*

tés 24 ki vágni mettzeni 25 büdös banka 26 külömbféle színü 27 büdös.

CXXXVIII. 1 Neveztetni 2 ember gyüllölő 3 gyüllölség 4 utálni 5 méltán 6 gúllöni 7 a² többi 8 engedelmesség, szolgálati készség 9 igazság 10 szerez, okoz, származtat a seb 11 meg ölni 12 égetni való rakás fa 13 el fordítani, 14 ritka 15 egység 16 sortot vetni 17 házasodni 18 terjesztetni.

CXXXIX. 1 Föld leírása, magyarázattya

graphiam 1. *quale opus* 2? accuratum & refertum 4 varia scientia. *quis illustravit* 5 *illud notis?* Casaubonus. *quid Pausanias commentatus* 6 *est?* geographiam Græciæ. *quid scripsit de situ* 7 *orbis* 8? Pomponius Mela. *in quot* 9 *zonas* 9 *describitur* 10 *orbis?* in tres torridam 11, propter torrentem æstum 12 duas temperatas 13 propter temperiem cœli 14, & totidem frigidas 15 propter frigus. *quis inter Germanos clarus geographus* 16? Philippus Cluverius.

CXL. *Quis fuit maximus Orator* 1 *inter Græcos?* Demosthenes. *qua via* 2 *sibi comparavit eloquentiam* 3? non modo industria 4, nam opifices 5 antelucana 6 superavit industria & confessus est se plus olei, quam vini, consumsisse 7; sed etiam meditatione, nam solitus est declamare 8

2 munka 3 tökéletes 4 tellyes 5 világosítani 6 meg írni, elő adni 7 helyhetés, fekvés, 8 föld kerekése 9 földrésze, övedzet 10 fel osztani 11 száraz, süttő, heves, 12 hévség, melegség 13 mérsékelt 14 mértékes meleg 15 hideg 16 föld író.

CXL. 1 Ékes beszéllő, ékesen szóló 2 út, mód 3 ékesen szólás 4 szorgalmatos igyekezet, törekedés 5 kézi mester ember 6 nappali munka meg, el emészteni 8 fel szóval, és hathatósan

ad mare cum fremeret 9 & strideret 10, ut fridorem 11 ac fremitum 12 quoque superaret 13. *cur hoc?* ut disceret murmur 14 & strepitum fori 15 superare. *cur Thucydidem descripsit* 16 *octies* 17? ut ejus stylo 18 afuesceret 19. Nam teste 20 Cicerone stylus 21 præstantissimus 22 effector atque magister 23 dicendi. *quot præter illum fuerunt nobiles oratores?* decem, qui propterea vocantur nobilis Decas 24 veterum Oratorum. *quid de Robortello proditum?* eum in exordio 25 laudationis funebris 26 Caroli V. obmutuisse 27, etsi magnus orator esset.

CXLI. *Quis excelluit* 1 *ceteris inter Latinos?* profa 2 quidem Cicero, qui idcirco 3 appellatur princeps 3 & parens 5 eloquentiæ; item, norma 6 ac regula (canon) 7 solutiæ orationis 8. *a quo didicit gestus* 9 & *pronuntiationem* 10? a Roscio,

beszélni 9 zúgni 10 harsogni 11 lab zúgás 12 tsikorgás, lármás habzat 13 felül haladni 14 zengés, 15 láрма 16 le írni 17 nyóltzfzor 18 nyelvezés, 19 hozzá szokni 20 bizonyság 21 írás módgya 22 igen jeles 23 tanító 24 tized 25 kezdet 26 halotti 27 meg némúlni, szavában, vagy beszédében el állani.

CXLI. 1 Ki tündökleni, másokat meghaladni 2 folyó, kötetlen beszéd 3 e' végett, ez okból, 4 fejedelem 5 nemző 6 mérték 7 szabás 8 kötetlen beszéd 9 test mozgása 10 szavak éjtése, ki

perfectissimo histrione 11; hinc Roscii dicti, quicumque in sua arte perfecti essent. *quis commentatus* 12 *in orationes ejus?* Asconius Pedianus. *quid judicatur de orationibus ejus?* maxima quæque est optima. *quis fuit Quintilianus?* declamator 13 ac rhetor, qui etiam reliquit declamationes, ac Rhetorice. *ubi repertus* 15 *est?* in taberna 16 fassamentarii 17. *quot sunt partes* 18 *orationis?* sex, exordium (proœmium) 19, narratio 20 propositio 21, tractatio 22, refutatio 23, peroratio (conclusio) 24.

CXLII. *In vorsa* 1 *quis palmam retulit* 2? inter Cræcos Homerus, qui admodum pauper fuit, ut etiam fame absumtus dicatur. *nonne cæcus natus est?* ille sensibus orbus 3 est, qui hoc opinatur 4; sed forte morbo luminibus 5 suis privatus 6 est. *quanti eum fecit Alexander M.?* tanti, ut eum in aureo scrinio 7, quod inter spolia 8 Darii fuit, pro causa 9 condiderit 10, & noctu 11 subjecerit 12 sub

mondása 11 beszédes játtzó 12 magyarázni, világosítani 13 ékes nyelvező, hathatós beszédű 14 oktatói beszéd 15 találni, 16 áruló szin, bólt 17 hal áruló, hal áros 18 rész 19 kezdet, hódolás 20 beszéd, elő adás 21 tétel 22 folytatás 23 tzáfolás 24 fel indítás, zárat.

CXLII. 1 Folyó, kötetlen beszéd, és nyelvezés. 2 nyerni 3 meg fosztatni 4 vellekedni 5 szem világa 6 meg fosztatni 7 író láda, szekrény 8 ragadomány 9 ládlat 10 el rejteni 11

13 pulvinar 14. *quot civitates eum vindicant*
 15 *sibi?* septem, atque Smirnæ ipsi dedi-
 carunt 16 delubrum 17 in oppido. *quis in-*
ter Latinos proximus 18 *Homero?* Vir-
 gilius; sed tamen non æquat 19 illius in-
 genium. *qui inviderunt* 20 *gloriam Virgi-*
lio? Bavius & Mevius. *quales erant ver-*
sus eorum? asperi 21, quasi per salebras
 caderent 22. *qui poeta dicti sunt Plejades*
 23 *Græcorum?* Theoreticus, Callimachus,
 Lycophron, Nycander, Apollonius, Rho-
 dius, Aratus & Homerus junior. Præter
 eos etiam Plejades Latinorum & Gallico-
 rum recensentur 24.

CXLIII. *Pales qualis Dea?* pastorum
 1. *cur lac* 2 *ei oblatum* 3 *est in pagis*
 4? ut pecoris partus 5 bene succederet 6,
 deinde pabulum 7 in pascuo 8 & fœnum 9
 in pratis 10 bene proveniret 11. *que vis*
tribuebatur 12 *Feroniæ, Deæ nemorum?*
 illos potuisse calcare 13 arduas prunas 14,

éjjel 12 tenni, helyhetni 13 alá 14 párna 15
 magáénak tulajdonítani 16 ajánlani 17 kápolna
 18 leg közelebb való 19 hasonlítani 20 irigyeini
 21 darabos 22 hullani, esni 23 hét tsilagzat,
 hetevény 24 számlálni.

CXLIII. 1 Pásztor, őrző, 2 tej 3 fel aján-
 lani 4 falu 5 szülés, 6 szerentséfen történni 7
 legelmény, táplálat, eledel 8 legelő 9 széna
 10 rét 11 gazdagon teremni 12 tulajdonítani
 13 tapodni, taposni 14 égő üszög 15 az ő ne-

qui afflati essent ejus numine 15. *cur imperatrix Cunigunda dicitur gressa* 16 *esse supra cadentes vomeres* 17? ut exploraretur 18 & probaretur 19 ejus innocentia 20. *quo miraculo Popo Dremensis, dicitur Danos convertisse* 21? induit ferreas cadentes 22 chirothecas 23 sine noxa 24. *qua ratione* 25 *præterea soliti sunt olim innocentiam suam probare?* singulari certamine 26. Sic Jacobus Bothwell, Anglus, provocavit 27 eos ad certamen, qui regia cædis 28 eum arguerunt 29 & Ramirus, rex Aragoniæ, innocentiam reginæ hoc pacto 30 probare voluit. *ubi maxime mos invaluit* 31? in Germania.

CXLIV. *Quæ fuit fors imperatoris Mauritiû?* miseranda 1. Nam omnis proles 2 ejus jugulata est in ore 3 ejus. *quid dixit?* iusta sunt judicia tua, Domine! *quid apprime* 4 *mirabile?* quod recusaverit 5 filium nutricis 6 pro suo supponi. *quis ea-*

vében, re 16 járni 17 eke, szántó vás 18 nyilvánítatni, igazodni 19 meg bizonyítani 20 ártatlanság 21 meg térti 22 égő, üszöglő 23 kefztyű 24 ártalom 25 mód 26 izeméllyes viadal 27 ki hívni 28 tsapás öldöklés 29 vádolni 30 e' móddal, illy formán, ez eszközü által 31 szokásba menni, meg rögzenni.

CXLIV. 1 Szánakozásra méltó gyermek 3 előtte, szeme láttára 4 kiváltképen 5 vonogatni magát, meg nem engedni 6 dajka 7 élni vele,

dem fortuna usus 7? Pſamnitus, rex Aegypti, cujus omnis soboles 8 in conſpectu ejus obruncata 9 eſt a Cambiſe. *quid ille ſtupuit* 10? eum nec planxiſſe 11, nec leſſum 12 feciſſe. *quid cauſæ protulit?* domestica mala 13 ſunt lacrimis majora. *quis exitus* 14 *Sejani*? a Nerone cum tota familia & amicis trucidatus 15, quod olim ſolenne 16 in crimine læſæ majeſtatis 17.

CXLV. *Cujus uxor fuit Penelope?* Ulyſſis, vaſtri 1 regis. *quo pacto diſtulit* 2 *porcos* 3? pacta 4 ſibi eſt tempus, tum ſcilicet 5 ſe nupturam, ſi telam 6 pertexiſſet 7. *quo dolo eluſit* 8 *eos*? noctu retextuit 9, quantum de die texuerat 10. *quid accidit ſociis Ulyſſis?* Circe inſignis ſaga 11 eos tranſfiguravit 12 in urſos, leones, ſues. *qui ſimiles ſunt ſubus (ſuibus)?* quorum vita, & ars ſagina 13 eſt.

ugyan ez tortént 8 magzat 9 meg ölni, öldökölni 10 tsudálkozni, álmélkodni 11 síránkozni, 12 meg ſíratás 13 házi ſzerentsétlenség 14 ki menetel 15 meg ölettetni 16 ſzokás 17 a felſég meg sértéſe.

CXLV. 1 Ravasz, tsalárd, álnok 2 halogatni 3 kérő 4 ki kérti, meg alkunni 5 tudni illik 6 ſzövet 7 nőni, el-kézíteni 8 meg-találni 9 viſzſza ſzőni 10 ſzőni 11 ſzemfény veſztő boſzorkány 12 által, képezni, változtatni 13 hizlalás, kövérítés.

CXLVI. *De pumice* 1 *quid notas?* quod non pessum eat, sed natet 2 in aqua, quod de nullo lapide dici potest. *qui fit hoc?* quia est plenus poris (orum) 3. Nam fere tam porosus 4 est, uti spongia 5. *cur autem magnetem 6 miramur?* eum attrahere ferrum 7 & semper ferri 8 ad polum arcticum 9 versus; deinde quasi nutriri scobe 10 ferri. *quis invenit pixidem nauticam 11?* Johannes Goja. *quis est usus illius?* illius ope nautæ dirigunt cursum 12 in profundo mari (pelago) 13. *ubi habent illam pixidem?* in puppi, ubi gubernator 14 clavum 15 (gubernaculum) tenet 16 & navim gubernat 17. *quis totum orbem circumagitavit 18?* Oliverius de Nort. *quid Franciscus Lana invenit?* navem, qua per aerem 19 navigare possimus.

CXLVII. *Quid proditum est de Philippo II. rege Hispanorum?* quod ejus corpus putrefactum 1 sit, & ita putuerit 2,

CXLVI. 1 Tajték kö 2 úzni 3 lyukzat 4 lyukatsos 5 spongyia 6 vonkö 7 vas 8 vonni 9 ég fark, égi tengely 10 vas por 11 kormász 12 út menetel, 13 tenger 14 igazgató, kormányos 15 kormány 16 tartani 17 igazgatni 18 körül hajókázni 19 levegő, levegő ég.

CXLVII. 1 Meg rothadni, büszödni 2 bü-
ut

ut nemo quiverit perferre putorem 3 puris
 4, & pediculi 5, aliique vermes 6 pronati
 7 sint. *qui præ erea mortui sunt phryiasi*
 8? Callander, rex Macedonum; Antiochus
 rex Syriae, Sylla romanus, qui perpetuus
 9 dictator fuit. *quid Baudius, professor*
eloquentiae Leidensis, observat? non alios
 hoc morbo periisse, nisi qui immaniter 10
 sæviissent, 11 aut divinos honores affectassent
 12. *quo morbo dicitur Constantinus Magnus*
infectus 13 *fuisse?* lepra 14. *cui similis*
est lepra? scabiei 15.

CXLVIII. *Quis vitem & vinum dicitur*
invenisse? Bacchus. *quale vinum est Tha-*
sium? lene 1 & dulce instar musti. *quale*
proverbium inde natum? non posse quer-
 vulgo 2 placere 3, nisi quis fiat placenta 4
 aut vinum Thasium. *quomodo Theognis*
id expressit 5? neque Jupiter placet omni-
 bus, seu pluat, sive sit serenus 6. *quod-*
nam est opimum vinum? hoc est difficile
 dictu; nam aliud aliis placet, huic sapit 7

dös, büzölgö 3 büdösség 4 genyet, genyet-
 ség 5 tetü 6 féreg 7 ki nöni 8 tetvesség 9
 szüntelen való, mindenkori 10 kegyetlenül, ir-
 galmatlanul 11 dühösködni, kegyetlenül ural-
 kodni 12 vágyini 13 betegségbe esni 14 bél-
 poklosság 15 rih.

CXLVIII. 1 Gyenge 2 köz nép 3 tettzeni 4
 béles, lepény 5 ki tenni 6 tisztá világos 7

hornum 8 vinum, alteri vetustum 9; hinc dicitur, de gustu 10 non disputandum.

CXLIX. *Quæro ex te, mi Ovidi, cur tædæ 1 tribuntur 2 Cereri?* quia illis quæsit 3 filiam Proserpinam. *quæso 4 quis rapuit 5 illam?* rapta est a Plutone, Deo averni 6 cum legeret flores 7 in calathum 8. *quis autem Plutus est?* Deus divitiarum. *quæso (amo te) cur Plutus fingitur claudus 9 in adventu 10 & alatus 11 in recessu?* quod opes tarde 13 acquirantur 14, cito autem avolent. *quid observas de Pheraula?* quod a Cyro ditatus 15 propter inquietem (inquietationem) 16 nocturnam, divitias Sacæ dederit, uti modice aleretur 17. *quid Crates fecit?* pecuniam abjecit 18 in mare.

CL. *Quid imperator, Geta, solebat 1 querere ex Grammaticis?* solitus est eos examinare, quomodo animalia querantur 2, verbi causa, quæsit. *qui a sinu queritur aut clamat?* rudit 3. *qui leo?*

tettzik, inye szerént van 8 idej 9 ó bor 10 szlés, íz.

CXLIX. 1 Fáklya 2 tulajdonítani 3 keresni 4 kérlek 5 el ragadni 6 pokolbéli 7 virágos kosár 9 szánta 10 jövet 11 szárnyas 12 kints, gazdagság 13 szerezni, keresni 15 meg gagdagítani 16 nyughatatlanság 17 tápláltatni 18 el vetni.

CL. 1 Szokott 2 szállani, hangzatot ejteni 3 ordít 4 erősen, keményen ordít 5 ugat,

rugit 4. *qui vulpes?* gannit 5. *qui porcus?* grunnit 6. *qui serpens?* silibat 7. *qui aquila?* clangit 8. *qui turtur* 9? gemit 10. *qui galina?* glocitat 11. *qui ulula a?* ululat *b*, *qui rana* 12? coaxat 13. *unde ortæ sunt in fabulis ranæ?* ex rusticis 14 Lyciæ. *qua occasione?* cum Latona accessisset ad stagnum 15 in ima valle 16, & genua flexisset 17 ad bibendum, illi vetuerunt 18 illam bibere, molli limo 19 lympham 20 contaminarunt 21. *quod emblemata* 22 *invidiæ* 23? canis, bovem prohibens 24 fœno 25.

CLI. *Quid de Curio legimus?* quod torruerit 1 rapa 2 (rapas) in foco 3, & sedens in ligneo scamno 4 tosta rapa comederit; cum Samnites, qui legati 5 erant, ad illum venirent, & magnum pondus auri 6 adferrent. *an accepit munus* 7? minime, sed dixit, eum, qui acie 8 non victus esset, non debere pecunia corrumpi 9. *quo-*

makogni 6 rőfőgni 7 szifzelni üvölteni 8 hango, 9 gerlitze 10 nyög, nyögdétselni 11 kotkodátsol 12 *a* bagoly *b* uhúhol 12 béka 13 rekegni 14 paraszt 15 tó víz 16 völgy 17 térdet hajtani 18 meg tiltani 19 lágy, ifzap 20 víz 21 meg zavarni 22 példázat 23 irigység 24 meg tiltani, tartóztatni, nem engedni 25 széna.

CLI. 1 Száraztani, aízalni 2 répa 3 tűz hely 4 szék, lőtza 5 követ, küldetetetni 6 arany 7 ajándék 8 hadi erő, ütközet 9 meg

modo Scolari felicissimus 10 *dux Sigismundi, regis Ungarorum, punitus?* liquatum 11 aurum 12 infusum ori, quia largitionibus 13 corruptus 14 a Venetis.

CLII. *Quid traditur de Mithridate, rege Ponti?* eum sæpius usum esse ruta 1. *cur?* quia antidotus 2 (antidotum) est. *qualis versus est de ea?* salvia 3 cum ruta faciunt tibi pocula 4 tuta 5. *cur igitur antidotum sumsit?* quia timuit infidias 6 novercæ 7. *quid porro narratur de eo?* eum ita profecisse 8 antidoto, ut nec toxica 9 præsentissima 10 nocuerint. *cur præterea mirabilis?* quod viginti duarum gentium linguas loqui quiverit (sciverit) 11. *quæ lingua omnium ditissima putatur?* Arabica, hinc Harisi duas orationes scripsit, quarum in una omnes voces sin, in altera schin, continent.

CLIII. *Quid est præstantissimum* 1 *omnium bonorum?* sanitas 2. *quid Juvenalis præcepit* 3? orandum 4 est, ut sit

vesztegettetni 10 igen szerentsés 11 olvasztott 12 öntetni 13 ajándék 14 meg vakítatni.

CLII. 1 Ruta 2 méreg ellen való eszköz, orvosság 3 zsálya 4 pohár 5 bátorságos 6 lefelkedés 7 mostoha anya 8 elő menni 8 méreg 10 erős, friss 11 tudni.

CLIII. 1 Leg betsefebb 2 egésség 3 javasolvi, parantsolvi, eleibe adni 4 imádkozni 5

mens sana 5 in corpore sano, ut corpus, oculi & reliqua membra *a* sint, æque ac mens vegeta, ut nos vegetos *b*, præbeamus *c* ad negotia *d*; nam nostra omnium interest *e* recte valere. *quo voto 6 finiebant 7 prisca epistolas? vale. quomodo tueri 8 possimus valetudinem 9? sobrietate 10 & motione 11, sive exercitatione 12 corporis & diæta 13, hinc Cornaro sex centenarius 14 vixit 15 corpore, animo & memoria, quod duodecim uncias 16 edisset, & quatuordecim bibisset, cum ante valetudinarius 18 fuisset. cur oportet nos sobrios 16 esse? quia plurimi maturant (properant) 19 mortem intemperantia 20 & temulentia 21. Nam temulenti 22 non solum vacillant 23 ex vino, & impotes 24 linguæ ac mentis sunt; sed etiam postremo die 25 marcent 26, & veterus (lethargus) 27, alique morbi oriuntur, hinc alii sciant 28*

józan ész *a*, erős, friss *b*. eleven alkalmatos *c*. tenni *d*. foglalatosság *e*. gondom van reá 6 kívánság 7 el végezni 8. oltalmazni 9 egészség 10 józanság 11 mozgás 12 gyakorlás 13 rend, és mód tartás az élésben 14 száz esztendő öreg 15 jó erőben lenni 16 lat 17 beteges 18 józan 19 szittetni 20 mértékletlenség 21 torkosság ifzákosság 22 ifzos 23 tántorogni 24 nem bírni 25 más nap 26 bádgyatt, téhetetlen 27 almosság 28 ki pökdösni 29 háynyi 30 genyet

sanguinem, alii eructant 29 saniem 30, aliis venter tumuit (tursit 31) aqua intercute (hydropo) 32, eque interiit Bela II. rex Ungariæ. *quo insanos 33 miserunt?* Anticyram 34, ut helleborum 35 biberent, quia illis opus erat.

CLIV. *Cur vero opus est i motione & exercitatione?* ne sanguis torpeat 2 in venis 3 & arteriis 4, & vena intumescat a in varicem b. *qua ratione Guilielmus Budneus exercuit 5 corpus, cum lassus 6 esset studendo?* teste Regio, lignum secuit ac fidit 7, hortum coluit, runcavit 8 noxias 9 herbas, arbores sevit, & disposuit in series 10. Cum sudum esset 11, tum per salebras 12 corpus fatigavit 13 ad sudorem 14 usque. *qua ratione Mlyconius se exercuit?* compegit 15 libros. *quomodo Platerus?* tornavit 16 & cum tornatoribus 17 certare potuit. *quis tornos 18 invenit?* Theodorus Samius. *quis admodum peri-*

31 dagad 32 víz kórság 33 eszetlen, bomlott eszü 34 hajdan város volt görög országban, a hol sok prüffzentő gyökerek termettek, ma Livániának neveztetik 35 hunyor.

CLIV. 1 Szükség 2 restülpi, sürüdni lan- kadni 3 erek 4 verő erek a. fel dagadni b. vér tsomózat 5 gyakorolni, mozgatni 6 fáradt 7 hasítani 8 gyomlálni 9 ártalmas 10 rend, 11 tisztá idő 12 töretlen, járatlan út 13 fárasztani 14 izzadás 15 be kötni 16 esztergályozni 17

tus fuit tornandi? Petrus, Rufforum imperator. *quæ motio pinguibus* 19 & *succi* 20 *plenis est aptissima?* si mannis 21 vehuntur 22. *quid Heraclitus docuit?* motionem esse matrem omnis mutationis 23.

CLV. *Cui simillima est nostra vita?* scenæ 1, in qua alii alias partes agunt 2, & singuli 3 labores sustinent 4; alii reges agunt 5, sedent in folio 6 (throno), quod (qui) splendet 7 auro & purpura, ac subiectos 8 regunt: alii sunt strenui 9 milites ac duces, strages edunt 10 inter hostes, sedant 11 tumultus 12 ac seditiones 13: alii iudices agunt 14, infontes 15 absolvunt, fontes 16 autem afficiunt suppliciis 17, leges promulgant 18: alii sunt satellites 19 & stipatores 20, qui stipant 21 principes: alii agunt sartores 22, & farciunt 23 vestes, alii futores 24, & consuunt 25 soleas 26: alii vietores 27, qui vient 28 dolia circu-

esztergályos 18 tsutora 19 kövér 20 nedveség 21 tsikó 22 lovaglani 23 változás.

CLV. 1 Néző játék 2 más személynét viselni 3 minden 4 dolgozni 5 királyságot viselni 6 királyi szék 7 fényleni 8 alatt való 9 frifs, féreny 10 vagdalkozni 11 tsilapítani 12 lázadás 13 fel támadás 14 bíróságot viselni 15 ártatlan 16 vétkes 17 élettől meg fosztani 18 nyilvánítani 19 katonai szolga 20 test őrző 21 körül venni 22 szabó 23 varni 24 tsizmadia 25 varni 26 tsizma 27 bodnár 28 bodnározni 29

lis 29: alii villici 30, & villas 31 colunt; alii sculptores 32 qui sculpunt 33 ære, marmore: alii speculatores 34, & ex specula 35 speculantur hostem: alii autem sunt fanniones 36, qui, fannis 37 risum movent 38: alii scurræ 39 sunt, & succurrantur 40, alii parasiti 41 sunt, & assentantur 42. *qui laude dignissimi?* qui personam tuiti 43 sunt, quæ imposta 44 erat: sin minus 45, explodiendi 46 sunt.

CLVI. *Qui differt a tragædia a comædia?* quod in illa tristis (tragicus) fit exitus 1, *quæ fuit fors Cyri?* a regina, Tomyri, victus est, quæ ei caput abscidit 2 a cervicibus 3, & in saccum 4 coniecit plenum sanguine, *quid agebat?* satia 5 de sanguine, quem sitiisti *b.* *quid Crasso evenit?* aurum liquatum 6 infulum 7 ori, additis verbis: satia te auro, quod sitiisti, cujusque infatiabilis 8 fuisti, *quæ fortuna*

ábronts 30 majoros 31 majorság 32 kép met-tzö 33 metzzeni 34. nézö, szemlélö 35 nézö hely 36 nevettetö 37 tréfaság 38 nevettetni 39 trágár 40 trágárkodni 41 hízelkedö, tsél tsap 42 tsapodárkodni 43 személyt jól viselni 44 reá bízni 45 ha külömben 46 ki katzagni, tsúfolni,

CLVI. *a.* Szomorú játék 1 ki menetel végezet 2 el vágni 3 nyak szirt 4 zsák 5 magát meg elégíteni *b.* izomjúhozni 6 olvasztott

Belisarii, summi ducis Constantinopolitani?
 oculi exsculpti 9 sunt, seditque juxta 10
 vias instar mendici 11, ac mendicavit 12,
 dicens; date stipem 13 pauperi Belisario.
quo dolo Ludovicus, saltator, evasit ex
custodia 14? ferali habitu 15 desilivit
 (iit, uit) 16, ex arce, Giebichenstein,
 in Salam, quæ (qui) alluit 17 arcem
 (ci) *quo pacto Wenceslaus ignavus* 18
erupit 19? elapsus 20 est per restim 21
 ex arce, quem piscator ei clanculum 22
 attulerat, *quo dolo Nicolaus Franciscus,*
dux Lotharingæ, & conjux evaserunt 23
ex custodia 24? corribus 25 finum 26
 extulerunt bene mane 27. *cur præfectus*
custodiæ 28 *noluit credere?* quia putabat
 per jocum 29 dici, quod essent calendæ
 Apriles 30.

CLVII. *Quid creditum est de Mor-*
pheo? esse filium & ministrum 1 somni 2,
 atque somnia 3 inducere 4. *an somnus*

7 bele önteni 8 meg elégedhetetlen 9 ki vájni
 10 mellett 11 koldús, kéregető alami'snát 12
 Isten nevébe kérti 13 alamizsna 14 örizet 15
 halotti ruha 16 el szökni 17 mellette foly, fa-
 lát mossa 18 lomha, latsuha 19 ki rontani el-
 illantani 20 le ereszkedni 21 kötel 22 allatom-
 ban 23 ki szökni, el lodúlni 24 orízet, fog-
 ság 25 kosár 26 ganéj, gaz 27 idején, jókor
 28 örizet tiszttye 29 tréfa 30 első napja.

CLVII. 1 Szolga 2 álom 3 álmod hozni

5 *est saluber* 6? omnino. Nam fessa membra 7 mulcentur 8 & requiescunt 9 a labore. *an quies est salutaris* 10? oppido 11. Nam quod caret alterna requie 12, durabile 13 non est. *quid autem in segnes* 14 & *somnolentos* 15 *dicitur, qui stertuerunt* 16 *in medios dies* 17? dormiens nulli rei est 18. *quæ inducunt saporem* 19? amygdala, opium 20, & papaver 21. *quid traditum de Dionisio, tyranno Heracliensi?* eum tam somniculosum 22 fuisse, ut acubus 23 excitandus 24 fuerit. *quid de Oxenstirnio, duce Suecorum?* eum tantum duas infomnes 25 noctes per totam vitam habuisse.

CLVIII. *Quid fictum est de Echo?* eam fuisse nympham & tabuisse 1 (contabuisse) amore Narcissi; hinc nihil nisi vocem superesse 2 & solum sonum 3 audiri. *quod est signum tabis* 4? sicca tussis 5, quæ nihil excreat 6 deinde macies 7 *quis*

5 álom 6 egésséges, hasznos 7 faradt tag 8 pihentetni 9 meg nyugodni 10 egésséges hasznos 11 igen is 12 meg nyugvás 13 tartó, állandó 14 rest, tunya 15 álmos 16 hortyogni 17 dél 18 semmire való, haszna vèhetetlen 19 álmot hozni 20 mák zsír 21 mák 22 álmos 23 tö 24 fel költeni 25 álmatlan.

CLVIII. 1 El epedni 2 fel van, fel maradt 3 hang 4 epedés, epedtség 5 köhögés, kö-

autem erat Narcissus? juvenis venustus 8, qui, cum suam speciem 9 spectasset in unda 10, coepit se amare; nam olim aqua pro speculis usi; extinctus 11 autem mutatus est in florem, Narcissum. *quomodo fit echo?* cum sonus saxi & sylvis reperiuntur 12. *ubi datur stipenda* 13 *echo?* prope Mediolanum; Gubernator 14; Gonzaga, curavit strui, (struendam) quæ vicies 14 & tricies 16 respondit.

CLIX. *Quando vestiebantur i Romani toga* 2? tempore pacis, sicuti sago 3 tempore belli. *qualem vestem gestabant sub toga?* viri tunicam 4 sine manicis 5, mulieres autem indutæ erant tunica manicata 6, quæ ad talos 7 defluxit 8, & matronæ stola *a*, & palla *b*, sed plebejæ *c* toga *d*. *quod vestimentum attigit 9 cutem?* indusium 10. *qua veste imperator discernebatur* 11? paludamento 12 (chlamyde), quod colli-

hétselés 6 ki háyni, vetni 7 szárazság, fonnyadás 8 szép, ékés, kellemes 9 ábrázat, kép 10 hab, víz 11 ki múlni e' világból, meghalni 12 visszfa ütödni 13 tsudálkozásra, bámulásra méltó 14 igazgató 15 hulzszor 16 harmintszor.

CLIX. Öltözködni 2 hofzszú ruha 3 kurta mente 4 dolmány 5 kesztyű, újjatlan 6 újjas dolmány 7 boka 8 le éni *a* szoknya *b* palást *c* köz nemű *d* hofzszú ruha 9 hozzá éni 10 jng 11 meg különböztetni 12 kurta mente 13

gabatur 13 fibula 14 in dextera axilla 15. *domestica vestis* 16 *qualis erat?* vilior 17. *in luctu* 18 *quam vestem sumserunt* 19? pullam 20, uti nos atram; contra in Japan niger color signum lætitiæ, & candidus tristitiæ. *quid observas de vestitu fimbriatæ vestis puerorum?* eos solitos esse sumere virilem togam 21, cum inciperent pubescere 22, scilicet circa (circum) decimum sextum, aut septimum annum. *in profectiõibus* 23 *quam gestabant?* lacernam pinguem 24. *prætecta* 25 *autem qualis fuit?* erat laxa 26 vestis, circumquaque 27 limbus 28 erat prætextus 29 purpura. *quo vestitu* 30 *distincti* 31 *senatores?* lato clavo 32, uti equites 33 angusto clavo 34. *trabea* 35 *quorum gestamen* 36? magnatum 37. *quis luxuriosus* 38 *fuit vestibus?* Hissiam Califa. Nam habuit septingentas 39 vestiarias 40, iter factururus 41 sexcentos

öszve kaptsolni 14 kapots 15 jobb váll 16 házi ruha 17 oltsó szerü 18 gyász 19 fel venni 20 fekete, gyász szín 21 asszony mente 22 férfiafodni 23 utazás 24 úti bö mente 25 prémezet, szél 26 bö 27 környös körül 28 prém 29 prémezet 30 ruházat 31 meg külömböztetni 32 római polgár gomb (a' széles tizt viselőké volt) 33 lovas 34 keskeny gomb 35 királyi, vagy gyözedelmi, úri ki varrott ruha 36 ruházat 37 fő rend 38 bujálkodó a' ruházatban 39 hét száz 40 ruházat ládája 41 útra induló 42 meg-

camelos iis onerabat 42, adhæc duodecim millia indusiorum 43, mortuo lodix feralis 44 defuit 45.

RUDOLPHUS AGRICOLA IOAN.
AGRICOLÆ SUO FRATRI. S. D.

N IHI L habeo, mi frater, quod vel ego aptius tibi pro nostra necessitudine, ut qui frater sim tuus, afferre possim: vel tu potius pro tua ætate, ut qui prima iuventæ spatia ingrederis, ex me expectare debeas, quam ut undecunque possim ea tradam tibi, quibus & eruditione ornatior, & vita melior evadas. Idque dignum studiis meis, dignum amore nostro arbitror munus, ea parare tibi, quorum usus non tempore intercidat, non casibus obnoxius sit: sed quemadmodum natura perpetuo nos devinxit pignore, ita illa quoque, quæ a me accipis, solida perinde sint perpetuoque tibi adjumento futura. Quod si pul-

terhelni 43 ing 44 hallotti lepedö, abrosz, takarék 45 nem vólt.

chre apud Poeatam ille monuisse filium videtur, qui inquit:

*Disce puer virtutem ex me, verumque
laborem: fortunam ex aliis.*

Et ille quidem, cujus omnis conatus pendeat ex fortuna, omnis ad fortunam labor dirigebatur: non immerito virtutis ego tibi hortamenta colligam, qui vitam hactenus eis impendi studiis, quæ vera certissimaque ad virtutem ducunt via, quæque in rebus humanis quid expetendum sit, quid fugiendum, quid recte secusve fiat, veluti in speculo conspiciendum nobis considerandumque proponunt. Cum sint autem per multa, quæ ad vitæ pertineant institutionem, græcis, latinisque literis conscripta, egregia imprimis & admirabilis Isocratis ad Demonicum Parænesis mihi videtur. Ea enim suavitatis est dicendi, is ornatus, & (ut ita dicam) sculptura orationis, tanta præterea majestas, utilitas, decor præceptorum, ut si, quemadmodum pugiles meditados quosdam nudos nexusque habent, quibus in certamine subito vel non cogitantes etiam utantur, ita nos quoque oporteat certa quædam & ad manum deposita vitæ habere præcepta, quæ omnes nostras velut ad filum dirigant actiones, quorum tenax

infixa mentibus nostris memoria, recti nos
limitem egredi ubique vetet, hic libellus
aptus vel maxime ad hanc rem, atque ac-
comodatus mihi videatur. Eum itaque in
latinum sermonem e græco converti, rem
scrupulosam conatus, ut numeros quoque,
quorum ille fuit observatissimus, & sche-
mata, vel (ut nos dicimus) exornationes
exornationis, quoad possem, imitarer. Per
similiter enim cadentia & definentia, &
æquata, & contrapofita, & reliquos id ge-
nus ornatus volvitur oratio. Quorum ut
studiosus, præcipue Georgias Leontinus,
præceptor ipfius, aliique ætatis illius fophi-
fiæ fuerunt, ita diligentior ipse, ut secuta
ipsum, non affectata viderentur. Hunc ergo
legendum tibi etiam atque etiam, & ad
verbum quoque ediscendum cenfeo, fem-
perque, velut ante oculos, tanquam regu-
lam quandam, vitæque præscriptum, ha-
bendum. Ita fiet, ut non solum instruat
os tuum, verum animum quoque emendet.
Quemadmodum enim doctrinam præcipuum
est intelligere quæ legas: ita ad virtutem
maximum, facere quæ intelligas.

ISOCRATIS AD DEMONICUM PA-
RAENESIS, PER RUDOLPHUM AGRI-
COLAM E GRAECO IN LATINUM
SERMONEM TRANSLATA.

IN multis, Demonice, rebus multum invenimus distantes bonorum mentes, atque malorum cogitationes, multo vero maximum accepere discrimen circa mutuam consuetudinem vitæ. Hi enim præsentibus solum amicos venerantur, alii eos quoque, qui longe absunt, benevolentia prosequuntur. Ac malorum quidem amicitias tempus exiguum dissolvit: at bonorum ne omnis quidem ævi tractus extinguit. Quum putem igitur eos, qui gloriam expetunt, quique suos eruditioni conatus destinant, bonos, & nequaquam malos decere sectari, hanc orationem dono tibi misi, indicium erga te benevolentia, signumque cum Hipponico familiaritatis. Decet enim liberos, quemadmodum facultatum, ita amicitia quoque paternæ hæreditatem suscipere. Video autem & occasionem nobis convenientem, & præsentis nos opportunitatem temporis adjuvantem. Tu enim erudiri cupis, ego erudire alios adutor. Tu sapientia studio adhuc teneris, ego deditos illi recta via deduco: quicumque autem adhortatoria ad
amicos.

amicos suos orationes conscribunt, pulchrum illi quidem opus assumunt, non tamen circa id, quod est in philosophia præstantissimum, laborant. Qui vero adolescentibus præmonstrant, non ea, quibus vehementiam in dicendo consequantur, sed quo pacto vita moribusque induriantur, tanto magis quam illi audientibus profunt, quantum interest, quod illi ad sola ipsos verba confirmant, hi vero ipsorum quoque facta emendant. Quamobrem nos non exhortationem tibi scribentes, pergemus nostri te consilii participem facere, quas res oporteat adolescentes desiderare, & quæ rursus opera vitare: qualibus item hominibus se conjungere, & quomodo suam ipsorum vitam instituire. Quicumque enim vitæ cursum hoc itinere fecerunt, hi soli ad ipsam virtutem ingenue adire potuerunt, qua non res honestior, non constantior est ulla. Pulchritudo enim vel tempore flaccescit. Divitiæ vitiorum sunt potius, quam integritatis ministræ, facultatem nempe desidie præbentes, & ad voluptatem juvenes excitantes. Robur prudentiæ conjunctum profuit, sine illa vero sæpius eum, qui id habet, offendit: & corpora quidem eorum, qui se exercent, adornat, industriam vero mentis obscurat. Virtutis autem possessio, quorum bona fide mentibus

ipsa caluerit, sola confenescit, divitiis potior, utiliorque generis splendore: quæque fieri nequeunt ab aliis, illa suis viribus fidens, & multitudini metuenda constanter expectans, desidiam, dedecus, laborem, laudem arbitratur. Hoc cognitu perfacile est ex gloria certaminum Herculis, operumque a Theseo gestorum, quibus morum præstantia tantum laudis inligne operibus adjecit, ut omnis temporum posteritas, rebus, quas gesserunt, offundere nequeat oblivionem. Sed tu quoque memor patriæ tui vivendi sectæ, nonne habebis pulchrum ac domesticum eorum, quæ a me tibi dicentur, exemplum? Neque enim parvi virtutem faciens, neque socordiæ deditus egit ætatem, sed corpus laboribus exercebat, animo pericula subibat, neque extramodum divitias expetebat, sed præsentibus quidem fruebatur bonis, veluti mortalis, gerebatque curam futurorum, velut immortalis. Neque vero contempte vitam instituerat; sed elegans erat & magnificus, simulque expositus amicis, imensus laudabat officio ipsum prosequentes, quam generis sibi necessitudine devinctos. Persuadebat enim multo ad amicitiam efficaciorum esse naturam lege, mores genere, electionem necessitate. Tempus in præsentia nos deficeret, si omnes illius actiones enu-

merare pergamus, exacteque de illis nobis alio erit loco differendum. Nunc signum quoddam Hipponici sustulimus naturæ, ad quem, velut exemplar, vitam formes oportet, legemque tibi mores illius putes, & imitatore te, æmulumque virtutis paternæ præbeas. Turpe namque fuerit pictores pulcherrima quæque; exprimere animantium, & liberos non imitari industriam parentum. Existimes autem nullum ita pugilem contra adversarios suos decere meditari, sicut te considerare, quo pacto cum patris tui ratione vivendi decertes. Fieri autem non potest, ut animum quisquam taliter formet, nisi multis ante honestisque præceptis fuerit expletus: Corpora namque moderatis laboribus, animus vero actionibus honestis roboratur. Experiar igitur breviter ea tibi exhibere, quibus observandis, in vita plurimum videaris virtutibus additurus, & gloriam cunctos apud homines consequuturus.

P RIMUM quidem pie divina colas, non solum sacrificans, verum etiam, quod juraris præstans. Illud enim affluentiae opum est signum, hoc morum probitatis indicium,

Numen venerare semper quidem, præfertim quod civitas: sic enim simul videberis sacra Deo facere, legibusque obtemperare.

Talem te exhibeas erga parentes, quales exhibere se tibi voles ex te progenitos.

Firma exercitationibus te corporis, non iis quæ robori, sed quæ sanitati conducunt. Id assequeris, si defines laborare, tolerando adhuc labori sufficies.

Neque in risum proclivis esse velis, neque in verba confidens: illud enim stulti est, istud furentis.

Quæ factu turpia sunt, ne dictu quidem putes honesta.

Fac assuescas non tristis esse, sed cogitabundus: propter illud enim ferox, propter hoc providus esse crederis.

Putes imprimis decere te modestiam, pudorem, justitiam, temperantiam. Istis enim omnibus contineri probitas adolescentium videtur.

Neque latiturum te, si turpe quippiam feceris, speres: ut enim alios celes, te ipsum tamen conscium habebis.

Deum time, parentes honora, amicos reverere, legibus obedi, voluptates sectare gloriæ junctas: oblectatione enim cum honestate nihil est melius, sine illa vero nihil est pejus.

Obtrectationes devites, tametsi fuerint falsæ: vulgus enim veritatem ignorat, opinionemque potius spectat.

Sic facito cuncta, velut neminem celaturus: tametsi enim parumper occultes, postea tamen detegeris.

Plurimum tibi opinionis adjunges, si appareat ea te non facere, quæ, si fuerint ab aliis facta, reprehendas.

Si cupide didiceris, multa quoque disces. Quorum habes doctrinam, ea meditationum custodias curis: at quæ nescis, ea perceptis adjuuge doctrinis. Aequè namque turpe est, eum, qui utilem audit orationem, non addiscere, & cui datur ab amicis munus aliquod, non recipere.

Vitæ otium studio percipiendæ eruditionis impende: sic enim difficulter ab aliis inventa, facile tibi percipere continget.

Putam multitudinem præceptionum multis opibus esse potiorem: istæ enim celeriter dilabuntur, illæ in omne permanent tempus. Sola enim rerum omnium immortalis est sapientia.

Ne pigeat longum facere iter ad eos, qui conducibile se aliquid docere profitentur. Turpe namque fuerit mercatores tanta transire maria, quo cumulationes suas opes efficiant: adolescentes vero ne terrâ quidem

sustinere proficisci aliquando, quatenus meliorem suam faciant mentem.

Moribus fac ut sis comis, verbis autem affabilis: est autem comitatis benigne obvios appellare, affabilitatis, familiariter cum ipsis verba communicare.

Benignum te præbeas cunctis, optimis autem utaris. Sic & illis inimicus non eris, & istis amicus fies.

Neque crebro convenias eisdem, neque diu cum eis agas de eisdem. Satietas enim est omnium.

Exerce spontaneis teipsum laboribus, ut adactos quoque perferre queas.

A quibus turpe est animum vinci, eorum omnium temperantiam exerce, lucri, iræ, voluptatis, doloris: Id autem continget, si lucrum putaveris id quo gloriam augeas, non quo divitia addas.

In ira, si talis adversus peccantes, quales delinquenti tibi esse alios velles: In jucundis, si turpe putaveris, servis te tuis imperare, voluptatibus vero servire. In adversis, si alienas respicias calamitates, tibi quoque quod homo sis, in memoriam subinde deducas.

Verborum magis quam pecuniarum deposita tuere: decet namque viros jejundo se fideliores præstare.

Consentaneum putato perinde malis

non credere, quemadmodum fidem bonis habere.

Quæ nolis efferri, nemini dixeris, nisi tantundem expediat ea taceri, & tibi dicenti, & illis qui audierunt.

Iusjurandum adactum, propter duas accipito causas, vel ut te ipsum turpi crimine exolvas, vel ut amicos tuos in magnis periculis serves. Pecuniarum autem gratia nullum numen iuraveris. Videberis enim aliis pejerare, aliis pecuniarum cupidus esse.

Nullum fac amicum, nisi exploraveris ante, quo pacto prioribus sit usus amicis: spera namque ipsum erga te futurum talem, qualis & erga illos fuit.

Tarde fias amicus; factus autem, da operam, ut permaneat: tantundem enim dedecoris est, & nullum amicum habere, & crebros subinde amicos mutare.

Neque cum damno amicos probes, nec inexpertus ipsorum esse velis: hoc autem facies, si & cum nullius indigeas, te simules indigere, & illa quæ vulgari nihil referas, velut occultanda, concredas: deceptus mores illorum rebus fictis nosces. Amicos proba, & ex vitæ adversitate, & ex periculis societate: aurum enim igne perspiciamus, amicos vero inter adversa cognoscimus.

Amicis hoc pacto uteris commodissime, si non, ut ab eis rogeris, expectes, sed pollicens ultro ipsis in tempore succurras.

Aeque putes turpe, & ab inimicis superari injuriis, & ab amicis superari beneficiis.

In familiaritate proba non solum malis tuis indolentes, verum etiam bonis non invidentes: multos enim, qui cum infelicibus mœrent, prosperitatis illorum invidia torquet.

Absentium amicorum fac memineris apud praesentes, ut rationem etiam illorum quoque absentium habere videaris.

Circa vestitum elegans, non splendidus esse velis. Est autem elegantis quidem magnificum, splendidi vero esse profusum. Ama rerum non immensam possessionem, sed moderatam perfruitionem.

Contemne divitiarum studio occupatos, atque iis, quæ habent, uti nescientes: simile namque contingit illis, quod equum possidenti bonum, & equitare nescienti.

Adnitere divitias tibi, pecunias scilicet, atque possessiones, apparare, sunt autem pecuniæ illorum, qui recte ipsis fruiscent; possessiones, qui ipsis uti queunt.

Dilige quas habes facultates duas ob causas, ut & magnum aliquot damnum refarcire, & amicis probis laborantibus

possis opem ferre: ad reliquum vitæ usum non plus æquo, sed moderate ista concupisce.

Amplectere quidem præsentia, quærasque meliora.

Nulli calamitatem exprobraris: communis enim est fortuna, futurum incertum.

Bonis bene fac: honestius enim thesaurus est gratia, quæ a bono viro debetur.

Si malis benefacias, simile tibi continget, quod illis, qui alienos canes pascunt: illi enim danti, sicut temere accurrenti, allatrant: mali quoque eos, qui profunt, sicut qui nocent, similiter offendunt.

Adulantes avertere, perinde atque fallentes: utrique enim, cum eis fides habetur, injuria afficiunt eos, qui sibi crediderunt.

Si amplexus fueris amicos, qui ad pessima gratificantur, non habebis unquam, qui ad ea, quæ sunt optima, sequendum assistant.

Comem te præbeas eis, quibuscum conversaris, & non insolentem: Superborum enim fastum vix servi quoque perferent: at amorum comitatem cuncti benigniter acceptant.

Eris autem comis, si neque jurgator sis, neque implacidus, neque cum omnibus contendas, neque iræ eorum, cum

quibus agis, celeriter occurras, neque si injulste quidem fuerint irati, sed effervescentibus condas, deinde ipsos, ubi relanguerit ira reprehendas.

Neque inter seria ridiculis gaudeas: intempestivum enim ubique est molestum.

Neque ingrate gratiam ineas, quod multis evenit, qui faciunt quidem, sed ægre tamen amicis inserviunt.

Neque cupidus fueris, vel culpandi, quia grave est, vel castigandi, quia est acerbum.

In primis cave tibi a potandi consuetudine; quod si quando tulerit tempus, ante ebrietatem surge: cum fuerit mens vino corrupta, patitur idem, quod currus solent, qui suos effuderunt aurigas. Illi namque nullo ordine, suis destituti rectoribus, feruntur: animus quoque plurima peccat, ratione subversa.

Immortalia sentias, magnitudinem animi præ te ferendo: mortalia vero, moderate præsentibus perfruendo.

Tanto modestiam meliorem immodestia putes, quantum est, quod alta quidem omnia perverse facta lucro sunt eis, qui illa admittunt: sola autem immodestia damno afficiet eam habentes: plerumque enim, quos verbis offenderunt, illis rebus pœnas luunt.

Quorum conciliare tibi amicitiam velis, boni quidpiam de eis prædices apud illos, qui sunt renunciaturi. Principum enim amicitia, laus est: inimicitia, vituperium.

Quum consulis, præterita sumas in exemplum futurorum: latens enim ex eo, quod apertum est, expeditissime poteris cognoscere.

Delibera diu, celeriter vero confice, quod decrevisti.

Optimum puta contingere nobis a Deo prosperitatem, a nobis ipsis prudentiam.

Quibus de rebus libere proloqui te pudent, visuque cum amicis aliquibus de eis communicare, verbis, velut de alieno negotio, utere. Sic enim & illorum sententiam nosces, teque ipsum haudquaquam manifestum reddes.

Quum super tuis rebus aliquem in consilium tibi assumes, considera primum, quo pacto suas ipse res gessit: qui enim male administravit suas, nunquam bene consulet in alienis.

Ita poteris maxime ad consulendum excitari, si calamitates, quas offert temeritas, spectes: sanitatis namque tunc præcipue curam habemus, cum valetudinis adversæ dolorum recordamur.

Regum imitare mores, illorumque vitæ rationem sectare! videberis enim am-

plecti illos, vel æmulari: itaque apud multitudinem tibi majorem continget laudem assequi, & constantiore regum benevolentia perfrui.

Obsequere legibus, quas reges statuunt, firmissimam tamen legem mores illorum putes. Sicut enim qui Rempublicam gubernant, opus habet populum observare, ita sub Principatu viventem, maxime Regem decet honorare.

Magistratu præditus, nemine ad obeunda ministeria malo utere. Quæ enim ille deliquerit, eorum in te culpa refertur.

Ex publicis administrationibus abeas, non opibus cumulatio, sed gloria honestior: multis enim opibus præstantior est multitudinis laus.

Nullam rem inhonestam neque dicto, neque facto juveris. Videberis enim ipse talia facere, qualia facientes alios tueris.

Sic te compara, ut aliis superior esse possis: sis tamen æquo contentus, ut justitiam videaris expetere, non propter imbecillitatem, sed propter æquitatem.

Elige justam potius paupertatem, quam divitias injustas. Tanto enim præstantior est opibus justitia, ut illæ solis divitibus profint, hæc vero defunctis etiam gloriam præstet: & illæ passim improbis contingant, hæc malis prorsus sit inaccessa.

Neminem tibi junxeris eorum, quibus iniustitia lucro est: sed potius eos, qui propter iustitiam ferunt iacturas. Iusti enim, etsi nulla alia re superant iniustos, honesta tamen spe ipsos antecellunt.

Omnium curam gere, quæ ad vitam pertinent, maximeque, omnium providentiam tui ipsius exerce: maximum enim in minimo est, mens bona in humano corpore.

Operam da, ut sis corpore laborum patiens, animo sapientiæ appetens, ut illo perficere possis decreta, hoc decernere facienda.

Quidquid dicturus es, prius apud animum tuum expende: multorum enim cogitationem lingua præcurrit.

Putâ rerum humanarum nihil esse firmum: ita nec in prosperis lætitia gesties, nec in adversis dolore concides.

Duo tibi tempora ad dicendum deputa, vel cum sint aliqua, de quibus exploratum habeas, vel de quibus dicere esse necesse. In solis enim istis potior est silentio sermo: in reliquis melius fuerit tacere, quam loqui.

Gaude, cum tibi contigerint bona, moderateque dole, ubi inciderint mala: neutrius tamen animi in aliis esse velis manifestus: Absurdum enim est reconditas in

domibus opes asservare, & cogitationem in propatulo positam circumferre.

Magis dedecus vites, quam periculum. Oportet enim malis formidabilem finem vitæ: probis vero vitam cum turpitudine conjuctam.

Conare imprimis vitam in tuto collocare. Quod si tamen contigerit in periculum te devocari, quære in bello salutem cum honesta opinione, & non cum pudenda fama: mori namque cunctis providentia decrevit, sed honesta vita decedere, id bonis tantum viris proprium natura concessit.

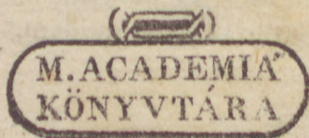
Nec mirum tibi videatur, si multa, quæ diximus, haudquaquam præsentis tuæ convenient ætati: non enim id me latebat, sed statui eadem opera, & præsentis vitæ consilium tibi proferre, & futuri temporis monita relinquere: quæ quanto tibi sint usui futura, facile cognoscas: qui vero tibi cum benevolentia consulat, difficulter consequeris. Ut ergo reliqua non ex alio requiras, sed hinc, velut ex ærario, proferas, decrevi nihil eorum prætermittere, quæcunque tibi possim in consilium asserre. Gratiam autem habeo Deo ingentem, si, quam de te concepisti: non me fallat opinio. Plerosque; enim videmus, ut cibus jucundissimis potius, quam saluberrimis delectari, ita seducuntibus a vero amicis potius acce-

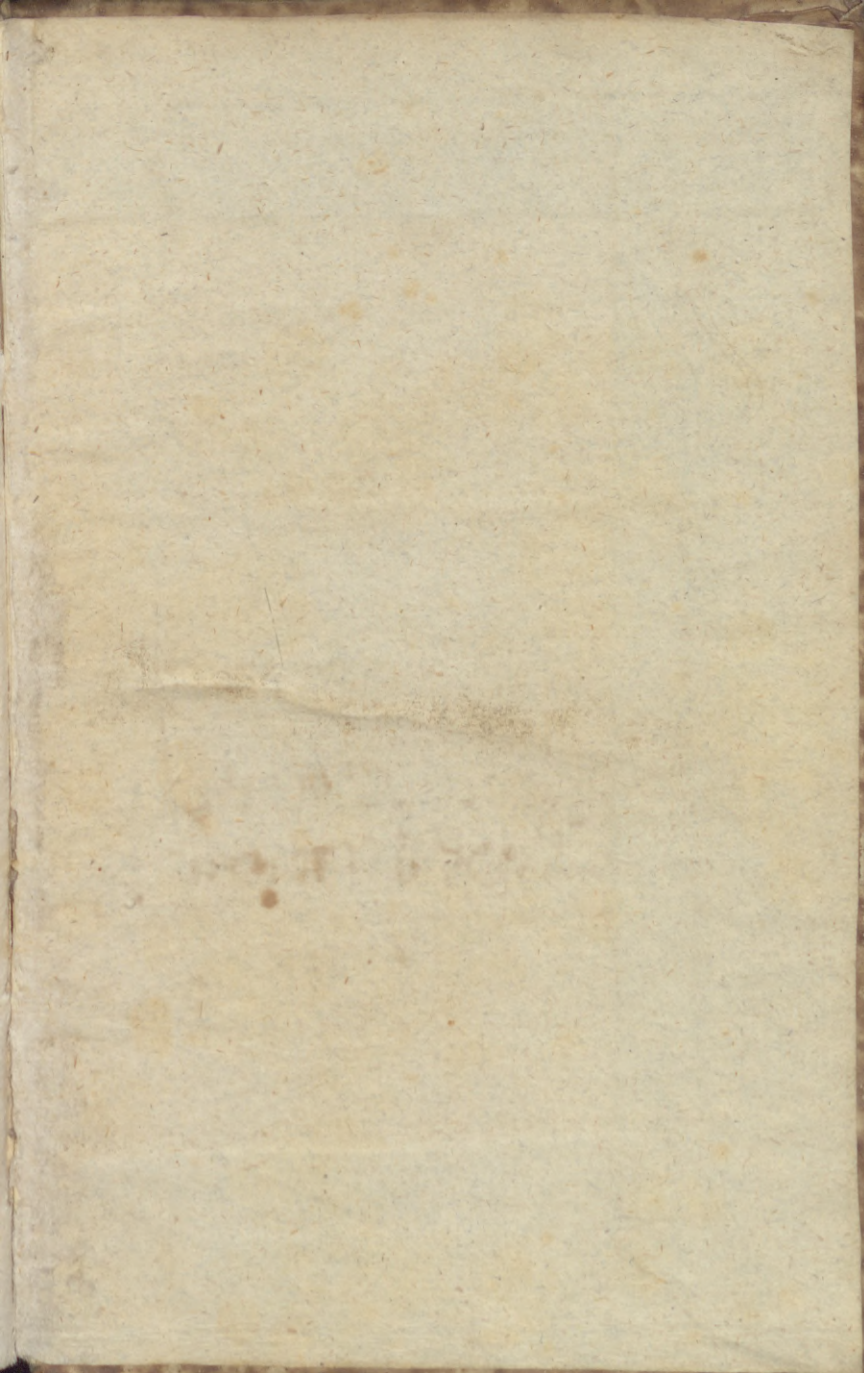

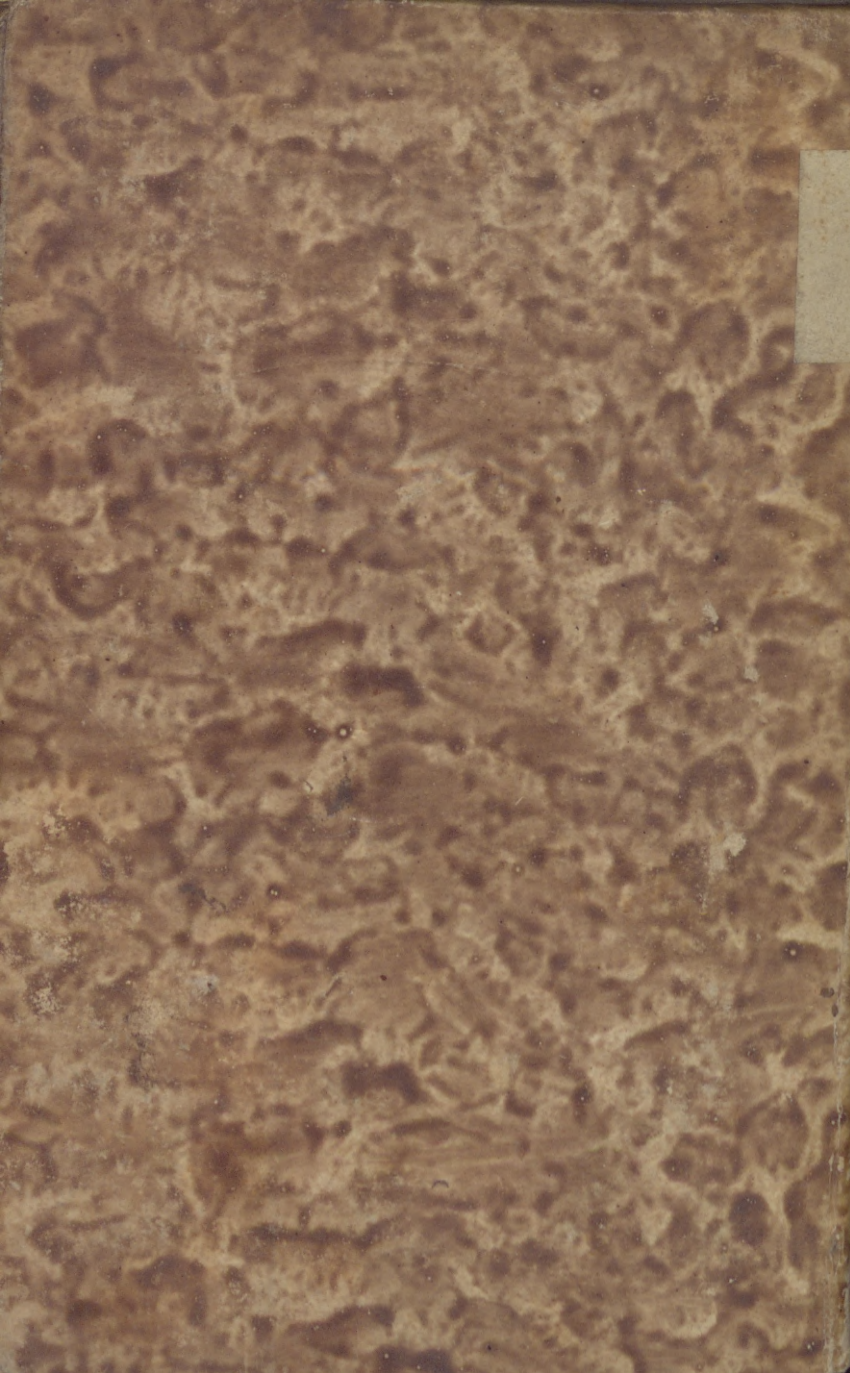
dere, quam illis, qui ad meliora hortentur. Te vero puto contra instituisse pergere iudicio, mihi tuam circa reliquum vitæ cultum industriam fumens. Qui enim rectissima sibi ipse agere inducit, consentaneum est eum aliorum ad virtutem exhortantium monita non segniter amplecti. Præcipue excitabit, ut rerum honestarum amore tenearis, si perspexeris, quod ex iis voluptates perquam legitime habemus: in sordidiæ namque satiandarumque libidinum studio, continuo sunt labores voluptatibus adjuncti: enixus vero ad virtutem conatus, modestaque vitæ institutio, sinceras semper, certioresque referunt oblectationes. Et illic quidem gavisi primum, postea dolemus: hic post laborem voluptates capimus. In cunctis autem rebus non ita principii meminimus, quemadmodum exitus sensu movemur. Plurima enim in vita non propter res ipsas agimus, sed consequentium gratia elaboramus. Cogitata autem quod malis convenit, passim quicquid obvium est agere; hanc enim protinus vitæ sibi regulam præscripserunt. Bonos vero oportet nequaquam virtutem negligere, vel in multorum incurrere reprehensiones. Cuncti enim non perinde oderunt eos, qui probos esse se jactant, nullaque in re vulgo sunt præferendi. Recte quidem. Nam si

folis verbis fraudem fruunt, improbamus quomodo eos, qui tota aberrant via, non aspernandos putabimus? meritoque credimus istos, non solum in seipsos delinquere, sed & animi sui esse proditores: ipse enim opes illis, gloriamque & amicos peperit: illi vero seipsos indignos hac sua felicitate fecerunt. Quod si oportet eum, qui mortalis sit, scrutari conjectura cœlestium mentem, arbitror in familiarissimis suis maxime ostendisse, quomodo bonis sint malisque affecti hominibus. Jupiter non Herculem & Tantalum genuit, quemadmodum fabulæ tradunt, cunctique credunt: & illum quidem propter virtutem immortalitate donavit: hunc propter improbitatem gravissimis calamitatibus oppressit. Quibus utentem exemplis expetere, docet honestatem, & non modo his, quæ nos diximus, sed ex Poetis pulcherrimum quædam ediscere, & reliquos eruditos, si quid dixerunt utile, scrutari. Quemadmodum enim videmus apem omnibus flosculis insidentem, & de unoquoque optima carpentem: ita oportet, qui vitæ disciplinam expetunt, nullus rei rudes esse, & undique, quæ sunt utilia, colligere: vix enim quis hac diligentia naturæ poterit errata superare.

1811
Kalyi
Kalyan
Kalyan